

Riksdagens protokoll

2012/13:87

Tisdagen den 9 april

Kl. 13.00 – 15.57

18.00 – 23.12

Protokoll
2012/13:87

---

1 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Johan Forssell* (M) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 15–28 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Mohamoud M. Enow* (M) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Johan Forssell.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Gunvor G Ericson* (MP) avsåg sig uppdraget som ledamot i riksdagsstyrelsen och att *Mehmet Kaplan* (MP) avsåg sig uppdraget som ersättare i riksdagsstyrelsen.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagsstyrelsen

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Mehmet Kaplan som ledamot i riksdagsstyrelsen och Gunvor G Ericson som ersättare i riksdagsstyrelsen.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i riksdagsstyrelsen
Mehmet Kaplan (MP)

ersättare i riksdagsstyrelsen
Gunvor G Ericson (MP)

4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2012/13:21 för torsdagen den 14 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från näringsutskottet.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:341

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:341 Trafikverkets fiberinfrastruktur
av Annika Lillemets (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 april 2013.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 8 april 2013

Näringsdepartementet

Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2012/13:345

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:345 Fruimport
av Monica Green (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 19 april 2013.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 26 mars 2013

Utbildningsdepartementet

Maria Arnholm

Interpellation 2012/13:348

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:348 Ungas framtidstro
av Isak From (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 april 2013.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 26 mars 2013

Utbildningsdepartementet

Maria Arnholm

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

- 2012/13:FPM80 Paket om smart gränsförvaltning *KOM(2013) 95*, *KOM(2013) 96*, *KOM(2013) 97* till justitieutskottet
- 2012/13:FPM81 EU:s stödprogram för rymdövervakning *KOM(2013) 107* till utbildningsutskottet
- 2012/13:FPM82 EU:s rymdindustripolitik *KOM(2013) 108* till utbildningsutskottet
- 2012/13:FPM83 Undertecknande av WIPO-avtal om skydd för audiovisuella framföranden *KOM(2013) 109* till näringsutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

- 2012/13:118 till socialutskottet
- 2012/13:129 till skatteutskottet
- 2012/13:143 till arbetsmarknadsutskottet

Skrivelser

- 2012/13:113 till socialutskottet
- 2012/13:119 till finansutskottet
- 2012/13:131 till trafikutskottet
- 2012/13:142 till näringsutskottet

Motioner

- 2012/13:U14 till utrikesutskottet
- 2012/13:So13–So15 till socialutskottet
- 2012/13:Ju13 och Ju14 till justitieutskottet
- 2012/13:So10–So12 till socialutskottet
- 2012/13:Ju15–Ju18 till justitieutskottet
- 2012/13:So16 till socialutskottet
- 2012/13:U12 och U13 till utrikesutskottet
- 2012/13:C3 till civilutskottet

EU-dokument

KOM(2013) 155 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 28 maj*.

KOM(2013) 159 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 21 maj*.

KOM(2013) 162 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 maj*.

KOM(2013) 174 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 maj*.

8 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU23
Justitieutskottets betänkande 2012/13:JuU17
Försvarsutskottets utlåtande 2012/13:FöU11
Utbildningsutskottets betänkanden 2012/13:UbU6 och UbU10
Konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU18
Socialutskottets betänkanden 2012/13:SoU14, SoU13, SoU16 och SoU15
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13:MJU12

*Svar på
interpellationer*

9 § Svar på interpellation 2012/13:331 om åtgärder mot jämviktsarbetslösheten

Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Bo Bernhardsson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att få ned jämviktsarbetslösheten och förbättra matchningseffektiviteten på den svenska arbetsmarknaden.

Nivån på jämviktsarbetslösheten bestäms framför allt av de institutioner och regelverk som omgärdar arbetsmarknaden. För att minska jämviktsarbetslösheten är det centralt att skatte- och socialförsäkringssystemet ger tydliga drivkrafter att arbeta, att utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken rustar människor för jobb samt att det finns ett väl fungerade företagsklimat. Vidare är det viktigt med en väl fungerade lönebildning.

Regeringen har sedan den tillträdde 2006 genomfört omfattande åtgärder för att minska jämviktsarbetslösheten och förbättra matchningseffektiviteten. Viktiga reformer har varit jobbskatteavdraget och att återupprätta arbetslinjen i socialförsäkringssystemen. Vi har också reformerat arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Åtgärder har också vidtagits för att stimulera efterfrågan för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, till exempel nystartsjobb.

Trots den utdragna lågkonjunkturen har utanförskapet minskat och sysselsättningsgraden ökat i de allra flesta åldersgrupper jämfört med 2006. Det är tydliga indikationer på att den förda politiken har verkat i rätt riktning. Bedömningen att regeringens politik leder till en högre varaktig sysselsättning och en lägre jämviktsarbetslöshet delas av bland annat OECD, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Arbetet med att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt fortsätter på bred front. Bland annat för vi sedan 2011 samtal med parterna för att öppna nya vägar in på arbetsmarknaden och göra den mer flexibel.

Prot. 2012/13:87
9 april

Anf. 2 BO BERNHARDSSON (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Ett skäl till min interpellation är att Riksbanken i sin penningpolitiska rapport uttryckte oro för att matchningen fungerar sämre. Man ser sådana tendenser. Man skrev i rapporten att det enligt Riksbanken i dag finns tecken på en försämrad matchning på den svenska arbetsmarknaden, vilket driver upp jämviktsarbetslösheten. Man påpekar att det tar lång tid att para ihop lediga jobb och arbetslösa, varpå arbetslösheten riskerar att bita sig fast. Det är några meningar som är hämtade ur den penningpolitiska rapporten, och det är ett skäl till att jag ställde interpellationen.

Ett annat skäl är att Anders Borg och jag för snart ett år sedan hade en diskussion i kammaren om restaurangmomsen. Där påpekade jag – klokt nog, vill jag påstå – att det om man vill stimulera sysselsättningen finns mycket bättre sätt. När det gäller den sänkta restaurangmomsen kostar nämligen, enligt Finanspolitiska rådets rapport, varje nytt jobb fem miljoner. Det innebär att pengarna för *ett* jobb som stimuleras fram på det sättet i stället skulle kunna räcka till tio jobb i sjukvården eller skolan – ja, mer än det egentligen.

Borg svarade när vi hade denna interpellationsdebatt så här: Den direkta sysselsättningseffekten om man ökar de offentliga utgifterna är obefintlig. Eftersom det inte hänt något på utbudssidan måste motsvarande justeringar ske via räntepolitiken.

Det var alltså ett väldigt uppgivet resonemang. Det Anders Borg säger är att man egentligen inte kan göra någonting, för om man gör sysselsättningsstimulerande insatser genom att till exempel öka antalet anställda i sjukvården kommer Riksbanken att behöva höja räntan därför att det inte har hänt något på utbudssidan. Det som skulle ha hänt på utbudssidan är dock det Anders Borg borde ha gjort för att se till att matchningen fungerar bättre så att man kan trycka ned jämviktsarbetslösheten. Det är det som borde ha hänt.

När Borg gör detta konstaterande är det alltså i själva verket så att det är han själv som inte har gjort rätt insatser på utbudssidan. Det är en form av självkritik, skulle jag vilja påstå.

Det Anders Borg har gjort under de år han har varit finansminister vill jag påstå i princip är att han har lagt ned eller är på väg att lägga ned den aktiva arbetsmarknadspolitik. Det Borg säger är att han i stället ska stimulera fram jobben genom att sänka löner. Det är en lönesänkingslinje. Det är ingen arbetslinje; det är en lönesänkingslinje. Genom jobbskatteavdrag, genom att försämra för arbetslösa och sjuka och genom att försämra socialförsäkringarna tänker han sig att man ska ha bättre incitament att ta jobb. Det handlar då om att ta jobb långsiktigt till ett lägre pris, det vill säga sänka sin lön. Det är Borgs sysselsättningspolitik.

När det däremot gäller den viktiga matchningen på utbudssidan, som handlar om att bygga bort flaskhalsarna på arbetsmarknaden och se till att människor har kompetens att ta de jobb som bjuds ut, har Anders

*Svar på
interpellationer*

Borg inte skött sina uppgifter. Det är en lönesänkingslinje, ingen arbetslinje, Anders Borg.

Anf. 3 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag tackar Bo Bernhardsson för att han har ställt interpellationen, eftersom det är viktigt att vi diskuterar arbetslösheten, jämviktsarbetslösheten, efterfrågestimulans och vad regeringen skulle kunna göra.

Jag har begärt ordet eftersom jag har ställt en interpellation till Anders Borg som just handlar om den misslyckade ekonomiska politiken, vilken jag satte ihop med den misslyckade arbetslöshetspolitiken. Nu visar det sig att Anders Borg tycker att arbetet är så fördelat att han inte ska svara på denna interpellation. Jag passar nu på att ställa dessa frågor i alla fall, eftersom det är Anders Borg som styr på vilket sätt vi ska stimulera efterfrågan och på vilket sätt vi ska ha en trygghet när vi blir arbetslösa och så vidare.

De frågor jag har ställt till Anders Borg och som han inte vill svara på är: Vad tänker finansministern göra för att arbetslösheten ska sjunka och inte öka i Sverige? Vad tänker finansministern göra för att stärka ersättningarna vid arbetslöshet? Vad tänker finansministern göra för att hålla uppe köpkraften i tider av massarbetslöshet? Det är de frågor jag har ställt till Anders Borg och som han har hänvisat till Hillevi Engström.

Sverige har en mycket hög arbetslöshet om man jämför med resten av EU. Sverige ligger tolv i den ligan. Jag vet att Anders Borg brukar hävda att vi har lyckats bra under kristiden, men det visar sig att elva länder inom EU är betydligt bättre än Sverige när det gäller arbetslöshet. Österrike, Tyskland, Luxemburg, Holland, Malta, Rumänien, Tjeckien, Danmark, Storbritannien, Finland och Belgien ligger bättre till än vad Sverige gör i EU:s arbetslöshetsstatistik för 2012. Så kan vi inte ha det. Det är klart att vi ska försöka vara bland de bättre, varför inte bäst, i EU på att bekämpa arbetslösheten. Det är bra för människorna, det är bra för ekonomin och det är bra för landet som helhet.

Mina frågor till finansministern kvarstår. Vad tänker han göra för att arbetslösheten ska sjunka, inte öka? Vad tänker han göra med de arbetslösa? Tänker han höja ersättningarna vid arbetslöshet? Vad tänker han göra för att hålla uppe köpkraften?

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det är uppenbarligen något som inte fungerar på arbetsmarknaden när vi har en hög arbetslöshet och en långtidsarbetslöshet som har ökat, och även ungdomsarbetslösheten har ökat, samtidigt som det finns arbetsgivare som söker folk och inte hittar rätt kompetens. I dag misslyckas i genomsnitt var femte rekrytering där arbetsgivarna söker arbetskraft men inte hittar rätt kompetens.

Det är ganska enkelt att komma fram till slutsatsen att en hel del av de arbetslösa behöver mer utbildning för att kunna ta de jobb som finns. När man talar om arbetsmarknadspolitik eller jobbpolitik talar man ofta mycket om att skapa nya jobb. Det är naturligtvis väldigt viktigt, men lika viktigt är att se till att arbetskraften har den kompetens som krävs för att ta de här jobben. Det gäller att rusta ungdomar, och inte minst de arbetslösa, för framtidens arbetsmarknad. Det är den enda långsiktiga vägen ut ur arbetslösheten. Det är också mycket bra för att slippa en

arbetsmarknad som går mot lönedumpning. Har arbetskraften kompetens kan man också kräva bra löner och bra arbetsvillkor. Det är någonting som vi här i Sverige kan konkurrera med. Vi kan aldrig konkurrera med de riktiga låglöneländerna, och det vill vi inte heller. Vi vill inte ha ett sådant samhälle.

Därför ställer jag mig mycket frågande till att regeringen fortsätter med dagens åtgärder i jobbpolitiken eftersom de uppenbarligen inte fungerar. Arbetslösheten sjunker ju inte. Den ökar, och vi har inte folk till de jobb som ändå finns.

Jag skulle önska att man satsade mer på en aktiv arbetsmarknadspolitik där fokus är att stärka kompetensen hos arbetskraften och inte på dagens politik som egentligen är en straffpolitik där man straffas för att man är arbetslös.

Efter 450 dagar som arbetslös hamnar man i fas 3. De flesta som befinner sig där upplever det som ett straff. Det finns en del arbetsuppgifter där som upplevs som utvecklande. Det ska jag inte förneka. Det finns en stor variation, men den usla ersättningen är genomgående. Den är 65 procent av a-kassan eller försörjningsstöd, det man även kallar socialbidrag. Fas 3 är nu den största arbetsgivaren. Så mycket har det här projektet vuxit.

Det som skrämmer mig med fas 3 är att det blir allt svårare att kombinera med utbildning och jobsökande. Nu har man utökat arbetstiden från 32 timmar i veckan till 40 timmar i veckan då man ska vara på plats hos sin fas 3-anordnare. Det är inte självklart att man har rätt att söka jobb eller delta i utbildningar som skulle kunna öka chansen att få jobb under den tiden. Det är ett av många systemfel. Jag tycker att det är vansinnigt att det här projektet går vidare trots att det inte leder till jobb. Det är väldigt få som går från fas 3 vidare till jobb, och det är förnedrande för dem som drabbas av det.

Ett annat systemfel är att Arbetsförmedlingen har ett mycket snålt tilltaget utrymme när det gäller vad man får hjälpa de arbetssökande med. Det leder till att man skickar tillbaka 18 miljarder kronor till statskassan varje år eftersom man inte kan utnyttja resurserna, och samtidigt finns det arbetslösa som inget hellre vill än att få en utbildning som skulle öka deras chans att få jobb.

Det finns mycket att göra på det här området, och tyvärr händer för lite.

Anf. 5 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Nu har vi förstätt hur den socialdemokratiska valrörelsen ska gå till. Sverige är alltså det land i Europa som har drabbats värst av krisen och där allting har fallit samman, där arbetslösheten är jättehög, där den sociala otryggheten har ökat, där orättvisorna galopperar och där de offentliga finanserna är sönderkörda, men detta är ju inte sant.

På fredag morgon åker jag till informella Ekofin. Jag kommer att träffa 26 andra medlemsländer. Bilden är inte att Sverige är krislandet här. Det räcker med att ha en elementär bild av hur utvecklingen har sett ut. Arbetslösheten i Sverige har ökat mindre än i de allra flesta europeiska länderna. Det är 18 länder som har haft en större uppgång av arbetslösheten sedan krisen började.

Vi har ett arbetskraftsdeltagande som är högst i Europa. Det har minskat i många andra länder. Vi har ett arbetskraftsdeltagande för kvinnor som står ut i särklass. Vi har en sysselsättning som har ökat med 200 000 sedan regeringen tillträdde. Det finns enstaka länder, som Luxemburg, som har klarat detta bättre. Under de här åren har vi haft en reallöneökning som knappast något annat land kan uppvisa. Vi har inte dumpat löner i Sverige, utan vi har erbjudit människor bra disponibelinkomstökningar under krisen, medan man i andra länder har fått spänna åt bältet, dra ned konsumtionen och säga upp folk i detaljhandeln.

De länder som Socialdemokraterna nu gör till idealet är länder där man under de kommande decennierna ska betala av de skulder man har byggt upp under den här krisen. Ett land som Tyskland har motsvarande nästan 1 000 miljarder svenska kronor i högre skuldsättning än Sverige om man ser det som andel av bnp. De har alltså 80 procents skuld.

Jag tycker att det vore ärligt om Socialdemokraterna sade att det är det som är den socialdemokratiska politiken, det vill säga att dra upp skuldsättningen i Sverige och därmed driva fram den politik vi nu ser i de här länderna. Enligt EU-kommissionen kommer arbetslösheten att öka i både eurozonen och EU under de kommande åren. I de tiderna anser uppenbarligen Socialdemokraterna att man ska föra en politik som leder till stora åtstramningar genom momshöjningar.

Vad är det som bestämmer jämviktsarbetslöshet? Jo, det är hur mycket det lönar sig att arbeta, hur man sätter lönerna, hur flexibel arbetsmarknaden är och hur bra utbildningssystemet fungerar. Det är nyckelfrågorna enligt alla dem som studerar jämviktsarbetslöshet.

Då är det rätt uppenbart att jobbskatteavdrag, arbetslinje, a-kassa och reformer i sjukförsäkringen är viktiga för att man ska få ett ökat arbetsutbud och en bättre fungerande arbetsmarknad. Vi behöver mer konkurrens i ekonomin så att vi därigenom får en bättre fungerande arbetsmarknad. Man ska avreglera och öppna för konkurrens, inte stänga och sluta. Vi behöver en ansvarsfull lönebildning med flexibla kollektivavtal som gör att människor kommer in på arbetsmarknaden. Sådant är viktigt. Vi måste ha ett utbildningssystem som prioriterar kunskap.

Sanningen är att Socialdemokraterna har sagt nej till nästan alla de reformer som har sänkt jämviktsarbetslösheten i Sverige enligt KI, Finanspolitiska rådet och Riksbanken. Och vad värre är: Man har i många fall inte bara sagt nej till dem, utan man tänker gå tillbaka och höja jämviktsarbetslösheten så att fler människor varaktigt hamnar i socialt utanförskap.

Låt oss komma ihåg vad som sades här i kammaren när vi diskuterade budgetpolitiken. Då var det Socialdemokraternas hållning att regeringen gjorde för mycket. Vi skulle upprätthålla enprocentsmålet varje år och strama åt i nedgångstider. I perioder med svag efterfrågan skulle man skära ned satsningarna. Regeringen tog i för mycket. Jag delar inte den socialdemokratiska hållningen på den punkten. Vi ska tillföra energi och efterfrågan. Vi ska säkra att vi kan lägga fram en expansiv budget 2013, 2014 och 2015. Det är en politik som, tillsammans med strukturreformer, sänker arbetslösheten.

Anf. 6 BO BERNHARDSSON (S):

Fru talman! Anders Borg säger att Sverige inte är krislandet och tar det till intäkt för att vår kritik skulle vara felaktig. Det är ju precis tvärtom. Just därför att Sverige inte är krislandet måste vi naturligtvis kunna prestera mycket bättre när det gäller jobb och att matcha arbetskraft.

Vi har resurser som krisländerna har svårt att uppbringa. Men i stället för att göra det som Anders Borg borde göra har han öst ut miljarder på ineffektiva och till och med, tror jag, motverkande åtgärder som har förstärkt krisen. Alternativet till att lägga pengarna på en sänkt restaurangmoms hade varit att låta pengarna vara kvar i den offentliga sektorn för att kunna anställa lärare och sköterskor och skapa jobb.

Sverige är inte krislandet, och det är just därför som vi har helt andra förutsättningar att prestera på sysselsättningsområdet. Vi har hamnat i en situation som jag påstår är ganska unik om man ser den i ett historiskt perspektiv. Om jag nu inte minns fel är det 15 länder – eller om det är 16; det är osäkert – som har bättre siffror och slår oss när det gäller arbetslöshet. Från att ha varit ett land i ledande position i Europa har vi alltså halkat långt ned. Det hade vi inte behövt göra just därför att vi inte är ett krisland som Portugal, Grekland och andra länder i Europa.

När det gäller jämviktsarbetslösheten har jag hört Anders Borg säga flera gånger i den här kammaren att det måste bli billigare att anställa. Det är liksom huvudbudskapet.

I Lund har vi en moderatpolitiker som redan i valrörelsen 2006 sade ungefär samma sak fast lite mer drastiskt uttryckt, för han hade väl inte nåtts av beskedet att de nu skulle vara det nya arbetarpartiet. Han sade: Det krävs mer av låglönesektorer. Till exempel måste vi skapa sådana jobb där man står och packar kassar i snabbköpet för några tusen kronor i månaden.

Borg uttrycker det inte lika drastiskt, men han har sagt flera gånger att det måste bli billigare att anställa. Men, Anders Borg, om logiken att ett land utvecklas genom att det ska bli billigare att anställa hade varit förhärskande under 1900-talet hade ju Sverige stått kvar på fläcken och stampat i Fattigsverige. Hela förutsättningen för ökad välfärd är att man kan betala bättre löner i de nya jobben och att man kan bära högre skatter, det vill säga högre välfärd som är skattefinansierad, med de nya jobben. Det är det som är utveckling, Anders Borg.

Jag konstaterar att Anders Borg inte verkar ha lärt sig något av det som har hänt, utan huvudspåret är fortfarande att det måste bli billigare att anställa. Jämsides med det har man rustat ned den arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik, skolpolitik och forskningspolitik som syftar till att just ta en annan väg framåt, nämligen att stärka och rusta arbetskraften, att vi ska vara kunnigare och ska kunna bära både högre löner och högre skatter i de nya företagen. Det är det som är utveckling, Anders Borg.

Vi hade ett seminarium i andrakammarsalen för en tid sedan om jobbskatteavdraget. Den ende som var okritiskt positiv var regeringens representant. Alla andra var tveksamma till vilken effekt det hade haft, för det är inte alls samma sak att öka utbudet av arbeten som att öka sysselsättningen, även om det naturligtvis finns ett visst samband. Om folk bjuder ut sig billigare är det inte säkert att det blir en massa nya jobb.

Anf. 7 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Först och främst pådyvlar Anders Borg oss synpunkter som vi inte har framfört. Han påstår att vi ska ut i valrörelsen och säga att svenska finanser är sönderkörda. Nej, men problemet med er politik är bara att ni har gjort fel fördelning. Ni har sänkt skatterna för dem som har det bäst på bekostnad av de sjuka och arbetslösa och på färre jobb i vården, skolan och äldreomsorgen.

Frågorna kvarstår: Hur ska du göra för att sänka arbetslösheten, inte öka den? Hur ska du göra för att öka köpkraften? Och hur ska du göra med ersättningarna till de arbetslösa? Jag har inte fått svar på detta.

Jag tror att 427 000 personer i det här landet inte håller med Anders Borg när han säger: Ja, men det har väl gått hyfsat för oss.

Vi har ett väldigt stort matchningsproblem. Vi har en långtidsarbetslöshet som har tredubblats. Ungdomsarbetslösheten är 25 procent. Och ni har halverat komvux. Anders Borg säger: Vi satsar på utbildning. I själva verket har ni slaktat vårt utbildningssystem. Nu har ni lagt tillbaka bit för bit därför att ni har märkt att ni gjorde fel, och så kallar ni det enorma satsningar.

Sämre och sämre skolresultat har det blivit i det här landet under er tid som regering. Ändå påstår du, Anders Borg, att ni satsar på skolan. Dessutom säger du, Anders Borg, att ni har skapat 200 000 nya jobb. Hur var det egentligen den där tiden efter er valvinst 2006? Då sade Anders Borg: Det kommer att ta två år innan vår politik börjar bita. Och det var precis under de där två åren som jobben kom. År 2007 tillkom 137 000 nya jobb, och i slutet av 2006 strömmade jobben till. Det var när er politik började bita som jobbstoppet kom, Anders Borg.

Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det är två frågor som vi diskuterar här i dag. Den ena är arbetslösheten och den andra är att arbetsgivarna inte hittar folk. Det är ett allvarligt problem. Man har lyckats skapa arbetstillfällen, men det går inte att hitta folk med rätt kompetens.

När det gäller jobbskatteavdraget kan man vid det här laget avskriva den insatsen som jobbskapande. Det har inte lett till nya jobb. Det har upplevts positivt för dem som har fått det, men det leder inte till nya jobb.

När det gäller rekryteringsgapet, arbetsgivarna som inte får rätt arbetskraft, är det uppenbart vad som krävs, att de arbetslösa måste få en möjlighet att höja sin kompetens. Därför är det obegripligt att man har dragit ned på just de system som skulle kunna hjälpa de arbetslösa. I Malmö till exempel, som jag kommer från, har regeringens minskade anslag till komvux lett till att Malmö kommun har fått gå in och satsa, eftersom vi ser att det är så viktigt för våra arbetslösa i vår kommun. Men det tar ju pengar från välfärden, från skola, vård och omsorg, så det är en tuff utmaning för de kommuner som har detta problem.

Samtidigt kan man se att det skapas många jobb i Malmö. Det är en tillväxtregion. Men det är många som bor i kranskommunerna runt Malmö som får jobben. De pendlar varje dag in till Malmö och jobbar, men Malmöborna har svårt att få jobben därför att de inte har rätt utbildning. Därför förstår jag inte varför regeringen inte helt enkelt satsar på en ordentlig utbildningspolitik och en ordentlig arbetsmarknadspolitik. När

det gäller Arbetsförmedlingen skulle man kunna vidga fältet för vilka utbildningar Arbetsförmedlingen får erbjuda. I dag är det väldigt snålt tilltaget.

Jag frågar helt enkelt finansministern: Varför fortsätter ni på det här spåret som inte fungerar? Och varför gör ni inte något åt rekryteringsgapet och satsar på utbildning?

Anf. 9 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag minns hösten 2006. Då var 260 000 personer arbetslösa i den kvarvarande bubblan av it-problematiken i ekonomin. Anders Borg och Moderaterna var ute på gator och torg och sade: Det är Socialdemokraternas fel och Socialdemokraternas ansvar!

Nu skriver vi 2013 och 430 000 är arbetslösa. Då är det någon annans fel. Det är inte regeringens fel, utan det ligger någonstans ute i någon oro i världen. Anders Borg har inget ansvar. Socialdemokraterna bands vid allt ansvar när vi hade 260 000 arbetslösa, men Anders Borg skakar bara av sig ansvaret när vi har 430 000 arbetslösa.

Man har genomfört en politik kliniskt som man har sagt ska leda till nya jobb. Men det är inte avsikten, fru talman. Avsikten är något annat, nämligen systemskiftet.

Skattesänkningar med 120 miljarder har ökat arbetslösheten och dramatiskt även ökat klyftorna i vårt land.

Sänkningen av arbetslöshetskassan skulle leda till nya jobb. Hungriga vargar jagar bättre, löd den primitiva retoriken.

Nya människor bultar på socialkontorets port och säger: Det finns ingen arbetslöshetsförsäkring. För vår försörjning måste vi hemställa om bidrag från kommunen.

Det bidragssamhälle som ni talade om har inte reducerats, Anders Borg. Det har tagit en ny skepnad i form av fattigdom i stället för försäkring.

Jag ger dig chansen, Anders Borg, att berätta: Har regeringen under den massarbetslöshet ni administrerar någon plan eller tanke om när arbetslösheten ska reduceras för unga och för människor i allmänhet? Har ni någon tidsaspekt, Anders Borg? Det skulle vara utomordentligt intressant att höra.

Precis som Bosse Bernhardsson sade nyss saknas all utvärdering av jobbskatteavdragets jobbskapande effekt. Jag var med på samma seminarium. Givetvis måste Finansdepartementets statssekreterare bära fram sanningen om 100 000 jobb. I så fall kostar varje jobb 1 miljon. I äldreomsorgen hade det varit tre undersköterskor. I skolan hade det varit åtminstone två lärare och mer därtill. De hade gjort nytta, det hade skapat jobb och det hade bidragit till en bättre välfärd.

Anders Borg! Kan du i kammaren i dag ge oss besked. Har ni någon plan och något mål för hur ni ska bryta den accelererande arbetslösheten i vårt land?

Anf. 10 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Fru talman! Det är en viktig interpellationsdebatt vi har här i dag, och det är också viktigt att göra klart vilken situation vi är i. Då är det bra att ha med sig en historiebeteckning. Det är viktigt att förklara bakgrunden till var vi befinner oss och hur det ser ut.

Låt oss börja med att rekapitulera hur det har sett ut det senaste decenniet. Vi har ju tvingats till rätt omfattande strukturella förändringar på svensk arbetsmarknad på grund av det stora utanförskap som fanns tidigare.

Under Socialdemokraternas tid utförsäkrades 140 personer per dag till förtidspension och långtidssjukskrivning. Det var ett gigantiskt utanförskap.

Det är viktigt att ha detta med sig, för är man beredd att ta itu med dessa utmaningar innebär det följdutmaningar. Det är klart att det hade varit bekvämt att strunta i detta faktum och i alla människor som befann sig i utanförskap, att glömma bort dem och inte över huvud taget reflektera över den stora smärta det innebär för dem att inte längre får vara med i samhället. Hade vi struntat i detta hade det varit enklare. Då hade vi sluppit ta hänsyn till många människor på arbetsmarknaden.

Men denna regering har antagit utmaningen, tagit problemet på allvar och gjort ordentliga strukturella förändringar för att försöka få tillbaka människor till ett liv i innanförskap och arbete.

Det för såklart med sig vissa andra problem. Det gör att det blir lite besvärligare att få människor som har stått länge utanför arbetsmarknaden i jobb. Det är lite större utmaningar med det. Gör man dessutom detta under en kris som är den värsta sedan depressionen på 30-talet innebär det ännu större utmaningar.

Hur har det då gått? Finansministern redogjorde tydligt för det tidigare. Trots den gigantiska utmaningen att förändra situationen i Sverige under rådande kris har vi minskat utanförskapet. Vi har ökat det totala arbetskraftsdeltagandet, och vi har ökat sysselsättningsgraden i alla åldersgrupper.

Ändå drömmer sig Socialdemokraterna tillbaka till en svunnen tid och den stora utmaning som vi faktiskt tagit itu med.

Vad är det Socialdemokraterna vill? Vill de gå tillbaka och åter förflytta människor till ett utanförskap? Är det vad de föreslår? Vad är Socialdemokraternas förslag för att ta itu med de strukturella förändringar som har gjorts? Är det en tillbakagång, eller vad är Socialdemokraternas ambition? Det är svårt att utläsa.

Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret på interpellationen. Det är ett svar som förtjänar att gås igenom ordentligt, och det tänker jag försöka göra.

Finansministern förklarar att vissa saker måste fungera för att man ska klara att bekämpa arbetslösheten. Sedan räknar finansministern upp ett antal punkter. Men finansministern har uppenbarligen misslyckats eftersom arbetslösheten ökar och inte minskar. Tittar man på dessa punkter, som är rätt bra, kanske man förstår varför finansministern har misslyckats.

Finansministern säger bland annat att institutioner och regelverk måste fungera bra. Då frågar jag: Tycker finansministern att Arbetsförmedlingen fungerar bra? Tycker finansministern att de regelverk som tvingar Arbetsförmedlingen att lämna tillbaka resurser som är tilldelade i budget och som behövs är bra?

Finansministern säger att socialförsäkringssystemet ska ge tydliga drivkrafter till arbete. Ändå föreslår Moderaterna att man i arbetslöshetsförsäkringen ska kunna få ersättning fast man inte har arbetat. Man lägger fram förslag som närmast liknar medborgarlön. Man lämnar arbetslinjen. Ger de drivkrafter till arbete? Tycker finansministern att det är bra?

Finansministern säger att utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken ska rusta folk för jobb. Vi vet att den svenska skolan sjunker som en sten. Tycker finansministern att det är bra?

Vad ska man säga om arbetsmarknadspolitiken? Matchningen har beskrivits här. Näringslivet skriker efter folk, men de är inte rätt utbildade och kan inte anställas. Var femte rekrytering misslyckas. Man får tacka nej till order. Tycker finansministern att det är bra?

Finansministern räknar också upp fungerande företagsklimat. Det är bara att fråga företagen om de är nöjda med finansministerns politik, och när man talar med företagen är det tydligt att det är de inte.

Som sista punkt nämner finansministern en väl fungerande lönebildning. Har vi en hyfsat fungerande lönebildning här i landet, fru talman, är det trots regeringens politik, inte tack vare, som arbetsmarknadens parter fortfarande fungerar rimligt.

De punkter som finansministern har räknat upp i sitt svar är en mycket bra förklaring till varför finansministern har misslyckats med sin politik. Inte en enda av dessa punkter, som finansministern själv beskriver som avgörande för att lyckas, har man lyckats med. Därför, fru talman, är det inte konstigt att Sverige ligger så dåligt till i jämförelse med jämförbara länder i EU. Därför är det inte konstigt att arbetslösheten stiger.

Om man ska lyckas med detta måste man – där har finansministern faktiskt rätt – lyckas på den här punkten. Men om man misslyckas med Arbetsförmedlingen, skolan, socialförsäkringssystemet och ett väl fungerande företagsklimat, då är det klart att man inte kan lyckas pressa tillbaka arbetslösheten.

Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag tror att det är många som tittar på den här debatten på tv, och jag tror att många av dem tar sig för pannan när de hör Socialdemokraternas beskrivning av Sveriges situation ekonomiskt och på arbetsmarknaden, att den på något sätt skulle vara sämst i Europa, att den skulle vara mycket dålig i ett europeiskt sammanhang. Var och en som följer nyhetssändningarna inser att det är en oriktig beskrivning.

Den fråga som Bo Bernhardsson har tagit upp gäller jämviktsarbetslösheten, en långsiktig nivå för arbetslösheten. Men när det ordet väl är sagt hör man från Socialdemokraterna här att det gemensamma budskapet är kortsiktiga åtgärder.

Bo Bernhardsson säger till exempel att vi ska kunna prestera mer därför att vi har lägre skuldsättning än andra europeiska länder och att vi har resurser. Ja, det är ett annat uttryck för att vi ska låna upp mer. Vi ska öka upplåningen för att öka utgifterna kortsiktigt för att i bästa fall hålla nere arbetslösheten.

Men om man skulle driva en så enkel stabiliseringspolitik skulle – till skillnad mot på Keynes tid – en väldigt stor del av de resurserna hamna

utomlands. I dag är Sverige en öppen ekonomi, och det innebär bland annat att den här typen av åtgärder är mycket svåra att få effektivitet i.

Det görs en del påståenden. Jag blir väldigt förvånad över att Bo Bernhardsson, som ändå är en intellektuell person och har haft ett sådant yrke, på något sätt långtar tillbaka till den skolpolitik som har drivits här i landet och som hade en fluminriktning och inte en kunskapsinriktning. Det förvånar mig, Bo Bernhardsson, att du kan stå för den linjen. Jag trodde mer om dig.

I dag, fru talman, har regeringen dessutom annonserat att det i vårpropositionen kommer 7 000 platser i yrkesvux, 1 400 högskoleplatser och 4 000 Amspraktikplatser – 3 miljarder över två år. När regeringen vidtar åtgärder mot arbetslösheten gör regeringen inte bara så som i den ungdomsgaranti som ni har beslutat om på er kongress – kastar fram pengarna – utan den försöker faktiskt se till att öronmärka dem för utbildningsinsatser till de här personerna.

Jag tycker att det är värt att påminna om den ungdomsgaranti som Socialdemokraterna beslöt om på sin kongress. Det är nämligen pengar rakt ut – det finns ingenting sagt om hur de pengarna ska användas. Vi ser Göran Persson 2.0. Det är massor med pengar ut och ingen kontroll på vad de ska används till. Blir det bara förvaring? Ja, sannolikt. Jag är emot det.

Monica Green säger att de här skattesänkningarna är helt fel. Men, förlåt, jobbskatteavdraget har gått till låg- och medelinkomsttagare. Dess värre är kvinnor än så länge överrepresenterade i dessa inkomstgrupper. Det ska vi ändra på med jämställdhetspolitik och ekonomisk politik. Men i dag är det så och har varit så.

Det innebär att de här skattesänkningarna inte bara går till låg- och medelinkomsttagare utan i oproportionerligt stor utsträckning även går till kvinnor. Det är Monica Green och Socialdemokraterna emot. Det är vi däremot för.

Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Socialdemokraternas uppfattning är att Sverige ligger dåligt till jämfört med övriga Europa, att Sverige är ett krisland med stora bekymmer och har mycket att lära av hur väl politiken har fungerat i andra länder.

Det är en beskrivning av verkligheten som är mycket apart, när man ser på hur debatten går i övriga Europa. Sverige tillhör de länder som har haft högst tillväxt. Vi har ackumulerat haft nästan 2 procent högre tillväxt – det är 1,7 procent högre – än Tyskland under de här åren. Det motsvarar skatteintäkter på 30 miljarder kronor som vi har kunnat använda till välfärden, när man har fått höja skatter och skära ned i Tyskland. Jag behöver inte göra jämförelser med alla de andra länder som Socialdemokraterna hänvisar till, för där är det ännu större skillnader.

När det gäller sysselsättning och utanförskap har vi en förbättring av siffrorna på 200 000 trots att vi har den värsta krisen sedan depressionen. Vad gäller långtidsarbetslöshet ligger Sverige i topp i Europa i fråga om att hantera krisen utan att det leder till att långtidsarbetslösheten biter sig fast.

Bo Bernhardsson gör en stor poäng av reallönerna, där vår politik skulle vara lönesänkingspolitik. Det är den mest aparta beskrivningen

av dem alla här. Sverige har ju haft bäst reallöneutveckling under de här åren. Något annat land kanske har varit i närheten – jag kan inte hela statistiken utantill. Men Sverige sticker alltså ut med stora reallöneökningar.

I andra länder som är socialdemokratiska ideal, som Tyskland, har det utmärkande under de senaste 20 åren varit att de har stått och stampat reallönemässigt, medan vi i Sverige har kunnat erbjuda 1,5–2 procent i reallöneökningar till medborgarna.

Sedan är det politiska ansvaret ytterst vad man vill göra. Regeringens linje är väldigt klar: Vi vill förstärka arbetslinjen, så att fler vill arbeta. Vi vill ha fler företag som vill anställa. Vi förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt ihop med de fackliga organisationerna så att vi får en förbättrad flexibilitet och minskade trösklar in på arbetsmarknaden. Vi vill fortsätta att utveckla kunskapslinjen.

Detta är en diskussion om arbetslinjen och jämviktsarbetslösheten. Då måste vi också kunna föra en diskussion om vad Socialdemokraterna själva föreslår. De vill höja a-kassan, öppna sjukförsäkringen, öppna förtidspensioneringen, förbättra bidragsförskottet, höja barnbidraget, höja bostadsbidraget – jag kanske inte behöver räkna upp alla de andra socialdemokratiska förslagen.

Det utmärkande för de förslagen är att alla höjer jämviktsarbetslösheten – inte litet utan kraftigt. Detta behöver det inte råda någon osäkerhet kring. Det är alldeles entydigt att om man bygger ut bidragssystemen så kraftigt försämras arbetsmarknadens funktionssätt och arbetslösheten stiger.

Det finns inga ekonomer i världen som förordar en massiv bidragshöjning som kombineras med kraftigt höjda skatter, framför allt på anställningskostnader. Den stora finansieringen är ju att Sverige ska gå fram med höjda ungdomsarbetsgivaravgifter. Det område där vi avviker när det gäller arbetslösheten är ungdomarna. Det är där Sverige har högre arbetslöshet. Då är det den socialdemokratiska lösningen att vi ska åtgärda det problemet genom att höja ungdomsarbetsgivaravgifterna.

Om vi ska föra en diskussion om jämviktsarbetslösheten måste vi också diskutera alternativen. Det är alla de åtgärder som vi talar om: förstärkt arbetslinje, förbättring av arbetsmarknadens funktionssätt, mer aktiva åtgärder, fler utbildningsplatser, mer kunskap i skolan och mer lärlingssystem. Alla de leder till lägre jämviktsarbetslöshet.

Men Socialdemokraternas politik leder entydigt åt annat håll. Tänk om man kunde vara så ärlig att man ställde sig upp och sade det: Vi tycker att det är viktigt med sammanhållning och rättvisa, så vi är beredda att offra de arbetslösa. Vi föreslår höjd a-kassa, sjukförsäkring, förtidspension, bidragsförskott, barnbidrag och bostadsbidrag – och höjer arbetslösheten. Erkänn att det är den enda konsekvensen av er politik!

Anf. 14 BO BERNHARDSSON (S):

Fru talman! Jag börjar, Anders Borg, med att jag påstår att det är en lönesänkingslinje som regeringen bedriver. Ja, jag påstår det. Svara mig sedan, för Anders Borg har ju ett inlägg kvar: Har jag hört fel när jag gång på gång har hört Anders Borg stå här i kammaren och säga att det måste bli billigare att anställa? Jag har hört det åtskilliga gånger.

Är det inte också så att jag kan plocka fram åtskilliga ekonomer av facket som kan vidimera att den politik som Anders Borg bedriver har till syfte att sänka reservationslönerna, det vill säga sänka lönerna?

När man sänker a-kassan och försämrar socialförsäkringarna över huvud taget och samtidigt genomför detta jobbskatteavdrag är syftet – det är många ekonomer som skulle intyga det – att sänka lönerna. Har jag, Anders Borg, hört fel när jag många gånger har hört honom säga – för det har jag gjort – att det måste bli billigare att anställa? Om det inte är en lönesänkningsslinje, vad är det då?

Anders Borg upprepar påståendet att jag skulle bygga min argumentation på att Sverige ligger dåligt till i Europa, att jag skulle hävda att Sverige ligger dåligt till i Europa.

Sedan räknar han upp att vi har bättre tillväxt och att vi har bland de bästa statsfinanserna. Jag har aldrig sagt något annat än att vi ligger bra till. Hela min poäng är att just därför att vi ligger bra till borde vi kunna göra rätt saker och göra mer för att rusta arbetskraften, för att få ned jämviktsarbetslösheten och för att få ned all arbetslöshet. Min poäng är alltså att vi har utrymme att göra detta.

Anders Borg, kostnaden för någonting är vad man måste avstå från för att få det. För de pengar som har östs ut i form av skattesänkningar och bidrag till företagen skulle vi i stället ha kunnat få en politik som rustar arbetskraften ordentligt, som satsar på utbildning, innovationspolitik, forskning och så vidare.

Allra sist ska jag ta upp utanförskapet. Det är först nu, med den politik som Anders Borg genomför, som det riktiga utanförskapet har börjat öka på allvar.

Anf. 15 PETER PERSSON (S):

Fru talman! I boken *Generell välfärdspolitik – bara magiska ord?* som utkom 1992 kan man läsa följande: Politikens viktigaste uppgift under de närmaste tre fyra decennierna är att på ett rationellt och humant sätt nedmontera den generella välfärdspolitiken. Författare till dessa rader är Anders Borg.

Nu har han som finansminister möjlighet att fullgöra sin praktik. Han säger att jobben kommer när skatterna sänks. Han har gjort det fyra gånger, och han vill göra det en femte gång. Det kom inga nya jobb, men det kom neddragningar i det gemensamma. Han säger att jobben kommer om vi sänker a-kassan och försämrar sjukförsäkringen. Det kom inga nya jobb. Det kom nya orättvisor. Ett nytt klassamhälle börjar skönjas.

Jag tror, Anders Borg, att det var din egentliga avsikt. Annars hade du inte förhållit dig till politiken såsom du gör. När det var 260 000 arbetslösa i vårt land var det politikens fel därför att det då var en socialdemokratisk regering. När det är 430 000 arbetslösa och du är finansminister är det någon annans fel, och det går inte att påverka. Det ligger utanför politikens räckhåll.

Ni försöker vinna ett val genom att vara opolitiska – grilla korv, hissa flagga och le – medan vi socialdemokrater faktiskt presterar politik, Anders Borg.

Anf. 16 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Fru talman! Man kan inte blunda för verkligheten, och man kan inte blunda för hur det faktiskt ser ut. Det går inte att rycka ut saker ur sitt sammanhang utan att se helhetsbilden.

Jag redogjorde i mitt tidigare inlägg för att sammansättningen av hela arbetslösheten ger vid handen att det inte finns en universallösning.

Visst finns det fortsatt en utmaning. Men det handlar om att vi måste fortsätta att stärka arbetslinjen och att det naturligtvis är den rätta politiken. Allt annat vore konstigt.

För mig är det en självklarhet att alla jobb behövs. Vi ska väl inte exkludera vissa jobb och säga att dessa jobb inte är viktiga?

Precis som Bo Bernhardsson sade handlar det här också om att rusta arbetskraften och att vidta arbetsmarknadsåtgärder som faktiskt tar itu med de problem som finns. Det är mycket viktigt att man satsar på praktikplatser, lärlingsjobb, arbetsprövning och studieprövning för dem som har varit långtidssjukskrivna så att de får möjlighet att komma tillbaka.

Jag måste säga att det gör mig riktigt orolig när Bo Bernhardsson säger att det riktiga utanförskapet nu ökar. Det tidigare utanförskapet var alltså inte något riktigt utanförskap. Alla människor som förpassades till ett utanförskap i långtidssjukskrivning och förtidspensionering, många gånger av den enda anledningen att man från Socialdemokraternas sida ville ha bättre arbetslöshetssiffror, var alltså inte i ett riktigt utanförskap. Det är det som Socialdemokraterna står här och säger. De vill tillbaka till det som var förut. De vill tillbaka till en bidragspolitik och en politik som blundar för problemen. Det är alltså inte ett riktigt utanförskap. Det gör mig orolig, fru talman.

Anf. 17 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Finansministern är mycket nöjd, och han är särskilt nöjd med långtidsarbetslösheten. Det som finansministern är särskilt nöjd med är att långtidsarbetslösheten har tredubblats under hans regeringstid. Jag måste säga att det är märkligt att höra sådana ord från den ansvariga finansministern i Sverige.

Finansministern tar själv upp ett antal punkter som är nödvändiga för att arbetslösheten ska kunna bekämpas. Det handlar bland annat om att det bestäms av institutioner och regelverk.

Min fråga var: Tycker finansministern att Arbetsförmedlingen fungerar bra? Tycker finansministern att de regelverk som styr Arbetsförmedlingen fungerar bra?

Finansministern tar också upp punkten tydliga drivkrafter för att arbeta. Moderaterna föreslår nu en medborgarlön. Anser finansministern att medborgarlön ger en tydlig drivkraft för att arbeta?

Finansministern tar upp att arbetsmarknadspolitiken måste fungera. Tycker finansministern, med den stora matchningsproblematik som vi har i svenskt näringsliv i dag, att arbetsmarknadspolitiken fungerar bra? Alla dessa frågor kräver ett svar. Jag kanske inte får detta svar i dag. Men jag har fått ett svar som faktiskt är mycket viktigt, och det är att finansministern som finansminister är nöjd med dagens situation och att finansministern är nöjd med att man har medverkat till att tredubbla långtidsarbetslösheten.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Bo Bernhardsson är mycket upprörd över att det skulle vara billigare att anställa och säger att det är en orättfärdig, felaktig, hemsk och avskyvärd linje.

Vi har sänkt arbetsgivaravgiften för unga under 26 år. Den är halverad. Tanken med det är att fler människor ska få arbete. Vi befinner oss också i den situationen att vi har sänkt restaurangmomsen till hälften.

Bo Bernhardsson däremot vill göra det dyrare, inte billigare, att anställa genom att höja arbetsgivaravgiften till det dubbla. Om man vill ha ned arbetslösheten tror jag inte att det är nyttigt att fördubbla arbetsgivaravgiften för att anställa yngre personer.

Sedan går Peter Persson loss här med sedvanlig stark retorik, men kanske inte vad gäller sakinnehållet, och säger upprört att vi vill sänka jobbskatteavdraget en femte gång. Ja, det vill vi, och det har Socialdemokraterna, exempelvis genom Magdalena Andersson, redan accepterat. Om det blir ett femte jobbskatteavdrag har Socialdemokraterna accepterat att det inte ska tas bort. Hur ska ni ha det? Är ni för det, är ni emot det, eller är ni båda två på en gång? Ni tror att ni ska virra till det inför valrörelsen, men det ska ni inte tro. Det kommer inte att lyckas.

Sedan är diskussionen om forskning otroligt konstig. Den här regeringen har ökat forskningsanslagen mer än någon annan regering i modern tid. Anslagen fram till 2016 är 9 miljarder högre än de var när denna regering tillträdde. Det är en ökning med 30 procent. Från Socialdemokraternas sida låter det här som om det skulle vara fråga om en utarmning av forskningspolitiken. Det är precis tvärtom, och det är sådant som driver ned långtidsarbetslösheten och jämviktsarbetslösheten.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt mig konstatera hur det förhåller sig. Sverige är en trygg hamn i ett mörkt Europa. Vi har värnat välfärden, vi har värnat jobben, och vi har värnat tryggheten. Vi är det enda landet som 2013 kan lägga fram en bred stimulansbudget för att förstärka konkurrenskraften.

Vi kommer att vara det enda landet 2014 och 2015 som kan bidra till att förstärka efterfrågan i Europas ekonomi, trots att Socialdemokraterna fortsätter att vidmakthålla att det är bättre att strama åt därför att överskottsmålet ska upprätthållas varje år.

Sysselsättningen har ökat med 200 000. Sverige har Europas lägsta långtidsarbetslöshet. Varför har reallönerna stigit snabbare i Sverige än i andra länder? Det är en viktig diskussion att föra. Varför har människor fått det bättre i Sverige när de har fått det sämre i andra länder?

Varför har människor mer köpkraft i Sverige efter ett regeringsinnehav från Alliansens sida? Det beror på att vi har sänkt skatterna så att människor har mer pengar kvar i plånboken. Det har räddat tusentals jobb.

Det hänger också ihop med att vi har sänkt bolagsskatten. Det gör att företagen kan bära en högre kapitalstock och därmed en högre produktivitet, och därmed skapas större löneutrymme.

Det hänger ihop med att vi har sänkt arbetsgivaravgifter som har vältats över på det sätt som alltid sker. När man sänker dem blir det höjda löner, och när man höjer dem blir det sänkta löner.

Det är därför vår politik har fungerat. Vi har återupprättat utbildning, avreglerat ekonomin och förstärkt konkurrenskraften. Då stiger reallönerna trots att vi är i den värsta krisen sedan depressionen.

Nu är Socialdemokraterna inne på att Sverige ligger sämre till. Det är från Patrik Björcks anförande i debatten. Sverige ligger bra till, enligt vad Bo Bernhardsson säger i den här debatten. Detta får nog Socialdemokraterna reda ut. Ligger Sverige illa till eller bra till i detta läge i Europa?

Min bedömning är att vi har skyddat och tryggt Sverige och att arbetslinjen kommer att stå stark i valet 2014 likaväl som i valen 2006 och 2010.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2012/13:342 om kunskapen om skogens betydelse

Anf. 20 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Isak From har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att bättre ta till vara de kunskaper som finns hos Skogsmuseet i Lycksele för att nationellt öka kunskapen om skogens betydelse.

Frågan om att ge Skogsmuseet i Lycksele status som nationellt museum och ge ett statligt bidrag har aktualiserats många gånger under de senaste åren genom motioner i riksdagen och skrivelser till regeringen. Jag har förstått att Skogsmuseet i Lycksele är en viktig mötesplats för det skogshistoriska arvet och skogens framtid, både genom sin verksamhet med samlingar, arkiv, forskning och specialutbildad personal och genom det av museet etablerade nätverket för skogsmuseer, skogliga samlingar, skogshistoriska sällskap samt Sveriges lantbruksuniversitet.

Genom införandet av kultursamverkansmodellen finns det nu möjlighet för regionen att fördela statsbidrag till museets verksamhet. Skogsmuseet återfinns också som ett av regionens prioriterade utvecklingsområden i den gällande kulturplanen. Vid sidan av de möjligheter som tillskapats genom införandet av kultursamverkansmodellen avser jag inte att ta några initiativ i frågan.

I sammanhanget bör dock också nämnas att regeringen gör omfattande insatser för att lyfta fram skogens betydelse inom ramen för satsningen Skogsriket. Ett exempel ur handlingsplanen är att Riksantikvarieämbetet arbetar med att utveckla och öka kunskapen om skogens kulturarv.

Anf. 21 ISAK FROM (S):

Fru talman! Det är trevligt med två damer i debatten. Jag tackar kulturministern för svaret.

Jag har ställt interpellationen för att jag är orolig att det finns en dålig insikt hos den borgerliga regeringen om skogens betydelse. Man blir minst sagt lite bekymrad när man hör statsministern i Davos, där han menar att industrin har mist sin betydelse.

Man blir också lite bekymrad när man hör Anders Borg här i dag raljera över vårt misslyckande när den borgerliga regeringen har drygt 400 000 ute i öppen arbetslöshet.

Mer än halva Sveriges landareal är skogsmark. Det är 41 miljoner hektar. Av det är 23 miljoner hektar skog, och resten är myr, berg, fjäll, åker, betesmark och bebyggelse. Trots det har det i den allmänna debatten framgått att den svenska skogen är hotad.

Det alltmer urbana samhället har gjort att färre människor är medvetna om skogens betydelse för svensk välfärd och att skogen måste skötas väl för att den ska växa bra.

Svenska skogsägare producerar skogsråvara av hög kvalitet som säljs till vidareförädlingsindustrin. Här är det viktigt att stimulera och utveckla nya användningsområden för både skogen och virket eftersom det skapar företag och arbetstillfällen.

Branschen omsatte 216 miljarder år 2011. Förädlingsvärdet var 51 miljarder, och man sysselsatte 60 000. Exportvärdet var 128 miljarder, och man hade nyinvesteringar på 10 miljarder kronor.

Det finns i dag vanföreställningar och misstro mot skogsproduktion. Det kan bero på att färre rör sig i skogen och allt fler bor i städerna. Fortsätter den utvecklingen riskeras framtida jobb och stora ekonomiska värden för samhället.

Den ökade biofobin får även stora konsekvenser för friluftslivet, markägare och skogsindustrin. Hur kommer engagemanget för naturen och viltvården att påverkas om allt färre besöker skogen?

Det finns önskemål om att skolan ska göra mer i dessa frågor. Men skolan enbart kommer inte att klara det uppdraget. Därför menar jag att det krävs gemensamma insatser från skolan och skogsindustrin, men det kan även ske i samarbete med kultursektorn och kanske också i samarbete med våra statliga museer.

Sverige är i dag det enda land i Norden, utom Island, som inte har ett centralt skogsmuseum med ett övergripande ansvar för att dokumentera skogshistoria och utvecklingen i skogsbruket. Med tanke på den enorma betydelse som skogsbruket har och har haft för Sveriges utveckling och ekonomi är detta ytterst otillfredsställande.

Skogsmuseet i Lycksele är i dag det museum som har bäst förutsättningar att fungera som en rikstäckande kunskapsbas för skogsnäringen. Men intresset för att skapa ett nationellt historiskt skogsmuseum har tyvärr varit svagt i Sverige.

Museet har ett brett nätverk som omfattar skogsnäringen samt kultur- och skogshistoriska museer och även samarbete i Norden. Skogsmuseet i Lycksele har länge utbildat skogstjänstemän och maskinförare i kulturmiljövård.

Det innebär att man kan ta till vara kulturminnen och kulturspår i skogen och förebygga skador på träd. Det är viktigt att höja kunskapen om skogen, inte minst ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Den borgerliga regeringen ser de statliga bolagen enbart som vinstopptimerade resurser. Annars vore Sveaskog det statliga bolag som skulle kunna ta ett initiativ till ett fördjupat samarbete mellan skogsindustrin och skolan. Med den borgerliga regeringens statliga bolagspolitik är det inte möjligt.

Men det skulle kunna vara möjligt för kulturministern att ta ett initiativ för att öka kompetensen och kunskapen om skogen.

Prot. 2012/13:87
9 april

Anf. 22 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Jag måste börja med att tacka Isak From för att han har ställt en interpellation som handlar om Skogsmuseet i Lycksele.

Det är ett jättefint museum vi har och som jag är väldigt stolt över. Det har en stor betydelse för hela Sverige och framför allt för den norra regionen. Det har funnits sedan början av 80-talet och har haft många hundratusen besökare sedan dess.

Det är en viktig mötesplats för skolans värld och för utbildning, som Isak From efterlyser, och för näringslivets utveckling. Där ser vi väldigt mycket positiva effekter av att vi har ett aktivt och levande skogsmuseum i Lycksele.

Vi har i dag en skogspolitik som är väldigt viktig. Vi har många små privata skogsägare. Därför är det ett ännu större incitament att fortsätta att driva på för ett aktivt och levande skogsmuseum som det vi har i Lycksele.

Jag måste få berätta något. Jag besökte Norra Skogsägarna förra veckan. Jag fick höra om ett jättehäftigt projekt som man gör i Örnsköldsvik. Det är en indier som har köpt en massafabrik i Örnsköldsvik och tillverkar viskos av pappersmassa som han sedan vidareförädlar i Indien.

Det är ett av de nya användningsområden inom skogen som Isak From efterlyser som jag tycker är positivt och som vi kan visa upp.

Skolan har i dag också stor betydelse för Skogsmuseets fortlevnad eftersom skolan är engagerad och gör många studiebesök där. Jag tycker att vår regering och vår kulturminister tydligt har klargjort betydelsen av ett fortsatt livaktigt museum, vilket jag är tacksam för.

Anf. 23 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Även om det är många hundratusentals människor som har besökt Skogsmuseet i Lycksele under de senaste decennierna är det möjligen inte alla riksdagsledamöter som har varit där, och kanske inte ens statsrådet. Jag tillhör dem som har besökt museet vid många tillfällen, och jag tycker att det är en stor nationell tillgång. Museet ligger centralt i förhållande till Lycksele, men i förhållande till många andra delar av Sverige ligger det inte helt centralt. Det är en komplikation i sammanhanget.

Jag tror för min del att det är viktigt att man i denna typ av museer, och inte minst i andra sorters forskningsinstitutioner som vi har i olika delar av landet – ända uppe i Abisko, där man fastställer åldern på trä – tar i anspråk modern teknik. På så vis kan man möjliggöra för fler att ta del av de viktiga insatser som finns till exempel på Skogsmuseet. Vi har sådant också på andra ställen, där man med modern överföringsteknik kan ta del av de många viktiga saker som görs där, både när det gäller vilka tillgångar från skogen man har och vilka möjligheter skogen ger. Just Skogsmuseet i Lycksele har en stor samling av äldre teknik som kanske inte just är så aktuell för skogen i dag och för modernt skogsbruk. Däremot är det intressant att titta på detta när man kommer dit.

Svar på
interpellationer

Vattnet, malmen och skogen tillhör onekligen våra basindustrier. Isak From, som har ställt denna angelägna fråga, pekar också på vilket stort förädlingsvärde detta har och vilket nationellt intresse det finns av att utveckla dessa basindustrier för vårt land. Vi kan konstatera att när det gäller just skogen har vi mer skog eller fler träd nu än någonsin i detta land. Det finns ingen brist på skogsråvara, och för det har vi att tacka någonting som det är viktigt att vi slår vakt om, nämligen ett rationellt skogsbruk. Vi behöver en rationell verksamhet på alla områden, men det rationella skogsbruket är en mycket stor tillgång. Där spelar de kunskaper som kan skapas både vid skogliga akademier och på andra ställen, till exempel Skogsmuseet i Lycksele, en viktig roll.

Skogsindustrin är i dag hårt konkurrensutsatt. Det gör att det är svårt att få fram pengar till att utveckla den typ av verksamhet som Skogsmuseet representerar. Det är alldeles uppenbart att företagen blir alltmer internationella – Stora Enso är ett jättebra exempel på det – och i stor utsträckning styrs så. Därför tror jag att det är viktigt att se att detta är en nationell fråga i bemärkelsen att det är angeläget att verksamheten kan fortbestå och utvecklas med just den inriktning som jag har talat om – ungefär som Riksteatern som kan resa runt i landet. Man ska ta vara på den viktiga verksamhet som bedrivs på många fler platser i vårt land. Där ger den nya tekniken många fler nya möjligheter i dagens läge än tidigare.

Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tycker också att det är roligt att vi är flera som vill diskutera skogens betydelse, för detta är mer än ett museum. På lunchen i dag fick jag anledning att tala med en av mina kolleger, Stefan Attefall, om just Skogsmuseet. Även han intygar att det är ett fint museum – roligt så.

Vi brukar tala om att Sverige är ett urbaniserat land. Isak From var också inne på det. Vid det senaste valet konstaterade vi att det var första gången som fler människor i Sverige bodde i de tre storstäderna än utanför. Inte desto mindre har alla vi som bor i Sverige en nära relation till skogen, oavsett om vi är där ofta eller om vi inte alltid har tillfälle till det.

Inledningsvis vill jag säga till Isak From att jag delar hans oro, inte minst för att många människor kanske inte får möjlighet att komma ut i skogen. Det betyder inte bara kunskap om skogens betydelse, till exempel ett sådant faktum som att vi i Sverige lär använda fem gånger så mycket träprodukter per invånare som något annat land i Europa. Det är kunskap som är viktig i sig. Det ger jobb, och det är en basnäring.

Men skogen är också en källa till själslig ro; så är det i alla fall för mig. Det handlar också om att kunna lyfta fram jaktens positiva betydelse, miljöaspekter och mycket annat. Skogen spelar absolut en stor roll.

Jag kan också glädjas åt att museerna i dag inte blott är det som många kanske tänkte förr när man talade om någonting som var musealt. Museerna har i dag en helt annan roll i samtidsdebatten. De lyfter fram frågor som är relevanta inte bara för det som har varit utan också för det som ska komma. Här finns en intressant koppling. Detta gör också Skogsmuseet i Lycksele, som har ett intressant samarbete med andra

museer som också har ett skogligt engagemang med forskning och med universitetsvärlden.

Det är inte bara Skogsmuseet i Lycksele som lyfter fram skogens betydelse; jag har fått uppgift om att det finns runt 70–80 museer i Sverige som förvisso inte är så stora som just Skogsmuseet i Lycksele men som också tar det skogliga arvet och de skogliga intressena på allvar och når en publik. Det är viktigt att fortsätta att bygga ut det nätverk som finns. Det är också på gång, och vi får se hur långt det kommer.

Jag tror att Isak From var inne på att det finns fler utöver museerna som har ett engagemang i skogen. Det gäller skogsindustrierna och skolan, som Isak From nämnde. Även för skolan, såväl grundskola som gymnasieskola, finns det program framtagna som har varit i bruk i flera decennier. Jag hoppas att de också används av skolorna, och jag har ingen anledning att tro någonting annat.

Vi har Friluftsrådet och Skogsmulleverksamheten, som inte heller ska glömmas bort. Ungefär en och en halv miljon svenskar har gått i Skogsmulles verksamhet. Det finns ett hundratal ur och skur-förskolor – inte bara i Sverige, utan sådan verksamhet finns också i ett tiotal andra länder.

Det finns ett starkt engagemang för skogen, och det är jag glad över. Men jag ser det inte som möjligt i dag att ge fler museer nationella uppdrag. Det finns många önskemål på området, och det skulle bli svårt att gradera det. Men det innebär inte att jag på något sätt inte skulle ha kunskap om vad Skogsmuseet i Lycksele arbetar med och för.

Anf. 25 ISAK FROM (S):

Fru talman! Det var väldigt vad vi blev överens! Jag tackar Elisabeth för hennes inlägg och även Gunnar Andrén för ett bra inlägg.

Skog och trä ger jobb och rekreation, så även friluftsliv. Det handlar om livets möjligheter till svampplockning, jakt och fiske. Allt detta kan vi göra i skogen och samtidigt ha en industriell produktion.

Jag har ställt interpellationen utifrån det faktum att jag är orolig. Allt eftersom urbaniseringen tilltar tappas mycket gammal kunskap om skogens betydelse. Då är det viktigt att man kan lyfta på flera olika stenar för att se vad vi kan göra åt detta. Ett sätt är att, precis som kulturministern är inne på, öppna möjligheterna för fler i stadsnära miljöer att besöka skogar. Det handlar då både om avsatta skogar och om produktionsskogar.

Det är betydligt lättare att gå i en välskött produktionsskog – det finns även bär där – än i en misskött skog eller en urskog som kanske är vacker att titta på men inte riktigt lätt att vara i.

Kulturministern har nämnt Skogsriket i sitt svar som en av regeringens stora satsningar. Det kanske det är, men det är ändå väldigt få som vet vad Skogsriket är, vad Skogsriket egentligen har till uppgift och vad man har uppnått med Skogsriket. Det är lite diffust vem man än pratar med. Det kan vara på sin plats att regeringen förtydligar vad man egentligen ska göra och vad man har för målsättning med Skogsriket.

Kulturministern säger i sitt svar att Skogsmuseet i Lycksele är en viktig mötesplats för det skogshistoriska arvet och skogens framtid. Det visar att kulturministern har insatt sig i betydelsen. Det som är viktigt kanske inte är de gamla samlingarna utan forskningsprojekten med uni-

versiteten och samarbetet med skogsnäringen i vissa delar. Men icke förty skulle det stärka Skogsmuseet om man fick ett uppdrag att tillsammans med till exempel Riksantikvarieämbetet eller något av de statliga museerna öka insikten om skogens betydelse nationellt. Det är någonting som kulturministern faktiskt kan se till.

Det här är bara en liten idé. Det är möjligt att göra praktisk verkstad av den nu när det i alla fall i retoriken låter som att vi är överens.

Anf. 26 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Jag måste börja med att säga till Gunnar Andrén att det är jättetråkigt att inte alla riksdagsledamöter har fått besöka Skogsmuseet i Lycksele. Det tycker jag vore en utflykt som vi kanske skulle bjuda in till, Isak From. Vad säger du? Det tror jag skulle vara nyttigt för alla att få se.

Skogsmuseet i Lycksele har i dag en stor utvecklingspotential, vilken det kommer att utveckla. Det finns stora planer på utbyggnad för att skapa intresse hos fler människor, öka insikten om skogens betydelse och dess olika näringar och för att få bättre tillgång till det stora arkiv för forskning som finns på Skogsmuseet i dag.

Jag vet av den tidigare debatten i dag med Anders Borg att finanserna är begränsade i dagens situation. Därför är jag väldigt nöjd med och tacksam för det arbete som görs och de olika intressenter som är engagerade i Skogsmuseets utveckling. Jag har stor respekt för att alla intressenter kommer att göra det bästa de kan för att lyfta fram vårt gemensamma intresse för att fortsätta utvecklingen av ett livaktigt Skogsmuseum i Lycksele.

Anf. 27 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Isak From frågade mig om visionen med Skogsriket. Det är framför allt en fråga för landsbygdsminister Eskil Erlandsson, men jag kan nämna så mycket som att det finns en handlingsplan som gäller från 2011 till och med utgången av detta år, 2013, och som består av fyra grenar: hållbart brukande, förädling och innovation, upplevelse och rekreation samt Sverige i världen. Ett av dessa mål, upplevelse och rekreation, är någonting som Riksantikvarieämbetet arbetar med och, det är jag övertygad om, i god anda tillsammans med Skogsmuseet i Lycksele och många av de övriga museer som är engagerade i skogsfrågor. Den här visionen ska utvärderas i slutet av detta år, och då finns det kanske anledning att återkomma.

Det är inte första gången som Skogsmuseet i Lycksele har uppvaktat regeringen eller har diskuterats här i kammaren. Jag vet att man har uppvaktat tidigare socialdemokratiska ministrar, såväl den framlidne miljöministern Kjell Larsson som kulturministrarna Marita Ulvskog och Leif Pagrotsky, som samtliga tre i budgeten har avvisat ökade anslag till Skogsmuseet i Lycksele. Frågan har alltså varit uppe ett antal gånger tidigare. Vad de har gjort för bedömningar vet naturligtvis inte jag.

Däremot kan jag konstatera och samtidigt vara glad över att Sverige nog är det museitätaste landet i världen. Enligt Kulturrådets statistik finns det, bortsett från de 70–80 museer som jag nämnde som har ett skogsintresse, över 2 000 museer i Sverige. Jag vet inte om Isak From och hans

partifränder har tänkt att det ska vara fri entré på alla dessa, för då måste det till ett rejält tillskott i kulturbudgeten, vilket jag inte tror att man har planerat för.

Därutöver finns ungefär 1 400 arbetslivsmuseer som drivs ideellt och av hembygdsrörelsen, som i sin tur har närmare en halv miljon medlemmar. Det finns alltså ett enormt intresse för kulturarvet, och en stor del av detta är skogen, skogen som näring, skogen som rekreation.

Jag är själv intresserad inom ett annat av mina ansvarsområden, idrottsområdet, av att fortsätta samarbetet med Friluftsrådet kopplat till skolan och Riksidrottsförbundet. Det finns redan ett sådant uppdrag. Här kan vi göra mycket mer för att fler barn och unga ska kunna komma ut i skogen, få uppleva skogen, lära sig mer av både djur och natur och kanske också mer om allemansrätten. Det här är någonting som vi måste lära om och om för varje generation.

Anf. 28 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag är från Västerbotten. Västerbotten är det län som ligger i topp när det gäller satsade kronor per invånare på kultur. Bland annat är det de satsningarna som gör det möjligt att ha ett skogsmuseum i Lycksele. Självklart skulle jag vilja att Skogsmuseet i Lycksele blev statligt. Men jag ser som ett första steg att få ett utvecklat samarbete med något av de statliga museerna, vilket är görligt inom liggande budget. Det skulle alla tjäna på, tror jag. För det krävs det politisk vilja och att man skriver ett regleringsbrev till något av museerna som pekar på det behov som vi i retoriken i debatten här tycks vara överens om finns.

Den debatt som startades av Dagens Nyheter visar på hur stora skillnader det finns i landet i dag om vems syn som ska göras gällande, vilken syn som ska råda och vad vi egentligen har skog för. Vi riskerar att få en disneyfierad syn på skogen. Kanske känner inte jag och många med mig som bor ute i landet igen det här, men många som växer upp i städerna och aldrig får tillgång till och aldrig får ta del av skogen gör det. De får inte samma insikt med sig, och då kan det lätt bli man hamnar i en disneyfierad tillvaro. Så vill vi inte ha det. Hela samhället måste därför bli bättre på att öka medvetenheten om vad som genererar inkomster, arbetstillfällen och rekreation samtidigt. Tyvärr är inte arbetstillfällena regeringens skarpaste kniv i lådan, men med tanke på den här interpellationsdebatten finns det möjligheter att ta initiativ.

Jag kommer att fortsätta att driva på, och jag ska definitivt fråga Eskil Erlandsson vad som händer med Skogsriket.

Anf. 29 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tycker att det är positivt att just Skogsmuseet i Lycksele lyfts fram i kulturplanen, som är ett resultat av den nya kulturpolitiken, där regioner har ett ökat inflytande över de statliga medlen. Det är bra att man så tydligt betonar detta i kulturplanen.

Vi kommer förhoppningsvis under året eller nästa år att inleda en myndighetsöversyn. Det har vi skrivit om i budgetpropositionen. Jag kan konstatera att vi har ökat kulturbudgeten varje år. Det går mer pengar, både i relativa tal och i absoluta tal, till kulturen i dag än någonsin tidigare i Sverige. Vi kan jämföra och se hur det är i övriga Europa. Inte

desto mindre är jag glad över att Västerbotten väljer att prioritera kulturen, särskilt som man där kommer att ha en europeisk kulturhuvudstad under 2014.

Jag fick inte riktigt svar på min fråga hur man från Socialdemokraternas sida har tänkt sig att finansiera kultursektorn, framför allt museivärlden. Ska det förslag som man nu har återupptagit med så kallad fri entré på statliga museer, det vill säga de 19 som vi har i Sverige och varav nästan alla ligger i Stockholm, också gälla de drygt 2 000 övriga museerna i landet? Skogsmuseet i Lycksele har en entré på 50 eller 80 kronor beroende på när på året det är och fri entré för barn och unga upp till 18 år. Det uppskattar vi mycket, för det har de statliga museerna också. Men hur har Socialdemokraterna tänkt sig att finansiera kulturen framöver om museerna inte ska kunna ta betalt? Det får vi återkomma till en annan gång.

Tack för debatten! Det är i alla fall glädjande, tycker jag, att vi känner lika stor uppskattning för vad museet gör och för skogens betydelse för Sverige, när det gäller såväl rekreation som näring och kulturhistoria.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2012/13:332 om varsel inom järnvägssektorn

Anf. 30 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Anders Ygeman har frågat mig varför regeringens historiska satsningar inom järnvägssektorn leder till varsel i stället för nyanställningar, vilka åtgärder jag tänker vidta för att undvika varsel inom underhållssektorn och vilka åtgärder jag tänker vidta för att komma upp till den nivå på underhållsinvesteringar som Trafikverket anser krävs för en fungerande järnvägstrafik.

Mitt svar är att regeringen har gjort en mycket kraftfull satsning på järnvägens underhåll. Denna grundar sig på den kapacitetsutredning som Trafikverket redovisade i april förra året. Här redovisade Trafikverket också de medelsbehov som finns för att underhållet ska återställa järnvägssystemets avsedda funktion och möjliggöra en fungerande järnvägstrafik. Men det står också klart att det kommer att ta flera år av målmedvetna och uthålliga satsningar för att uppnå en tillfredsställande och hållbar underhållsstandard.

Det behov som finns har regeringen mött genom att lägga fram en infrastrukturproposition med förslag på historiskt höga nivåer för underhåll och reinvestering. Avsättningarna för drift, underhåll och reinvestering uppgår i propositionen till 86 miljarder kronor. Det innebär att Trafikverket i dag disponerar mer än dubbelt så mycket pengar för drift och underhåll jämfört med under den tidigare, socialdemokratiska regeringen. Tillsammans med banavgifter och Trafikverkets interna effektiviseringsarbete kommer under perioden 2014–2025 utrymme att skapas som motsvarar de behov som Trafikverket redovisat för att kunna återställa järnvägssystemet och återta eftersläpande reinvesteringar.

Det är Trafikverkets ansvar att upphandla underhåll och reinvestering. Verket har valt att kanalisera delar av de ökade anslagen genom

pågående underhållskontrakt för att på detta sätt få tillskotten snabbare omsatta i förbättrad underhållsstandard.

Under 2012 behövde färre baskontrakt upphandlas än under 2011. Variationer i upphandlingsvolymerna medför emellertid inte samma variationer i faktiska utbetalningar till entreprenörerna. Det avspeglas också i att 2012 betalades ca 567 miljoner kronor mer ut till leverantörsmarknaden för underhåll och reinvesteringar inom järnvägen än 2011.

Jag vill också peka på vikten av ökad produktivitet i genomförandet av underhållet och reinvesteringarna. Regeringen tog initiativ till bildandet av Trafikverket med syfte att skapa en kompetent och renodlad beställare av infrastruktur och förvaltare av denna. Regeringen tog även initiativ till effektivisering av statens egen underhållsverksamhet genom bolagiseringen av Infranord AB den 1 januari 2010. Trafikverket har också startat program för att öka produktiviteten och därmed få mer nytta för pengarna.

Ökad produktivitet och smartare lösningar i genomförandet är en förutsättning för att säkerställa att varje skattekrona resulterar i en robustare järnväg. Sett över en längre period med ökade anslag till underhåll och reinvesteringar bör leverantörsmarknaden kunna utvecklas positivt inför framtiden, till nytta för resenärer och godstransportörer.

Fru talman! Riksdagen tog förra året initiativ kring ett återförande av löpande och avhjälpande järnvägsunderhåll till Trafikverkets egen regi. Jag kan konstatera att detta skapade oro och ovisshet inom hela branschen vad gäller stabiliteten och långsiktigheten för järnvägsföretagens villkor. Detta var inget som regeringen hade önskat.

Anf. 31 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag tar det sista först. Det finns ingen gräns för vad som i detta rike är socialdemokratins fel. Trots att regeringen har regerat i sju år och det är tre år sedan varslen i järnvägsbranschen började rulla in är det inte regeringens fel utan den socialdemokratiska oppositionens fel att det blivit så. Det är en märklig hållning.

Fru talman! Tre saker har ständigt återkommit under de sju år som Sverige haft en moderatledd regering som ansvarat för järnvägen. De återkommer med ungefär samma regularitet som årstidernas växlingar: försäkran om att järnvägen har alla pengar som den behöver, tågkaos med huttrande passagerare och fallande kontaktledningar. Därefter kommer historiska satsningar som presenteras på tjugusiga presskonferenser med leende partiledare eller infrastrukturministrar. Sedan börjar allting om igen. Det kommer nya försäkran om att järnvägen har alla pengar den behöver följda av tågkaos med huttrande passagerare och fallande kontaktledningar. Och sedan, lika säkert som fallfrukter om hösten, kommer nya historiska satsningar och nya tjugusiga presskonferenser – alltmedan resenärernas uppfattning om järnvägen faller till nya bottennivåer.

Min huvudfråga i interpellationen är mycket enkel. Hur kommer det sig att det regeringen, i alla fall inte med avsiktlig ironi, kallar historiska järnvägssatsningar ändå resulterar i mindre underhåll och massuppsägningar av den personal som ska utföra underhållet? Det borde vara tvärtom – mer pengar och historiska satsningar borde leda till nyanställningar, inte till varsel om uppsägningar.

Dagens händelser följer exakt samma mönster. För några veckor sedan hette det att järnvägen har alla pengar den behöver. I dag presenterade de fyra partiledarna vad som kallas en jättesatsning men som inte innebär en enda ny krona till järnvägen. Jag vågar lova att till hösten kommer kontaktledningarna fortsätta att falla som fallfrukt, regeringen hävda att järnvägen har alla pengar den behöver och sedan presentera ännu en innehållslös men historisk satsning på järnvägen.

Fru talman! Jag har tappat räkningen på alla historiska satsningar som har gjorts på järnvägen. Regeringen har uppenbarligen tappat greppet om järnvägen. Om det nu ligger någon verklighet bakom regeringens satsningar måste jag avsluta med några enkla frågor till regeringen: När kommer pengarna ut på rälsen? När kommer varsel och uppsägningar att vändas i nyanställningar?

Anf. 32 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Anders Ygeman försöker återigen ge bilden av att kan vi bara säga att det är Socialdemokraternas fel så att de kan ta på sig tagel-skjortan kan de också slippa ta ansvar. Det är en märklig bild som utmålas varenda gång man försöker peka på hur det faktiskt ser ut.

Det är väl ingen hemlighet att Anders Ygeman drev linjen att göra en återställare av järnvägsunderhållet där Trafikverket helst skulle sköta allt underhåll i egen regi. Det skulle ha varit mer av enfald än av mångfald. Det vore snarare till nytta att ha med så många som möjligt samt stödja fritt företagande och innovation, två ord som annars brukar höras i socialdemokratiska sammanhang.

Anders Ygeman förvanskar en del av bilden, tycker jag, när han säger att ingenting inom järnvägen fungerar i dag. Tvärtom ser vi alltmer att de åtgärder som har vidtagits de senaste åren faktiskt ger effekt. Men det är inte samma sak som att allting är perfekt.

Det finns i dag på underhållssidan specifika behov som nu har kunnat identifieras genom Kapacitetsutredningen. Det handlar om hela stråk, om arbetspendling, om hur man behöver utveckla hela transportsystemet på längre sikt. Att bygga en ny järnväg är ingenting som någon av oss kommer att klara av under 2013. Det handlar också om att ha ett starkt fokus på att vårda det vi har. Det gäller att vårda den järnväg vi redan har, vilket innebär mer pengar till drift, underhåll och reinvesteringar. Syftet är särskilt att arbeta mer förebyggande för att inte behöva vidta akuta, dyra, avhjälpande underhållsåtgärder, vilket har varit tradition så här långt.

Det kan inte heller vara någon hemlighet, inte ens för Anders Ygeman, att järnvägsspecifika arbeten går i olika faser. Det man gjort, bland annat förra året, är att man utvecklat kvaliteten på de underhållskontrakt som redan föreligger. Det har gjort att kostnaden blivit högre. Det har alltså blivit dyrare eftersom man ställt högre krav på vad som ska ingå. Därför har det gått mer pengar till järnvägsentreprenörerna.

Varför dessa i sin tur varslar eller inte är en viktig fråga, för vi kommer snart in i en period när vi kan behöva ha fler som jobbar inom just järnvägssektorn. Därför pågår ett noggrant arbete där Trafikverket tillsammans med entreprenörerna arbetar med att se hur man kan jobba mer långsiktigt med upphandlingar, att i stället för att allting kommer ut det tredje kvartalet på ett år tidigare lägger man upphandlingarna, de plane-

rade arbetena, och kan därmed se dem framför sig redan kvartal ett. På så sätt kan också företagen som goda arbetsgivare – företagen har ju ett ansvar för sina anställda – ha en längre planering. Den delen tror jag är viktig.

Det är klart att det ges mer pengar. I infrastruktursatsningen är de 86 miljarderna för de kommande åren det minsta som kommer att ges. Sedan finns det förutsättningar för banavgifter och dessutom för Trafikverkets egna effektiviseringar, som också ska gå till järnvägens underhåll. Det finns således pengar. I dag har partiledarna meddelat att pengar som finns vid Trafikverket för banhållning, och som inte har gått åt för att vi i dag har så låga räntor, ska kunna föras över så att ytterligare 700 miljoner kan användas till sådant som redan tidigt i år har identifierats. Vi har löpande dialog och arbete med Trafikverket för att få en robust järnväg.

Anf. 33 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag tycker att infrastrukturministerns svar är en god illustration till det som jag försökte hävda i mitt inlägg, att regeringen i verkligheten har tappat greppet om järnvägens funktion. Vi ser en verklighet utanför plenisalen där hundratal av dem som ska utföra underhållsarbetet har varslats om uppsägning. Runt om i landet sitter människor som skulle kunna utföra järnvägsarbete och funderar på vilka andra jobb de ska söka. Samtidigt har vi massarbetslöshet i landet.

Sverige har Europas mest missnöjda järnvägsresenärer. Sedan vi fick en moderatledd regering har förtroendet för järnvägen sjunkit dramatiskt. Om detta sägs inte ett ord. Gång på gång presenterar regeringen nya satsningar som ska lösa problemen. Och gång på gång drabbas järnvägen av liknande eller samma problem – nedfallna kontaktledningar, växelfel, fel i underhållsarbetet. Det händer år efter år, vinter efter vinter.

Nu säger ministern att vi snart behöver fler järnvägsarbetare, att vi snart behöver fler underhållsarbetare. Då blir det som ministern inte svarade på väldigt relevant, nämligen: När vänder varslen? När leder buketten av historiska satsningar som regeringen har presenterat till att spåren blir bättre? När leder den till nyanställningar? När kan järnvägsarbetare komma hem till sina familjer och säga: Varslen drogs tillbaka, jag kan vara med och skapa ett bättre järnvägssystem, jag kan vara med och bygga Sveriges framtid?

Även om det kan ha gått infrastrukturministern förbi har Sverige haft en moderatledd regering i sju år. De sju åren har svenska folkets förtroende för järnvägen sjunkit dramatiskt. Det sker samtidigt som regeringen ett par gånger om året håller presskonferenser runt om i landet och säger att nu kommer mer pengar, nu sker en historisk satsning. Och som genom ett under presenterar de fyra partiledarna i dag, fru talman, när vi har den här debatten, en satsning på järnvägen. Återigen är det en historisk satsning, och återigen utan en enda ny krona till järnvägen.

Mina huvudfrågor är därför fortfarande, och jag repeterar dem så att de blir tydliga: Varför leder regeringens påstådda satsningar på järnväg till varsel i stället för till nyanställningar? När blir det som regeringen talar om verklighet, nämligen nyanställningar eftersom det behövs fler på spåren? När vänds varslen och det blir verklighet?

Anf. 34 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag undrar om inte Anders Ygemans egentliga problem är huruvida regeringen ger för lite eller för mycket pengar till Trafikverket och järnvägen. Anders Ygeman påtalar noggrant varje år som det har givits mer pengar. Jag kommer ihåg en annan debatt som vi hade på stora infradagen – den finns inspelad på SVT Forum – då Anders Ygeman sade att man aldrig ska ge det som myndigheterna säger att de vill ha. Vi har valt att göra precis tvärtom.

Vi har mycket noggrant tillsammans med Trafikverket, kanske för första gången, gått igenom hur järnvägen mår. Bäst-före-datum som finns på mycket har gått ut. Det beror på eftersatt underhåll under lång tid, oavsett vilka som varit i regeringsställning. Vi har då kunnat identifiera vari sårbarheten består. Genom denna genomgång och tack vare regeringens satsningar varje år har vi börjat ta tag i problemen.

Just nu sitter Trafikverket med den infrastrukturproposition som lades fram i höstas och tittar på åren 2014–2025 för att se vad som ska göras, när det ska göras och hur det ska göras. Detta kopplas dessutom till järnvägsentreprenörerna, vilka, enligt den uppfattning som i alla fall jag har, behöver vara många för att kunna vara med och bidra till en fungerande marknad. Det ska göras med mindre störningar på den trafik som går.

Det i sig är en utmaning. Det har gjorts trots att vi kommit med mer pengar till järnvägsentreprenörerna – 567 miljoner mer under förra året – har det, vilket Anders Ygeman mycket riktigt säger, lagts varsel. Som jag sade i mitt inledande svar går de järnvägsspecifika arbetena ojämnt. Ibland har vi till exempel större fokus på de stora järnvägsarbetena. Det är först när Hallandsås och Citybanan blir färdiga som vi kan förvänta oss större upphandlingar av kontrakt för underhållssidan. Vi har redan baskontrakt som gäller och som löper på flera år. Därför anpassar de företag som i dag finns sin kostym efter detta.

Det jag och regeringen kan göra, och också gör, är att se till att verktygen och ambitionen finns. Vi har varit oerhört tydliga med att vi ska vårda den infrastruktur vi har. Vi har också för första gången avsatt medel för det som Trafikverket säger att de behöver göra under de kommande åren. Då talar vi om 2014 och framåt.

Utifrån den nära diskussion som vi har, där Trafikverket kunnat identifiera vad vi skulle kunna göra ytterligare under 2013, svarar regeringen upp med det som har presenterats i dag, nämligen pengar som Trafikverket efterfrågar. Har vi en myndighet som har ett ansvar, och också har regeringens förtroende när det gäller att ta ansvar, är den dialogen viktig.

Det tror jag också kommer att ge förutsättningar för de företag som i dag har anställda.

Vi kommer att behöva ha fler anställda. Men det handlar också om att företagen ska känna att det finns en långsiktighet. Det är välkommet att det finns många järnvägsentreprenörer i den här branschen. Men man måste titta på hur man kan jobba med upphandlingarna mer långsiktigt och inte komma så sent på året, vilket har skett av tradition. Det är ett arbete som just nu pågår gemensamt med entreprenörerna, och det tror jag är viktigt för att de ska våga behålla den personal som vi vet behövs.

Anf. 35 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Trots de satsningar som regeringen i dag presenterade når man inte de nivåer som Trafikverkets kapacitetsutredning kräver för de år som regeringen budgeterar för. Det är möjligt att man någon gång i framtiden kommer att nå dit, men för de år som regeringen själv har budgeterat för når man inte de nivåerna.

Ska man vara lite ironisk kan man säga: Pressmeddelanden är bra. Pengar är bättre. Men punktlighet är bäst. Och det är där vi har problemen. Varken pressmeddelandena eller pengarna omsätts i verkligheten. I verkligheten leder de inte till fler järnvägsarbeten, utan färre. Varslen ökar.

Då säger statsrådet att järnvägsarbeten går ojämnt. Okej, det kan jag köpa. Så är det självklart. Det kan variera över tid. Men är det inte märkligt att variationen ser ut som den gör? Ju större satsningar regeringen säger sig göra, desto fler människor varslas om uppsägning. Den rimliga variationen borde vara: Ju mer pengar regeringen satsar, desto fler nyanställningar sker. Var ligger problemet?

Fru talman! Vi kan vara oense om mycket. Men de frågor som återstår att besvara och som hundratals människor runt om i Sverige som har blivit varslade om uppsägning undrar över är: När syns regeringens pengar i verkligheten? När vänder varslen till nyanställningar? Vad tror statsrådet, som ansvarar för järnvägstrafiken i den regering som haft ansvar för järnvägen i sju år?

Anf. 36 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Man kan problematisera hur mycket som helst på det här området. Men regeringen har en klar bild. Den här alliansregeringen har ett tydligt fokus på att infrastrukturen ska fungera, inte minst järnvägen. För detta har vi också avsatt pengar varje år.

Det är i och för sig trevligt att Anders Ygeman tycker att vi har bra pressmeddelanden och att det är bra att vi tillför mer resurser. Men jag får väl lägga till att du glömde att berömma att punktligheten har blivit bättre, oavsett på vilket sätt man räknar den. Detta duger dock inte, för det finns fortfarande människor som inte kommer fram i tid. Detta gäller särskilt i våra storstadsområden.

Det är ganska tydligt var sårbarheten är som störst. Man skulle egentligen kunna peka ut tio platser där väldigt många människor berörs. Därför har vi under det här året haft ett nära samarbete med Trafikverket för att se vad mer man skulle kunna göra än det som hittills har planerats för att mycket snabbare och tidigare kunna komma till rätta med den risk för sårbarhet som annars gäller.

Vi har svarat att de får använda de pengar som har blivit över tack vare att räntorna är så låga. De kan använda dem redan i år utöver övriga medel.

När Anders Ygeman säger att vi inte når upp till de nivåer som Trafikverket angett är det inte korrekt. Anslaget är på 86 miljarder. Till detta kommer sedan möjligheter att ta ut banavgifter samt Trafikverkets egna effektiviseringar. Då ligger vi på de nivåerna. Vi skulle få ett större problem om banavgifterna skulle frysas. Då skulle vi inte nå upp till de nivåerna.

Det viktigaste tror jag är den ständiga dialogen. Vi har lagt ut planen för de kommande åren som en grund. Sedan behöver vi hela tiden föra ett resonemang om vad man kan göra mer från år till år. Det tror jag också kommer att göra att fler kan jobba inom järnvägssektorn.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:294 om sämre mobiltäckning

Anf. 37 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att förbättra möjligheterna att använda tjänster i de mobila näten i hela landet. Dessutom har hon frågat mig vad jag avser att göra för att informationen vid inköp av mobiltelefon eller terminal ska förbättras för konsumenterna. Slutligen har hon frågat mig om jag tänker verka för att höja kraven på mobilnäten och på mobiltelefonerna och terminalerna.

Bra mobiltäckning i hela landet är mycket viktigt, och det är en fråga som engagerar allt fler. Det är helt naturligt. Allt fler vänjer sig nu snabbt vid att ha tillgång till alla tjänster och all information bara en knapptryckning bort. Att ha bra mobiltelefoni kan vara det som avgör om man kan driva ett företag eller tvingas lägga ned. Det kan vara det som avgör om man kan ringa 112 när det krisar, och få hjälp, eller inte.

Även om Sverige jämfört med många andra länder har bra nät och förhållandevis god täckning är det samtidigt så att det finns brister i mobiltäckningen och i mobilnäten, både i tätort och i glesbygd. De täckningskartor som operatörerna redovisar är i många fall alltför optimistiska. Visar det sig att kartan inte stämmer med verkligheten, då måste kartan ritas om. En täckningskarta som inte håller vad den lovar är falsk marknadsföring. Post- och telestyrelsen kommer att bjuda in till ett samråd med operatörerna om täckning och kapacitet i de mobila näten, för att bland annat diskutera att operatörernas täckningskartor uppenbarligen ger en annan bild av täckningen än den som konsumenterna upplever att de har.

Samtidigt har kraven i lagstiftningen på att konsumenterna har rätt att få enklare, tydligare och mer rättvisande information av operatörerna nyligen skärpts. Just nu håller PTS på att arbeta fram nya föreskrifter för hur operatörerna ska informera sina kunder.

En av alliansregeringens prioriteringar är att vi ska få allt bättre elektroniska kommunikationer i hela landet, och regeringen arbetar målmedvetet för att åstadkomma detta. Den bredbandsstrategi som regeringen har antagit omfattar både fast och mobil kommunikation. Sverige ska ha bredband i världsklass.

Det förtjänar att påpekas att Sverige faktiskt var först i världen med att använda frekvensutrymmet för det gamla analoga tv-nätet till mobil kommunikation. När det här nätet är utbyggt kommer det att leda till mycket bättre mobiltäckning både i glesbygd och inomhus. Samtidigt får alla de som saknar grundläggande bredband möjlighet att få det.

I många tätorter märker människor av överbelastade nät. Den enskilt viktigaste frågan för att komma till rätta med det är övergången till modernare teknik. Från oktober 2011 till oktober 2012 har täckningen med

4G nästan fördubblats. Med 4G blir det möjligt att få betydligt högre hastigheter samtidigt som långt fler användare kan använda mobilen på samma gång, eftersom 4G har en mycket effektivare teknik.

För att användarnas efterfrågan på datakapacitet ska kunna tillgodoses måste dessutom mer frekvenser frigöras till mobila tjänster på lite sikt. Sverige och regeringen driver därför aktivt på för att tilldela mer frekvensutrymme till mobiltelefoni och trådlöst bredband.

Som Monica Green skriver i sin interpellation har smarta telefoner tyvärr sämre mottagningsegenskaper än traditionella. Därför har PTS nu inlett en diskussion med marknadens aktörer för att få fram bättre information till konsumenterna, så att de enklare kan välja en mobiltelefon som har de mottagningsegenskaper som de behöver ha.

De problem som mobilkunderna upplever måste tas på allvar, oavsett vad som ligger bakom, eftersom det kan vara olika orsaker till att det inte går att använda en mobil tjänst från en viss plats. Regeringen arbetar brett för att skapa nödvändiga förutsättningar för fungerande mobil kommunikation i hela landet.

Anf. 38 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Regeringen med Centern i spetsen har vänt landsortsborna ryggen. Det blir sämre och sämre möjligheter att ringa och använda sin telefon i takt med att den moderatledda regeringen regerar. Det är Centern som har ansvaret för mobiltelefonin, och det blir allt sämre.

Samtidigt som regeringen skryter om att det finns bra mobiltäckning fungerar den sämre. Detta har skapat mycket stor irritation bland landsortsborna. De är inte bara irriterade, de blir både arga och besvikna över hur regeringen med Centern i spetsen inte bryr sig om dem längre. Det är dags att gå till handling i stället för de vackra, fina orden om att det är bra med mobiltelefonin i hela landet. Det är dags att gå från ord till handling.

Nu har vi debatterat frågan många gånger i kammaren med företrädaren till Anna-Karin Hatt, och jag har diskuterat frågan åtminstone tre gånger med Anna-Karin Hatt i kammaren. Jag har tittat tillbaka i de gamla protokollen, och jag har blivit förvånad över att Anna-Karin Hatt har sagt ungefär samma sak varje gång. Hon har hänvisat till saker som har gjorts 2009, och hon säger att Sverige är bättre än resten av världen. Det hjälper inte att hänvisa till sådant som har gjorts om människor upplever att det fungerar sämre.

Det som möjligtvis gör att den här gången skiljer ut sig är att Anna-Karin Hatt håller med oss lite mer eftersom hon har märkt ilskan hos landsortsborna. Det är till och med så att jag noterar att Anna-Karin Hatt använder mina ord från ett protokoll den 1 september 2011, nämligen att kartan måste stämma med verkligheten. Det sade jag till Anna-Karin Hatt den 1 september 2011, och nu använder hon de orden själv. Det är vackert så att vi kan påverka och att det långsamt går in hos Anna-Karin Hatt hur viktig frågan är.

Jag skulle vilja vända på debatten. Anna-Karin Hatt säger att om täckningskartorna inte stämmer med verkligheten måste de ritas om. Man kan också säga tvärtom. Man kan tvinga operatörerna att leva upp till vad de har ritat, inte rita om kartorna utan se till att täckningen finns där det påstås att den finns. Det ska ställas krav på att leva upp till vad som påstås. Det är ett annat sätt.

Nu vet vi hur det står till ute i landet, och nu märker vi att kapaciteten blir allt sämre i storstäderna och även på turistorterna. Mobiltelefonnätet går ned när turisterna besöker vissa ställen. Operatörerna säger att det inte är tillräckligt lönsamt för dem att sätta upp ytterligare en mast, och därför tänker de inte göra det. Alltså kan turister inte klara sig på vissa håll i landet. Numera är man ju beroende av mobiltelefonen både för säkerheten på fjället och för att betala på turistorten. Man måste ha sin mobiltelefon.

Nu finns skämskartor på lokalradiostationerna som visar hur dåligt mobiltelefonerna fungerar runt omkring i landet. Ändå nöjer sig Anna-Karin Hatt med att säga att det är bättre här än i andra delar av världen. Det duger inte.

Anf. 39 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Vi har många gånger diskuterat denna fråga i riksdagen. Varje gång är it-ministern så ivrig att tala bredband så att hon tappar bort förståelsen för mobiltelefoni. Därför är det viktigt att vi reder ut begreppen.

Mobiltelefoni och mobilt bredband är inte samma sak. En mobiltelefon är en liten apparat som man kan ha i fickan, som man kan ringa och skicka sms med. Om man har en smartphone går det att surfa på den.

Mobilt bredband är en form av datamodem som man faktiskt inte kan prata i. IP-telefoni kräver att ett datamodem ansluts till en dator och en fast telefon, men det är inte mobiltelefoni. Begreppet telefoni, it-ministern, omfattar allt från fast telefoni, IP-telefoni till mobiltelefoni. Den här debatten gäller mobiltelefoni med en mobiltelefon – ingenting annat.

Fru talman! Delar av Sveriges landsbygd har stora problem med mobiltelefoni eftersom mobiltelefonin inte fungerar. Det är verkligheten för landsbygdens folk. Det är bra, Anna-Karin Hatt, att regeringen säkerställer att det finns frekvenser och delar ut frekvenser. Men man måste också förstå att det inte räcker att dela ut frekvenser om man inte ställer krav på yttäckning. Gör man på det sättet lämnar man över helt till operatörerna och bolagen. Det är inte bra.

Jag trodde tidigare att Centerpartiet hade en viss känsla för Sveriges glesbygd. Sverige är ett stort land med stor glesbygd, och den är en del av det unika Sverige. Förutsättningarna ser faktiskt inte likadana ut överallt. På grund av detta måste staten vidta nödvändiga och rimliga åtgärder och kräva yttäckning på mobiltelefoni när frekvenstillstånden delas ut till telebolagen. I annat fall lämnar man hela frågan till marknadskrafterna, och då blir stora delar av Sverige utanför. Det är inte bra.

Låt oss nu inte blanda ihop fast bredbandstelefontelefoni och mobiltelefoni. Tyvärr har it-ministern målat in sig i ett hörn och ger mer sken av att stå på operatörernas sida än på landsbygdens folks sida. Precis som Monica Green sade har jag sett en förändring i synsättet i ministerns senaste svar. Det är bra. Jag är beredd att räkna en hand till statsrådet och ta henne från operatörshörnet till landsbygdens folk. Det går att lösa problemet med mobiltelefoni i glesbygd. Jag har några förslag.

Se till att 450-nätet erbjuder mobiltelefoni, som syftet var och som det finns krav på i tillståndet. Inför ett tydligt krav på mobiltelefonitäckning för 900-megahertzbandet. Det finns möjligheter att göra det, och det

går att undersöka möjligheterna att nyttja 800-bandet för mobiltelefoni. Banden för låga frekvenser är bra för att nå långt ut i glesbygden.

Fru talman! Marknaden kommer aldrig att lösa de problem som finns på landsbygden. Det behövs politik som styr. Nu är det regeringens och Anna-Karin Hatts uppgift att lösa problemen. Är du beredd att fatta dessa nödvändiga beslut för att säkerställa mobiltelefoni i Sverige och sluta att vara en representant för telebolagen?

Anf. 40 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Det finns inledningsvis skäl att upprepa vad statsrådet sade, nämligen att hela Sverige ska ha bra telefoni, bra mobiltelefoni och bra bredband. De tre sakerna är en förutsättning för tillväxt och utveckling och för att det ska vara möjligt att leva och bo i hela landet. Det är precis vad talespersoner för både opposition och majoritet ställer sig bakom. Det är ett slags gemensam grundförutsättning.

Fru talman! Det går inte att tala om det ena mot det andra utan utbyggnad, tillgänglighet och användbarhet hänger ihop.

Det finns skäl, fru talman, att notera att den här regeringen, som interpellanten menar inte har gjort någonting, faktiskt har öronmärkt mycket utrymme i etern, säkrat mycket radiofrekvens i etern, just för att kunna bygga ut mobiltelefonin. Den här regeringen, till skillnad från hur det framställs av interpellanten, sätter av pengar för att ett grundläggande bredband ska rulla ut. Den här regeringen, till skillnad från hur interpellanten framställer det, stärker mobilkonsumenternas makt och möjlighet att få tydlig information. Den här regeringen, till skillnad från hur interpellanten framställer det, har också genom Post- och telestyrelsen agerat gentemot operatörerna i syfte att komma bort från bekymret med förskönade täckningskartor.

Fru talman! Jag vill avsluta med att fråga interpellanten Monica Green var de konkreta förslagen finns i interpellationen. Det är en vällovlig och viktig interpellation. Vi delar alla, tror jag, bekymmersbeskrivningen, problemformuleringen. Men var finns det konkreta förslaget? Interpellationen är ju kemiskt ren på förslag på hur man ska lösa det. Är det min bänkgranne Juholts idé om statligt krav på hundra procent täckning som ska väckas till liv? Var har i så fall den politiska oppositionen reserverat de resurser som det visar sig kosta? Ingenting görs ju gratis eller av sig självt.

Anf. 41 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Inledningsvis kort till Anders Åkesson: Efter 2014 ska vi skriva propositioner. Än så länge skriver vi interpellationer. Men det var inte det som jag begärde ordet för att säga, fru talman.

I detta svar slås det fast, helt korrekt, att bra mobiltäckning i hela landet är viktigt, att det till och med kan vara avgörande för om man ska kunna driva företag eller om företag ska läggas ned. Det kan till och med vara avgörande för liv och lem om man når 112-numret, som det framstår här, om man får hjälp eller inte. Det är helt rätt.

Men bekymret tidigare – vi har ju haft de här debatterna vid ett flertal tillfällen i denna kammare – är ju att ministern och regeringen har vägrat att inse den verklighet som finns där ute, som drabbar den företagare som

kanske inte kan driva sitt företag och kanske har lagt ned sitt företag och de människor som inte har fått hjälp genom 112-numret.

Den verkligheten har vi genom våra interpellationer, Anders Åkeson, försökt uppmärksamma regeringen på. Det har vi gjort som representanter för våra väljare där ute som har uppmärksammat oss riksdagsledamöter på: Detta är ett stort problem. Regeringen ser oss inte. Väck de här frågorna i kammaren! Det är det vi gör, och det är det som är vår uppgift när vi företräder våra väljare.

Om man väljer att vara positiv skulle man ändå kunna se lite hoppfullt på svaret, för det finns en rörelse i statsrådets sätt att hantera frågorna. Tidigare när vi har väckt frågan har hela problemställningen viftats bort med: Det är 99,9 procents täckning i landet. Det finns inget problem. Det här är problem som Socialdemokraterna skapar. Vi har återkommit ihärdigt och försökt väcka regeringens och statsrådets insikt om de problem som faktiskt finns ute i Sverige.

Och här kan man nu läsa i svaret, fru talman, att det samtidigt är så ”att det finns brister”. Nu är det inte så att problemet inte existerar. Det finns en hoppfullhet i detta att man har sett att det finns brister.

Statsrådet säger också att ”operatörernas täckningskartor uppenbarligen ger en annan bild ... än den som konsumenterna upplever att de har”. Eftersom jag tycker att man ska vara varsam med språk och ta folk på allvar tolkar jag det som att statsrådet åtminstone har kommit så långt att hon inser att det finns väljare där ute som ”upplever” att de har problem med mobiltelefonin.

Om vi fortsätter att ställa interpellationer och driva debatten, fru talman, kanske vi kan hamna i den situationen att statsrådet inser att det faktiskt finns väljare där ute som har reella problem med mobiltelefon-täckningen, att detta inte är en upplevelse utan är reella problem bland väljarna och för företagarna, för dem som tvingas lägga ned sina företag, precis som man skriver. Om denna upplevelse nu är korrekt – vilket vi som dagligen träffar folk som har problem med mobiltäckning vet att den är.

Men jag väljer, fru talman, att se det här hoppfullt. Vi har inte kommit ända fram när det gäller att få bort fjällen från statsrådets ögon, men vi har kommit en liten bit på vägen. Jag tror att detta kanske inte är början på slutet, men det kan vara slutet på början.

Anf. 42 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Monica Green säger att regeringen med Centerpartiet i spetsen har vänt landsbygden ryggen. Tvärtom – Centerpartiet ser hela landet. Varenda dag finns centerpartister ute i den mylla där människor upplever behovet av att ha tillgång till bra mobiltelefoni, att få bra bredband, att få del av de satsningar som regeringen gör.

När vi i alliansregeringen tillträdde 2006 övertog vi en politik där den lägsta garanterade nivån för funktionellt tillträde till internet låg på 20 kilobit per sekund. Den nivån har Centerpartiet och Alliansen höjt 50 gånger om. Tack vare att vi nu inför ett särskilt täckningsvillkor på 800-bandet inför vi också en hundra procentig garanti för att människor ska kunna få grundläggande bredband, ett bredband som man också tack vare den tekniska utvecklingen kan ringa med.

Jag sade väldigt tydligt i mitt interpellationssvar att vi generellt sett har en god mobiltäckning i Sverige jämfört med många andra länder men också att vi har problem. I delar av landet finns det vita fläckar där täckning saknas, och i delar av landet slår kapaciteten nu i taket, inte minst i våra tätorter. Därför är det väldigt viktigt att fortsätta att arbeta lika aktivt som regeringen har gjort hittills.

Först vill jag påminna om att alliansregeringen sedan vi tillträdde 2006 är den regering i Europa som har frigjort mest utrymme i eteren för att bygga ut mobil telefoni och mobilt bredband. Det arbetet kommer vi att fortsätta med.

Det andra jag vill påminna om är att Sverige var ett av de första länderna i världen att ta det utrymme som vi tidigare använde för analog tv till att bygga ut den mobila telefonin. Det är alltså ett band, 800-bandet, där vi ställer särskilda täckningskrav, vilket gör det möjligt för de människor som i dag inte har tillgång till grundläggande bredband att få det. När det nu byggs ut kommer täckningen på landsbygden att bli bättre samtidigt som mottagningsmöjligheterna inomhus ökar.

Det tredje jag vill erinra om handlar om kraven på operatörerna, som inte minst Sven-Erik Bucht var inne på. Ja, vi ska ställa tydliga krav på operatörerna. Vi ska ställa krav på att de levererar vad de lovar. Har man lovat att det ska finnas täckning i ett område har man skyldighet att se till att det blir så. Har man anslutit fler konsumenter än vad näten klarar av måste man se till att bygga ut sina nät.

Det var därför som PTS 2009 skärpte täckningsvillkoret i det 900-band som Sven-Erik Bucht nämnde. Jämfört med det täckningskrav som tillkom när Socialdemokraterna hade regeringsmakten skärpte vi tydligt täckningskraven 2009 när 900-bandet, licenser och tillstånd gjordes om. Vi ska fortsätta på samma sätt och ställa krav.

Samtidigt ska vi se till att operatörerna har möjlighet att bygga ut den nya, effektiva tekniken. Det är därför som det är viktigt att regeringen och PTS har gjort det möjligt för operatörerna att bygga ut 4G, en teknik som nu byggs ut väldigt snabbt och där ökningstakten just nu är allra högst på landsbygden. När mer trafik går över till 4G blir 3G-nätet avlastat, och då kommer 3G-nätet att fungera bättre.

Som it-minister har jag de senaste åren tagit en lång rad initiativ för att stärka mobilkonsumentens makt på mobilmarknaden. Det senaste i raden av förslag är att jag har föreslagit att den konsument som är missnöjd, som upplever att operatörerna har visat förskönande täckningskartor och som vill gå till en annan operatör som kan erbjuda någonting bättre både snabbare och enklare ska kunna byta operatör.

Anf. 43 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag tänkte börja med konsumenterna denna gång. Anna-Karin Hatt säger hela tiden: Vi ska göra det bättre för konsumenterna att välja, det ska vara mer information, operatörerna ska redovisa sin dåliga täckning på kartorna och det ska bli lättare för konsumenterna att se hur dåligt mobilerna fungerar, att de inte räcker till närmaste mast och så vidare.

Det är ett vällovt syfte – jag förstår det. Men det är som politiker vi kan ställa krav på operatörer och på tillverkare. Vi ska alltså inte bara lägga det på konsumenterna och deras makt eller svårighet att välja, utan

vi ska ställa krav på dem som tillverkar telefonerna och på dem som ska se till att vi får ett bättre nät som fungerar i hela landet. Det är där vi ska lägga störst fokus.

Sedan ska man också göra det lättare för konsumenterna att välja, så att de kan välja bort dåliga saker och så vidare. Skärp i stället kraven på operatörer och tillverkare! Det är inte lätt som konsument att byta. Man kan bli inlåst i två år med ett abonnemang där man inte kan byta operatör eller tillverkare. Det är väl bra att man stärker konsumenternas ställning, men fortsatt höja kraven på operatörer och tillverkare!

Sedan vill jag återkomma till detta med täckningskartorna. Anna-Karin Hatt säger att man nu ställer krav på att operatörerna ska redovisa på sina kartor hur dåligt det är. Jag menar att man borde göra tvärtom. Man borde kräva av operatörerna att de faktiskt lever upp till det de har sagt till PTS genom kartorna. De ska inte sudda på kartorna där täckningen är dålig, utan de ska i stället se till att de faktiskt lever upp till den täckningsgrad som de har rapporterat in till PTS. Allt annat tycker jag är otänkbart.

Även om Anna-Karin Hatt påstår att hon står i myllan ute i landet är det nog snarare i myllan vid Stureplan, mitt i Stockholm, som Centerpartiet numera har den lilla skara som röstar på dem. Därför är det kanske bra att det nu blir dålig kapacitet i storstäderna, om nu Centern befinner sig på Stureplan. Om nu kapaciteten i storstäderna är sämre kanske också Centern vaknar och inser att det är dåligt och att man måste göra något åt kapaciteten. Då vore det bra om man såg till så att det blev kapacitet och täckning också i landsorten.

Ilskan finns ju. Jag ser hur ilskna brev och insändare det kommer till de olika tidningarna. I Dalatidningen i dag skriver en kvinna som är förtvivlad över att hennes mobiltelefon inte fungerar. Hon är oerhört arg på Anna-Karin Hatt och säger i sitt öppna brev till ministern: Du skryter om att Sverige har en god mobiltäckning. Ilskan finns runt om i landet.

Under de sju år som ni har regerat har mobiltelefonerna börjat fungera sämre och sämre. Sedan påstår Anna-Karin Hatt att ni har gjort det bättre, men verkligheten talar sitt tydliga språk.

Anf. 44 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! It-ministern påstår att det finns särskilda täckningskrav för 800-bandet. Ja, men de gäller mobilt bredband. Det finns inga som helst täckningskrav när det gäller mobiltelefoni.

Det kommer många olika bud. I frågan om 450-nätet sade it-ministern i december att det inte finns några mobiltelefoner för det nätet. När jag i den debatt vi hade i mars tog med mig några sådana telefoner och visade upp dem här i talarstolen påstod ministern att 450-nätet inte är nedsläckt, vilket det dock är. För mobiltelefoner är 450-nätet nedsläckt.

It-ministern sade också i december att det där med handburna enheter handlade om något slags mätinstrument, trots att det i PTS reglering tydligt framgår att en handburen enhet är en telefon som man ska kunna ringa med. Det är inget mätinstrument. Det kommer hela tiden felaktigheter och olika bud i den här debatten.

450-nätet fick sin licens 2004, under en S-regering. Sedan släckte man ned det 2009. Vem regerade då? Reagerade regeringen ens på att man släckte ned något som det fanns tydliga krav på.

Nej, it-ministern, det räcker inte med att vara i myllan och ha antagit den liberala idén. Då lämnar man folket i sticket och sjunger marknadens lov, och marknaden kommer aldrig att lösa landsbygdens problem.

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

Anf. 45 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Det är uppenbart att den här debatten illustrerar en gemensam upplevelse mellan statsråd och riksdagsledamöter om varierande funktion hos den mobila telefonin över landet. Det är en gemensamt upplevd verklighet, och den delar vi med medborgare – inte med väljare utan med medborgare – varje dag. För Björck och Bucht vill jag understryka att vi nog alla har den erfarenheten. Frustrationen är stor.

Det finns dock skäl att upprepa att det inte har stått stilla. Det har gudskelov hänt väldigt mycket sedan S-regeringen fick byta sida och blev opposition för snart sju år sedan. Det är inte bra och färdigt, men det är självklart mycket bättre. För oss är det också självklart att ställa mycket tydliga krav på operatörerna, Monica Green. Kanske Monica Green lyssnar också? Det är ju svårt när det är två som talar, även om det inte är telefoni.

Ska jag tolka Green som att samhället ska täcka upp i alla lägen där operatörerna halvsular och fuskar? Ska jag tolka hennes förslag som att man som operatör ska kunna sälja ett dyrt abonnemang och att det alltid är staten som ska sula emellan? Är det detta som är S-linjen, och är den i så fall densamma som den idé som min bänkgaranne Juholt lanserade för ett år sedan?

Avslutningsvis: Den inläsning i abonnemang som Monica Green hänvisar är väl något som vi har tagit bort? Resten får jag ta i mitt nästa inlägg.

Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Det är ju skönt att vi är överens om att detta inte bara är ett upplevt problem, Anders Åkesson, utan att det är ett verkligt problem att vi har dålig mobiltäckning i landet. Jag uppskattar att Anders Åkesson säger det och att vi är överens.

Statsrådets bild är ju väldigt teoretisk. Om man inte ser problemet och erkänner verkligheten är naturligtvis möjligheten att satsa resurser på att åtgärda problem som man inte ser ganska liten. Det inser vi alla, hoppas jag.

Jag vill inte förlänga den här debatten, utan jag vill bara ställa en enkel fråga till statsrådet: Kan statsrådet ställa upp på min och Anders Åkessons bild av att problemet med mobiltäckning i hela landet inte är ett upplevt problem utan faktiskt ett reellt problem – ett riktigt problem som verkliga människor upplever i hela landet? Kan statsrådet ställa upp på den bilden?

Anf. 47 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, Monica Green, för en viktig interpellation! Tack också till mina meddebattörer för viktiga inlägg, och tack, statsrådet, för interpellationssvaret, som ändå andas viss insikt om att det behövs förbättringar.

Teknikutvecklingen har gått våldsamt fort framåt. I det här fallet har faktiskt tekniken sprungit ifrån regeringen. Regeringen får göra några

rejåla hopp för att komma i fatt, om ens det räcker, för nu börjar man halka väldigt långt efter.

Statsrådet kanske känner till att det var ett stort strömavbrott i Sorsele i februari? Alla Sorselebor blev utan ström och telefon. Det gick ganska fort att åtgärda strömfelet, men sedan visade det sig att ett automatlås hade löst ut, så det tog över två dygn att få i gång alla former av telefoni i Sorsele – mobiltelefoni, fastmobil och även den vanliga telefonen.

Det här gjorde också att alla trygghetslarm slogs ut. Det var en man som blev liggande ett antal timmar. Eftersom han hade viss demenssjukdom råder det delade meningar om det var en halv dag eller en dag. Men hemtjänsten hittade honom i alla fall till slut, tack och lov.

Jan Fransson, som är räddningschef i Sorsele, är mycket kritisk. Han tycker att det här är stor skam och skandal. Man har också anmält det här till Räddningsverket, som menar att det inte får gå till så här.

Det är Skanova som har ansvar för att åtgärda det här. De säger att de inte behöver åtgärda det här, för de har tre dygn på sig. De åtgärdade problemet inom tre dygn. Alltså var ingen skada skedd.

Om vi har den typen av system i Sverige, där det kan få ta tre dygn innan man åtgärdar all form av telefoni i en hel kommun, undrar jag: Ligger vi inte väldigt dåligt till? Ska vi ha system på det viset? Nej, naturligtvis har politiken ett syfte och ett ansvar att ställa det här till rätta.

Här måste regering, riksdag och PTS skärpa kraven. Det kan inte vara möjligt att det är på det här viset. Elföretaget fixade problemet på ett par timmar, medan Skanova behövde över två dygn innan man fick i gång telefonin. Då hade man dessutom mage att säga: Ja, men vi klarade det inom avtalsenlig tid, som är tre dygn.

Det här är inte rimligt.

Mina meddebattörer har lyft upp flera olika bekymmer. Vi har en relativt stor turistort i Västerbotten, i Dorotea, som heter Borgafjäll. Det är en liten kommun, och i Borgafjälls fjälldal bor det mellan 70 och 100 personer. Men under påsken är det kanske över 2 500 personer där. Under hela påsksäsongen har mobiltelefonin varit utslagen, och de som är företagare i turistnäringen har inte kunnat fakturera. Man har inte kunnat tanka bilen. Man har inte kunnat köpa en öl eller mat på hotellet med ett kort, för tekniken har varit utslagen och överansträngd.

När det gäller det här säger Telia att det inte finns marknadsmässiga förutsättningar att bygga ut någonting i Borgafjäll.

Det här är ytterligare ett område där politiken har ett ansvar. Det är bara att sätta i gång och jobba.

Anf. 48 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Jag brukar tycka att sådana här interpellationsdebatter är roliga och sakliga. Vi tar oss an ett problem i sak. Men jag måste säga att när motdebattörer lägger kraften på att diskutera huruvida Centerpartiet bara finns på Stureplan eller inte faller argumenten tillbaka på dem själva. De här frågorna förtjänar mycket bättre än så.

Patrik Björck ställde frågan om jag kunde bekräfta att det finns verkliga problem med mobiltäckningen. Då kan jag väl tycka att det vore bättre om Patrik Björck lyssnade på svaret och lyssnade på debatten än pratade med andra i kammaren under tiden. Jag sade nämligen väldigt tydligt i mitt svar och i mitt förra inlägg: Ja, det finns problem med mo-

biltäckningen i Sverige. Det finns problem med kapaciteten i mobilnäten i flera delar av Sverige, inte minst i tätorterna. Jag har givit all bekräftelse till den bild som Patrik Björck rimligen kan efterfråga.

Sedan säger Monica Green att hon önskar att vi skulle skärpa kraven på operatörerna. I mitt förra inlägg beskrev jag att i flera av banden har täckningskraven skärpts, inte minst i 900-bandet och inte minst i 800-bandet, där vi nu inför en garanti om att man ska kunna få grundläggande bredband.

Samtidigt beskrev jag i mitt svar att vi faktiskt också skärper tonen mot tillverkarna. Det är inte den svenska staten som utvecklar de smarta mobiler som folk vill använda. Men vi kan ställa krav på att information om hur de fungerar när operatören säljer dem faktiskt är öppnare och mer transparent gentemot konsumenterna. Dagens smarta mobiler är smarta på många sätt. Men tyvärr är de inte särskilt smarta när det gäller mottagningskapacitet.

I dag är det jättelätt att få veta hur bra en kamera i en mobiltelefon är och exakt vilken upplösning den har. Det är jättesvårt att få veta vilken mottagningskapacitet telefonen har. Och vi vet att det i ett och samma område kan vara så att en telefon inte har täckning medan en helt annan har det. Det är en jätte viktig information för konsumenten att ha.

Jag vet det. Jag är född och uppvuxen i en liten by. Jag har hela min släkt på den svenska landsbygden. Jag rör mig där hela tiden. Jag finns där. Jag möter de här människorna. Jag möter precis den här frustrationen och människor som står upp och som tycker att det är viktigt att ha tillgång till bra mobiltelefoni i hela landet.

Det är därför som jag är väldigt tydlig med att vi i regeringen ska fortsätta att arbeta med det vi redan arbetar för, att se till att det finns utrymme att bygga ut mobiltelefoni. Nu växer efterfrågan exponentiellt. Allt fler vill använda den här tekniken alltmer. Då måste förstås näten hänga med. Vi måste se till att konsumenterna har någonting att säga till om på marknaden gentemot de här stora operatörerna. Men samtidigt måste vi se till att operatörerna gör mer.

En karta som inte stämmer med verkligheten är falsk marknadsföring. Har man ritat en felaktig karta måste man se till att kartorna framöver stämmer. Har man lovat konsumenterna täckning måste man se till att bygga ut näten, så att kapaciteten klarar konsumenterna eller så att täckningen fungerar där människor rör sig eller bor. En täckningskarta som inte stämmer med verkligheten är falsk marknadsföring. Det behöver vi inte någon ny lagstiftning för att konstatera. Men det är någonting som vi behöver inskräpa gentemot operatörerna.

Bra telefoni, bra mobiltelefoni och bra bredband är den moderna tidens infrastruktur. Det är extremt viktigt för att vi ska kunna leva, bo och driva företag i hela landet. Det är just därför som jag kommer att fortsätta att göra allt som jag kan för att se till att det finns bra förutsättningar för den mobila tekniken att utvecklas än mer.

Anf. 49 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag förstår att man trampade på en öm tå när man kallade det för Stureplanscentern. Anna-Karin Hatt får berätta att hon har släkt på landsbygden. Det är fint. Det är bra att vi får veta det. Och det är bra att ni slåss för landsorten också, utöver människorna på Stureplan.

Men jag vill slå fast något för den här kammaren och för dem som lyssnar när det gäller det här med att ställa krav på operatörerna för att de över huvud taget ska få tillstånd. Det var någonting som vi genomförde och som vi gjorde på vår tid, när vi styrde det här landet. Vi ställde krav på operatörerna att de skulle leva upp till den täckning som de sade sig ha. Det är alltså inget som Anna-Karin Hatt har hittat på nu.

Jag har också märkt förändringen i Anna-Karin Hatts svar. Hon närmar sig problemet mer och mer – jag uppfattade det som att Patrik Björck menade det. Tidigare har Anna-Karin Hatt svarat: Nej, men det är täckning. Vi har 99,9 procents täckning i det här landet. Vi har inget problem.

Men allteftersom de här debatterna har gått har Anna-Karin Hatt förstått de protester som vi har kommit med. Jag förstår också att hon har mött många ilska väljare och landsortsbor. Det är därför som det är bra att Anna-Karin Hatt närmar sig och erkänner att det är ett problem.

Riksdagen har slagit fast att vi ska ha tjänster och digitala möjligheter och väl fungerande telefonlösningar i hela landet. Så är det faktiskt inte i dag. Vi har brister. Det gäller både kapacitet och mobiltäckningen. Det är så på många håll i landet, inte minst i Skaraborg men också i Norrland, i Skåne, på Öland och så vidare. Överallt har vi förtvivlade människor.

Anna-Karin Hatt säger att hon gör allt och att hon ska stärka konsumenternas makt. Jag tycker att hon utöver det ska ställa betydligt hårdare krav på mobiloperatörerna.

Tack för debatten!

Anf. 50 ISAK FROM (S):

Fru talman! Ministern svarar inte någonting på mina funderingar. Därför kanske jag ställer en egen interpellation när det gäller Skanova, om det är rimligt att man ska vänta i drygt två dygn och vara nöjd med att man har vidtagit en åtgärd inom tre dygn.

Men jag tycker ändå att jag hör och ser, när jag tittar ut, en hårdnande debatt.

Både Telia och andra företag har i debatten glasklart sagt: Vi är kommersiella bolag. Finns det inte underlag bygger vi inte.

Om vi vill ha nya företag och nya jobb i till exempel besöksnäringen i Borgafjäll eller Klimpfjäll är det klart att det krävs att man har möjlighet till digital kommunikation. Det är vi ju överens om.

Men nu säger de här bolagen att det inte finns underlag på årsbasis. Under en stor del av året när turisterna inte är på plats, kanske ett halvår, är det kanske bara 70–100 personer som bor där, och då väljer man att inte prioritera ett sådant område.

Är man i ett sådant område kan det vara tio mil till närmaste större centralort där man har täckning. Jag vet också att det är kapacitetsproblem i och kring Friends arena och Globen här i Stockholm, men då har man betydligt närmare till en plats med täckning.

Menar vi allvar med jobben ser vi till att bygga ut. Då ställer vi krav på operatörerna. Det kommer vi socialdemokrater att vara tydliga med. Efter 2014 kommer propositionen för utbyggnaden, för krav på operatörerna och för nya jobb.

Anf. 51 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Jag har förstått att Monica Green och flera i den här debatten känner in behovet av att få allt bättre mobiltäckning i hela landet, och det är bra. Det är gott så. Men det räcker inte med att känna in. Vi måste också göra saker för att i praktiken se till så att vi får allt bättre mobilnät.

Det är därför vi sedan vi tillträdde 2006 har frigjort mest utrymme i hela Europa för att bygga ut mobiltelefonin. Vi kommer att fortsätta med det. Det var därför vi ställde om från den gamla analoga tv-tekniken för att kunna bygga ut mobilt bredband också i glesbygden, något som sker just nu. Det är därför vi ställer krav i 800-bandet på att alla de som inte har grundläggande bredband ska få tillgång till det – 100 procent ska ha tillgång till grundläggande bredband, ett bredband som man också kan ringa med.

Det är därför det är viktigt att vi ser till så att operatörerna kan bygga ut den effektivare, moderna 4G-tekniken för att avlasta 3G-näten så att de funkar bättre och räcker för fler. Det är därför det är viktigt att vi ser till att konsumenterna blir starkare, därför att konsumenterna är små och operatörerna är stora. Om konsumenterna kan få en starkare makt och kan rösta med fötterna och uttryckligen visa att de faktiskt är beredda att ta konsekvenserna om de upplever att operatörerna fortsätter med de förskönande täckningskartorna, då kommer det också att få effekter. Det är också därför det är viktigt att vi skärper kraven på vilken information som man som konsument har rätt att få.

I grund och botten handlar den här frågan om att se till att det finns bra möjligheter att växa, bo, leva och driva företag i hela landet. Lika viktigt som det var att få en enskild väg fram till gården för 100 år sedan är det i dag att vi ser till att hela landet har tillgång till bra bredband, bra mobiltelefoni och bra telefoni så att man kan kommunicera med omvärlden på ett tryggt och säkert sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2012/13:249 om regeringens misslyckade ekonomiska politik

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Monica Green har frågat finansministern vad han tänker göra för att arbetslösheten ska sjunka, inte öka, i Sverige. Hon har vidare frågat vad finansministern tänker göra för att stärka ersättningarna vid arbetslöshet samt hålla uppe köpkraften i massarbetslöshetstider. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Målet för regeringens politik är full sysselsättning. Arbetslinjen ska genomsyra hela arbetsmarknadspolitiken och är grundläggande för utformandet av en långsiktigt hållbar arbetslöshetsförsäkring. Tvärtemot vad Monica Green hävdar finns det ett starkt stöd i forskningen för att en höjning av ersättningen påverkar de arbetslösas sökbeteende negativt och förlänger deras tid i arbetslöshet. Internationella studier visar också att detta påverkar jämviktsarbetslösheten, en slutsats som delas av obero-

ende instanser som bland annat OECD, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Sverige är ett av de länder i EU som har högst grad av automatisk anpassning i ekonomin när arbetslösheten ökar. Det innebär att statens intäkter och utgifter anpassas för att balansera konjunktursvängningar, bland annat genom att upprätthålla hushållens köpkraft.

Slutligen vill jag betona att arbetslöshetsförsäkringen syftar till att ge trygghet åt de arbetssökande under en period av omställning. Enbart genom arbete kan välbefinnande och varaktig ekonomisk trygghet uppnås för den enskilde. Att fler människor vill och kan arbeta är också en förutsättning för att arbetslöshetsförsäkringen ska vara långsiktigt hållbar. Regeringen satsar därför på åtgärder som skapar fler jobb.

Anf. 53 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag har ställt den här interpellationen till finansministern Anders Borg, eftersom det är han som styr och ställer när det gäller att se till att människor har en ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. Det är också han som styr den ekonomiska politiken och därmed arbetsmarknadspolitiken. Jag är lite förvånad över att han inte ville svara på de här frågorna, och därför passade jag på tidigare i dag på eftermiddagen, när han ändå var här, att ställa samma frågor som jag nu har fått svar på av Hillevi Engström.

Vi har ett mycket stort problem i Sverige. Vi har massarbetslöshet. Vi har en långtidsarbetslöshet som har tredubblats. Vi har även ungdomsarbetslöshet på 25 procent. Dessutom ligger Sverige på tolfte plats i EU när det gäller arbetslösheten. Österrike, Tyskland, Luxemburg, Holland, Malta, Rumänien, Tjeckien, Danmark, Storbritannien, Finland och Belgien ligger före oss när det gäller arbetslösheten.

Tidigare har regeringen försökt skryta med att man klarar arbetslösheten bra. Det är inte sant. Över 420 000 människor i det här landet går utan arbete. Det är ett väldigt stort slöseri med människor – människor som skulle vilja göra ett handtag, människor som skulle vilja hjälpa till att få en bättre kvalitet i vården skolan och omsorgen, människor som inget hellre vill än att gå till ett arbete.

Regeringen straffar dem genom lägre ersättning och påstår att det finns forskning som säger att det blir fler jobb av att göra dem fattiga. Men det är inte sant. Svaret som Hillevi Engström ger här är inte sant. Det finns ingen betydande forskning som säger att det skulle bli fler jobb av att göra de arbetslösa fattigare. Det finns däremot många forskare som säger tvärtom, att det inte är bra att människor får gå från hus och hem när de blir arbetslösa. Det är inte bra att skapa den oron, för oroliga människor vågar inte satsa för framtiden. Det är det forskningen säger.

Dessutom ser vi ju verkligheten. Om nu inte Hillevi Engström vill tro på forskningen kan hon se sig runt omkring i samhället där det finns över 420 000 människor som är arbetslösa. Det behöver man inte ens forska på. Ute i samhället i dag ser man människor som vill gå till arbetet och som förvägras det för att regeringen hellre vill sänka skatterna än att satsa på arbete. Det är ju det som det innebär.

Ni har dessutom försämrat möjligheten för människor att skaffa sig en utbildning under den tid de är arbetslösa. Ni har försämrat komvux. Nu har ni steg för steg försökt komma upp till den nivå som vi hade när

vi styrde när det gäller komvux och utbildningsplatser, och vid varje sådant tillfälle kallar ni det för en historisk reform. Än så länge är ni dock inte uppe i den nivå vi behöver för att människor ska få en bra utbildning eller en omskolning för att kunna ta de nya jobben. Det kommer nämligen att krävas andra typer av kunskaper i framtiden när de nya jobben växer fram.

Jag nöjer mig inte med det här svaret. Jag tycker att det är dåligt att regeringen inte kan lämna ett bättre svar, att man inte svarar på hur köpkraften ska ökas och inte heller svarar på hur människor som är förtvivlade och arbetslösa ska klara sin försörjning. Det tycker jag inte duger.

Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Det är en intressant interpellation som Monica Green ställer. Den är framför allt intressant med tanke på att den backas upp av så lite sakkunskap. Precis som ministern säger i sitt svar finns det, omvänt mot vad som anförts i interpellationen, starkt stöd för att det finns ett samband mellan arbetslöshet och arbetslöshetsersättning, som det framgår av Monica Greens inlägg att det inte skulle finnas annat än i teoretiska sammanhang. Monica Green anför att detta inte har stöd i praktiken.

Hon nämner siffror från, som jag förstår, Eurostat där Sverige ligger hyfsat bra till när det gäller arbetslösheten. Men då ska man komma ihåg att de här siffrorna baserar sig på åldrarna 15–74 år. Det är klart att när man tittar över åldrarna 15–74 år och betänker att Socialdemokraterna nu senast på sin stämma beslutade att göra ett obligatorium av gymnasieskolan inser man att arbetslösheten inte kommer att minska om man använder den typen av statistik och folk tvingas in i längre och längre utbildningstider.

Det som kanske är viktigare i Eurostatstatistiken är andelen långtidsarbetslösa, alltså de som är arbetslösa över tolv månader. Då är faktiskt Sverige bäst i hela Europa, av alla 27 länderna. Man ligger allra lägst. Det är väl den viktiga siffran. Det är långtidsarbetslösheten som vi måste bekämpa.

När man sedan tittar på sysselsättningsgraden i samma statistik ser man att Sverige också ligger väldigt bra till, faktiskt nummer två i Europa av 27 länder. Det är 66 procent. Genomsnittet för de 27 Europaländerna ligger på 57,2 procent.

Det är alltså viktigt hur man hanterar den här typen av statistik och inte bara kastar ur sig påståenden som att alliansregeringen inte verkar ha gjort någonting för att bromsa massarbetslösheten. Tittar vi runt om i Europa i dag ser vi att man tvingas permittera folk därför att offentligdriven verksamhet läggs ned, och arbetslöshetssiffrorna ligger på astronomiska nivåer jämfört med dem som gäller för vårt land.

Det är också viktigt att konstatera att den senaste statistik som jag har tillgänglig visar på att vi har ökat sysselsättningsgraden med över 200 000 individer och samtidigt minskat utanförskapet med ännu mer, långt över 200 000 individer. Det här är viktiga siffror att ta till sig, Monica Green, för det är de som skiljer ut sig mot när ni styrde. Året 2002, som var ett toppår av sjukskrivningar, var folk jämfört med i dag sjukskrivna dubbelt så ofta och dubbelt så länge. Förtidspensionärerna var

också ofantligt många fler än i dag, långt över 100 000 fler, jag tror att de var nästan 200 000 fler.

De här förtidspensionärerna, varav många faktiskt har kunnat återgå till arbete, och de långtidssjukskrivna, som också har kunnat återgå i arbete genom aktiva insatser från alliansregeringen, var faktiskt arbetslösa. Men de doldes i en dåligt riggad sjukförsäkring som inte var till för de sjukskrivna enbart utan också användes som ett arbetsmarknadspolitiskt instrument. Detta är mycket allvarligt, för det höll faktiskt på att ruinera hela sjukförsäkringen, som är ett av våra viktigaste trygghetssystem. Detta har alliansregeringen rättat till som tur är.

Sist men inte minst när man argumenterar mot alliansregeringen är det intressant att notera att Socialdemokraterna hela tiden har hävdad att jobbskatteavdragen, som Monica Green kanske hade velat diskutera med finansministern, inte gav några nya jobb. Hur kommer det sig då att Socialdemokraterna nu står bakom alla jobbskatteavdragen och tycker att de är väldigt bra? Det måste finnas en logik i att man nu också ser att detta stimulerar till arbete. Detta är arbetslinjen, att både motverka arbetslöshet och samtidigt stimulera till arbete. Hur någon annan typ av ekvation skulle kunna beskrivas från en socialdemokratisk regering som förfelade folk genom att sjukskriva och förtidspensionera dem i stället för att låta dem komma i arbete förstår inte jag.

Anf. 55 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag tycker att Moderaterna ska vara lite försiktiga. Man kan ju skicka Finn Bengtsson runt om i Sverige för att säga att det inte är något problem med arbetslösheten. Man kan låta Finn Bengtsson tala om hur nöjd han är med läget i Sverige. Vi har det ju så bra här; ändå använde han ordet massarbetslöshet. Han säger att sysselsättningsgraden har ökat med 200 000 – med 200 000 vadå?

Vi i arbetsmarknadsutskottet är vana att hantera fakta. Vi vet att det är en jättehög arbetslöshet, och den stiger. Vi vet att långtidarbetslösheten har mer än fördubblats. Det är fakta. Men Finn Bengtsson och Moderaterna kan ju vara nöjda.

Jag gick in i debatten bara för att ställa en fråga till Hillevi Engström, för jag och många andra blir evigt trötta på att regeringen, speciellt Moderaterna, hävdar dessa forskningsresultat. Därför måste jag få ställa en fråga till Hillevi Engström: Hävdar Hillevi Engström att TCO ljuger? Hävdar Hillevi Engström att den utredning som TCO har gjort mycket noggrant vid sin utredningsenhet, och som man åker runt i landet och berättar om, beskriver och diskuterar, är lögn?

Den utredningen sade faktiskt att den typ av forskning inte finns som säger att arbetslösheten stiger om man ökar a-kassan. Det finns några enskilda studier som är ganska små som kan peka på det, men det finns andra studier som pekar på det motsatta också. Därför måste det, fru talman, bli någon ordning i de här frågorna så att man verkligen kan hävda forskningen. Om det är så, tala om vad det är för forskning så att vi får jämföra den med den uträkning och den undersökning som TCO har gjort. Det är väl bättre att Hillevi Engström skriver i tidningarna att TCO ljuger, att TCO inte har tillräckliga kunskaper i de här frågorna. Det där är ju bara förtäckt tal.

Vi ska jämföra oss med andra länder, säger Finn Bengtsson. Han är jättenöjd. Det betyder att vi kan öka på arbetslösheten. Bara arbetslösheten stiger ännu mer i andra länder är han nöjd.

Hillevi Engström är kallad till arbetsmarknadsutskottet för att berätta om regeringens arbetsmarknadspolitik. Vi har ju fått ställa in möten därför att det är så passivt. Trots jättehög arbetslöshet, trots stora bekymmer, som kanske Hillevi Engström ser men inte Finn Bengtsson, händer det ingenting. Vi får inga propositioner. Det var till och med skoj om det på utskottets sammanträde i dag. SVT var där och filmade för att få en bild av utskottet därför att det inte händer någonting. Det finns inga förslag från regeringen.

Man har provat alla teorier – jobbskatteavdraget, momssänkningen, bolagsskatten – men det går ju åt fel håll ändå. Arbetslösheten bara ökar. Var ligger felet någonstans?

Jag kan säga så här, fru talman, att man kanske skulle byta jobbpolitik. Ni kanske skulle gå ifrån att säga att ni har en arbetslinje, eftersom det går åt fel håll. Men framför allt: Hyfsa debatten, Hillevi Engström! Säg inte att forskningen pekar på detta, för då säger arbetsmarknadsministern samtidigt rakt ut till hela svenska folket att TCO ljuger.

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

13 § (forts.) Svar på interpellation 2012/13:249 om regeringens misslyckade ekonomiska politik

Anf. 56 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tänkte börja med den delen av svaret där Hillevi Engström säger att det finns ett starkt stöd i forskningen för att en höjning i ersättningen påverkar de arbetslösas beteende negativt och förlänger deras tid i arbetslöshet.

Då blir frågan: Var finns den vetenskapliga studien? Jag har efterfrågat den under många år här i kammaren av finansministern och arbetsmarknadsministern och aldrig fått den förevisad mig.

TCO har sökt igenom all forskningslitteratur och tittat överallt. De konstaterar att orsaken till att studien inte finns är att det troligen inte finns något sådant samband att bevisa.

Man säger att om den vetenskapliga studien som inte finns, och som Finansdepartementet aldrig kan visa upp, hade funnits och det hade fun-

nits ett sådant samband hade det varit hyfsat bra att använda Sverige för att bevisa det.

Det är nämligen så att i till exempel Tyskland har man under 50 års tid haft en ganska stabil ersättningsgrad. Därför skulle det vara väldigt svårt att hitta någon samvariation mellan ersättningsgraden och arbetslösheten.

Sverige däremot skulle vara ett fantastiskt bra modelland att testa teorin på. I Sverige har ersättningsgraden för till exempel industriarbetare höjts från ca 50 procent i mitten på 60-talet till närmare 90 procent på 80-talet. Sedan har den åter sänkts till ca 50 procent nu.

Om det hade funnits ett sådant samband som arbetsmarknadsministern och finansministern hävdar men aldrig kan visa någon vetenskaplig studie för skulle det synas i data.

Det finns en fantastisk möjlighet för den forskare som skulle vilja visa på det sambandet. Men det finns inte. Sedan har Monica Green mycket riktigt påpekat att verkligheten talar emot detta. Man behöver inte vara någon forskare för att bevisa vattnets betydelse för sjöfarten. Det är likadant med detta.

Var finns studien? Det är den utmaning som finns.

Sedan har jag några frågor om den andra delen av interpellationen, som handlar om vad man tänker göra för att arbetslösheten ska sjunka och inte öka.

Finansministern säger att det finns några saker som måste fungera. Institutioner och regelverk måste fungera om man ska klara det, säger finansministern i en tidigare interpellationsdebatt i dag. Anser arbetsmarknadsministern att Arbetsförmedlingen fungerar? Anser arbetsmarknadsministern att det regelverk som styr Arbetsförmedlingen fungerar?

Sedan säger finansministern att socialförsäkringssystemet ska ge tydliga drivkrafter att arbeta. Anser arbetsmarknadsministern att medborgarlön, som Moderaterna nu har tänkt föreslå, ger tydliga drivkrafter för att arbeta?

Utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken måste fungera. Skolresultaten sjunker som en sten i dag. Anser arbetsmarknadsministern att det är bra?

Arbetsmarknadspolitiken måste fungera, säger finansministern. Matchningsproblematiken har aldrig varit så stor i Sverige. Det säger alla som undersöker detta. Vart femte jobb går inte att tillsätta. Anser arbetsmarknadsministern att det är bra?

Frågar man företagen om företagsklimatet, som också är en sådan punkt som måste fungera, enligt finansministern, säger de att företagsklimatet blivit sämre med den sittande regeringen.

Jag skulle vilja ha arbetsmarknadsministerns svar på dessa mycket konkreta frågor. Men först vill jag höra om den vetenskapliga studien om den svenska arbetsmarknaden där man påvisar sambandet mellan höjd ersättning och höjd arbetslöshet. Visa upp den. Håll upp den här i kammaren. Vifta med den så att vi får se den.

Det finns en hel forskningsvärld, inte bara vi politiker, som är otroligt intresserad av var den rapporten kan vara gömd och i vilket kassaskåp, i vilket valv, den har legat eftersom ingen har fått se den.

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Egentligen kanske jag inte skulle bli förvånad. Jag har ändå stor respekt för Patrik Björck. Men ärligt talat: Patrik Björck är lika lite som jag forskare, doktorand eller professor. Jag har väldigt stor respekt för människor som kan mer än vad jag själv kan.

Det är uppenbart så, från hela den samlade forskarvärlden, som Lars Calmfors har sagt: Det är förmodligen det område när det gäller a-kassan och arbetslösheten, det område inom hela samhällsvetenskapen, där man har de mest gedigna forskningsresultaten. OECD, IMF, Riksbanken och Finansdepartementet säger det. Listan kan göras väldigt lång.

Jag vet också väldigt tydligt utifrån kammarens protokoll att vid de diskussioner som Patrik Björck har haft med finansministern har han också fått information om att den amerikanska nu beförtrade statssekreteraren, biträdande finansministern, har skrivit en forskningssammanställning som finns i Handbook of Labour Economics. Han jobbar för president Obama.

Hans teser i forskningsrapporten visar på ett gediget stöd för slutsatsen att höjd a-kassa ökar arbetslösheten. OECD och IMF har kommit till samma slutsats. I den senaste IMF-rapporten säger man: Om man höjer a-kassan med 10 procent stiger arbetslösheten med 1 procent. Även Bertil Holmlund menar att en höjd arbetslöshetsersättning höjer arbetslösheten av en mängd olika skäl.

Man kan fråga Socialdemokraterna: Varför ger ni inte arbetssökande 100 procent av lönen? Det förstår inte jag. Det vore det mest naturliga, eftersom ni höjer avgifter och skatter med mer än 30 miljarder. Lägg på några miljarder till så att de arbetssökande får 100 procent av lönen. Det måste vara ett fantastiskt bra förslag, eftersom det inte har någon korrelation över huvud taget.

Det är dags att hyfsa debatten och se till den forskning som finns – såväl teoretiska som empiriska studier – och respektera dem som är betydligt mer kunniga, Patrik Björck, än vad såväl Patrik Björck som jag själv är inom området.

I både Tyskland och Storbritannien har man sänkt arbetslöshetsersättningen. Det gjorde man under socialdemokratiska regeringar som står Patrik Björck väldigt nära.

Det hänvisas väldigt ofta till andra länder och andra system. Jag har besökt Tyskland och sett hur de har gjort arbetsmarknadsreformer. Det var sådant som gjordes under den borgerliga regeringen men som behölls under den socialdemokratiska regeringen.

Det var 400-eurojobben, de beryktade Harzreformerna. Det kanske vore bra om Patrik Björck skulle vilja lyssna. Han talar mycket om ungdomsarbetslöshet i Tyskland. De har ett fantastiskt bra system.

De har ett lärlingssystem som de har haft i 60, 70 år, Patrik Björck. Patrik Björck kanske också känner till hur höga ersättningar dessa ungdomar har under sin fantastiska lärlingsutbildning. Det är ungefär 300–400 euro per månad. Är det detta system som Socialdemokraterna vill införa i Sverige?

Under de krisår som vi nu har haft i Sverige, och vi är nu inne på det femte året, har vi lyckats ha en lägre långtidsarbetslöshet än i princip alla europeiska länder. Det är någonting som Socialdemokraterna tycks blunda för.

Vi har medvetet, skulle jag vilja säga, fått en ökad arbetslöshet. Vi har plockat fram människor som Socialdemokraterna tidigare gömde. Man hade enormt många människor sjukskrivna, i förtidspension, och som gick på sfi och var nyanlända i Sverige.

Alla de människorna står i dag till arbetsmarknadens förfogande. Vi har ökat arbetskraften. Antalet människor som kan ta ett ledigt jobb, Patrik Björck, är fler i dag.

Ni gömde undan de människorna. De räknades inte in. På så sätt justerade ni statistiken. Det är jättelätt att göra om man räknar bort personer som inte tillhörande arbetskraften.

(Applåder)

Anf. 58 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Först och främst ska jag påminna om Raimo Pärssinens fråga som Hillevi Engström glömde. Frågan var: Ljuger TCO i sin forskning som har kommit fram till att det inte finns något samband med att arbetslösheten skulle öka om a-kasseersättningen höjs? Den frågan kvarstår, trots att Raimo Pärssinen var tvungen att gå på ett annat möte. Återkom gärna till det.

Hillevi Engström frågar retoriskt: Varför höjer ni inte till 100 procent? Jag skulle kunna säga det motsvarande. Om det nu är så fantastiskt bra att sänka och göra de arbetslösa fattiga, varför tar ni då inte bort ersättningen helt?

Om det nu är så himla bra, varför inte göra det? Forskare efter forskare, som visserligen inte visas någonstans, men som ni hänvisar till, säger att det är bra att göra de arbetslösa fattiga och att det blir mer jobb av det. Det är inte sant.

Ni påstår att ni medvetet har gjort människor arbetslösa för att de förut varit sjuka.

Då vill jag påminna Hillevi Engström om att det var vi som påbörjade det gedigna arbetet med att halvera sjukförsäkringstalen. Vi var medvetna om detta. Vi påbörjade det arbetet, och vi hann inte slutföra det. Ni fortsatte med det, och det har jag inget emot. Sjuktalen var alldeles för höga; det håller jag fullständigt med om.

Jag har ställt en del frågor i interpellationen som jag inte har fått svar på. Jag har inte fått svar på hur arbetslösheten ska minska och inte öka. Den ökar i Sverige i dag, och den kommer fortsatt att öka. Det har vi hört flera säga här nu. Vi ska vänja oss vid att arbetslösheten blir högre och högre. Min fråga var: Hur ska vi sänka den? Jag vill inte få svar som att vi får vänja oss vid att det blir högre arbetslöshet.

Hur sänker vi arbetslösheten? Vi socialdemokrater har svar på det. Vi har ett framtidskontrakt med en mängd olika förslag på hur vi sätter Sverige i arbete igen med investering, med forskning, med högskolesatser i hela landet och inte bara på de fina universiteten, med komvuxplatser och med yrkes- och praktikplatser.

Nu har regeringen i dag gjort ett utspel. Eftersom ni har gjort fel och lagt ned så många komvuxplatser har ni lagt tillbaka dem på om på och kallar det för enorma satsningar. Jag vill bara påminna om att ni i dag föreslog 7 000 platser. Vi har i vår budget, som ni har röstat nej till, 17 000 komvuxplatser. Det hade ni moderata riksdagsledamöter här

kunnat rösta för om det nu är bra att satsa på komvux, vilket det tydligen är – åtminstone lite grann, som ni säger.

Sverige har en tredubblad långtidsarbetslöshet. Vi har en ungdomsarbetslöshet på 25 procent. Vi ligger tolvå i Europa. Ändå står arbetsmarknadsministern här och säger att vi klarar oss bättre än de andra länderna. Det är inte sant. Sverige har 8,2 procents arbetslöshet.

Jag får inte svar på frågorna om huruvida Hillevi Engström tänker säkra de arbetslösas inkomstförsäkring. Min tredje och sista fråga var: Hur ska vi se till så att vi får en bättre köpkraft? Den har jag inte heller fått svar på. Jag förväntar mig att Hillevi Engström svarar på dessa frågor plus Raimo Pärssinens fråga i sitt sista inlägg.

Anf. 59 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Låt mig börja där interpellanten slutade – med att nämna de stora framtidsvisioner som Socialdemokraterna har. De glömmet att tala om för svenska folket att dessa också är förknippade med drakoniska skatteökningar. Hur tror man att man ska kunna finansiera alla dessa jättesatsningar och samtidigt tycka att våra jobbskatteavdrag är bra för att de de facto vidmakthåller en högre sysselsättning? Det visar sig att det måste till skattehöjningar i 30-miljarderskronorsklassen för de åtgärder ni vill vidta. Det tycker jag att ni ska tala om för svenska folket.

Nu har alliansregeringen lyckats att redan i dag presentera satsningar inför kommande höstbudget i vårpropositionen där man satsar enorma summor, till skillnad från den omvärld som beskrivs där man i stället kanske har budgetbesparingar på samma belopp som vi kan satsa offensivt. Det är den omvärld vi ser. När man tittar på långtidsarbetslösheten är Sverige bäst i klassen i hela EU-27. Glöm inte att påminna er om detta!

Det finns en viktig fråga om hur trovärdiga Socialdemokraterna är när det gäller att hantera statistik. Precis som arbetsmarknadsministern sade lyckades man under den senaste socialdemokratiska regeringstiden dölja hundratusentals människor i sjukskrivning och förtidspension. Det stämmer inte, Monica Green, att ni sänkte ohälsotalen. Ni flyttade över de långtidssjukskrivna i förtidspension. Det är enbart alliansregeringen som har lyckats med att riktigt förbättra ohälsotalen. Därför har vi fått fler på arbetsmarknaden. Det är den viktiga skillnaden mellan er och vår politik.

Till sist gäller det arbetslöshetsförsäkringen. Varför vill Socialdemokraterna snäva in detta enbart till en liten grupp människor när vi vill ha en allmän arbetslöshetsförsäkring som breddar sig till mycket fler människor? Det är för mig obegripligt att man vill ha ett A- och ett B-lag och bara prioritera en viss grupp människor för arbetslöshetsersättning.

Anf. 60 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Inte heller arbetsmarknadsministern kunde visa upp den vetenskapliga studien, som inte finns. Arbetsmarknadsministern hänvisade till två svenska forskare, bland andra Holmlund och Calmfors. På en direkt fråga förnekade också de att den vetenskapliga studien finns, för de vet att den inte finns. Återkom när ni kan visa upp den studien!

Jag ställde ett antal frågor när det gäller hantering av arbetslösheten. Eftersom arbetsmarknadsministern inte betror mig om att kunna någon-

ting om detta läser jag högt ur Konjunkturinstitutets rapport: Arbetslösheten kvarstår på hög nivå 2013 och 2014. Arbetslösheten fortsätter att öka fjärde kvartalet 2012 och uppgick till 8,1 procent. Under inledningen av det här året har arbetslösheten legat kvar kring den nivån. Många arbetslösa har varit utan arbete en längre tid.

Så här fortsätter Konjunkturinstitutet att beskriva den svåra situationen. Sedan säger man: I år stiger arbetslösheten som en följd av att utbudet av arbetskraft ökar, medan sysselsättningen endast ökar svagt. Även om sysselsättningen fortsätter att öka något nästa år och arbetslösheten visar vissa tecken på att börja falla tillbaka ligger den kvar på en hög nivå. Den höga arbetslösheten medför sannolikt även fler långtidsarbetslösa.

Detta är torr, saklig tjänstemannaprosa som inte jag har hittat på utan som Konjunkturinstitutet rapporterar i dag. Rapporten är aktuell.

Alla mina frågor kvarstår. Tycker arbetsmarknadsministern att Arbetsförmedlingen fungerar? Tycker arbetsmarknadsministern att regelverket fungerar? Tycker arbetsmarknadsministern att arbetsmarknadspolitiken fungerar? Tycker arbetsmarknadsministern att utbildningspolitiken fungerar? Finansministern vägrade att svara på frågorna, för han visste att han inte med någon som helst hederlighet hade kunnat svara ja på dem. Finansministern hade inte velat bli citerad med att svara ja på någon av frågorna när han vet hur verkligheten ser ut. Det ska bli spännande att höra om arbetsmarknadsministern vill bli citerad och svara på frågorna.

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Regeringen har höga ambitioner om att alla som kan arbeta ska kunna göra det och om att minska arbetslösheten – som svar på Monica Greens fråga. Av det skälet lade vi i september fram en expansiv budget för 2013. Alltför mycket pengar satsades, enligt Socialdemokraterna. Man skulle hålla igen och hålla tillbaka.

Vi satsade 23 miljarder extra i statsbudgeten för 2013. Och vad satsade vi på? Satsade vi på att höja skatterna på arbete, på att höja bidrag och på att höja ersättningar – det som minskar jobb och ökar arbetslöshet? Nej, det var precis tvärtom. Vi satsade de ganska kraftfulla resurserna på det som bygger Sverige starkt – det som stärker arbetsmarknaden, stärker människors kompetens och stärker de svenska företagens konkurrenskraft. Vi satsade på infrastruktur, där vi tidigarelägger satsningar i vårpropositionen som kommer i april. Vi satsade på minskade bolagsskatter så att svenska företag blir mer konkurrenskraftiga och vi kan behålla fler jobb i Sverige. Vi satsade på forskning och mer av innovation, där vi ligger bland de främsta forskningsnationerna sett till vår storlek. Vi satsade på utbildning och kompetens.

Vad vill Socialdemokraterna göra? Socialdemokraterna har såväl framtidskontrakt som olika affärsplaner numera – som ett bolag, kan man tänka. De vill satsa minst 6 ½ miljard på höjd a-kassa. De första 100 dagarna får man en hundralapp extra om man tjänar lite mer. De satsar på att höja skatterna på arbete för vanliga människor, på att minska ROT- och RUT-avdragen, på att höja inkomstskatterna, på att höja bolagens skatter så att det minskar bolagens konkurrenskraft och på att fördubbla arbetsgivaravgifterna för ungdomar – de under 26 år, som har särskilt

svårt att hitta jobb. De fördubblar restaurangmomsen och cateringmomsen – där vi vet att många utrikes födda ungdomar har fått jobb. De höjer bolagsskatterna.

Det som Socialdemokraterna gör riskerar att allvarligt höja arbetslösheten och minska sysselsättningen. Det är att gå tillbaka till ett bidragsparti. Att gå tillbaka till den gamla politiken där människor kunde vara sjukskrivna utan att få rehabiliteringshjälp och hjälp att komma tillbaka skulle vara ett hårt slag mot arbetslinjen. Det, mina vänner, är ingen politik att sträva efter om man vill minska arbetslösheten.

Anf. 62 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Vad bra att jag hade ett inlägg till, för det är bedrövt att höra Hillevi Engström påstå att ni har en politik som skapar jobb. Vi ser det i samhället i dag. Den skapar inga jobb. 427 000 är arbetslösa. Ingen av de åtgärder som ni har vidtagit har fungerat.

Ni har sänkt skatterna, ja, mest till dem som tjänar mest och mest till dem som har det bäst och mest till dem som äger något. Ändå har det inte gett några jobb.

Ni säger att det kom 200 000 nya jobb. Ja, när tillkom de jobben egentligen? Enligt Anders Borg var det innan den moderatstyrda regeringens politik började bita. När ni vann valet 2006 sade han att det tar två år innan er politik börjar bita. Det var just i slutet av 2006, under 2007 och i början av 2008 som jobben kom. 135 000 jobb kom under 2007, och under halvåret 2008 kom det 70 000 jobb. Sedan kom jobbstoppet. Det var då er politik började bita.

De 200 000 jobb som ni hänvisar till kom medan vår politik fortfarande gällde i det här landet. Det har Anders Borg sagt. Så var det. Nu kan ni skryta med det. Ni försöker skriva om historien, men det duger inte, för människor ser att er politik inte har hjälpt. Arbetslösheten ökar i det här landet. Ni påstår att situationen med långtidsarbetslösheten är bättre än någon annanstans, men den har tredubblats under er tid vid regeringsmakten. Ungdomsarbetslösheten är 25 procent.

Hillevi Engström har inte svarat på mina frågor. Hon har heller inte svarat på frågan från Raimo Pärssinen: Ljuger TCO när de visar att det inte finns något samband mellan höjd a-kassa och fler arbetslösa?

Tack för debatten!

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för debatten! Alla de här debatterna blir klargörande för dem som lyssnar. Vi har två olika recept på samma sjukdom som vi vill angripa, för vi är överens om att vi vill minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Det tror jag att alla kan skriva under på. Det ena handlar om att förbättra för företag, sänka skatter på arbete, göra det billigare och enklare att anställa. Det andra alternativet handlar om att fördyra för anställningar, höja skatter och avgifter och höja ersättningar till dem som inte arbetar.

Debatten lär fortsätta, det är jag helt säker på.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 64 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Monica Green har frågat mig huruvida jag avser att göra förändringar i regelverket så att det blir möjligt även för uppsagda som får lön från sin tidigare arbetsgivare att påbörja sina studier. Monica Green har vidare frågat vad jag avser att göra i övrigt för att förbättra stödet för omställning på varseldrabbade orter som Tibro.

Som Monica Green vet har jag vid ett flertal tillfällen under de senaste månaderna besvarat interpellationer och debatterat frågor föranledda av ökade varsel generellt eller i en viss del av landet. Som jag tidigare framhållit har vi sedan i höstas sett en avmattning av konjunkturen och ett ökat antal varsel. Positivt är dock att höstens stora varselväg nu minskat. Men läget på arbetsmarknaden bedöms fortsatt vara osäkert.

Varsel och uppsägningar innebär självklart utmaningar för Arbetsförmedlingen på regional och lokal nivå. Det finns dock resurser, erfarenhet och rutiner för att hantera dessa situationer. Arbetsförmedlingen har möjlighet att fördela de medel myndigheten förfogar över så effektivt och bra som möjligt utifrån det arbetsmarknadsläge som råder. I och med Arbetsförmedlingens nationella organisation finns möjlighet att omfördela från regioner och orter med ett relativt sett bättre arbetsmarknadsläge till delar av landet där läget är mer bekymmersamt.

Arbetsförmedlingen har ett stort ansvar för att hjälpa de individer som blir arbetslösa men kan inte på egen hand avhjälpa en situation då en ort drabbats av stora varsel. En god samverkan med arbetsmarknadens parter, arbetsgivare och fackliga företrädare liksom med kommunala och regionala företrädare och trygghetsorganisationer är viktig. När det gäller situationen i Tibro gläder det mig att höra att denna samverkan finns på plats.

Utifrån dagens regelverk kan Arbetsförmedlingen besluta om insatser som utbildning först när en person är arbetslös. Detta har jag i dagsläget inte för avsikt att ändra. Vi har dock i dialog med Arbetsförmedlingen och trygghetsorganisationerna uppmärksammat de möjligheter till tidiga insatser som nu finns. Fokus för denna dialog har varit hur samverkan mellan Arbetsförmedlingen och berörda trygghetsorganisationer kring en varslad individ kan förbättras och starta så tidigt som möjligt så att väntan på rätt insatser minimeras.

Anf. 65 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har ställt den här interpellationen eftersom Tibro är en av de orter i Skaraborg som är drabbade av varsel som lett till uppsägningar. Vi har många fler orter i Skaraborg som drabbats av både varsel och uppsägningar. Många människor är förtvivlade, människor som inte vet hur deras framtid ser ut, förtvivlade och oroliga därför att de inte vet om de har råd att bo kvar i sina hus och hem.

Tibro är en liten ort, långt ute på vischan, kanske långt från Stockholm. Det kan vara så att den moderatledda regeringen glömmer bort de små orterna. När ett företag som Swedwood i Tibro lägger ned är det 25 procent av arbetskraften i Tibro som drabbas. Det är en väldigt stor del

av befolkningen i den här lilla orten. Det är ett oerhört slag mot Tibro, Tibro kommun och Tibros invånare.

Därför har jag ställt frågor till Hillevi Engström om hur man ska kunna göra för att hjälpa förtvivlade Tibrobor och människor som mister sina arbeten. Skulle det kunna gå att ha mindre strikta regler för Arbetsförmedlingen? Skulle det kunna gå att se till att man använder de resurser som faktiskt finns? Vi vet ju att Arbetsförmedlingen skickar tillbaka väldigt stora belopp årligen därför att reglerna är så strikta att man inte kan använda pengarna till det som de behövs.

I Tibro behöver de uppsagda utbildning för att de ska kunna ta nya jobb och bli hjälpta till att ta ett steg in i framtiden. Då skulle det vara väldigt bra om man kunde använda Arbetsförmedlingens resurser mer flexibelt och rikta särskilt utbildningsstöd just till Tibro nu när de så väl behöver det.

Tibro är som sagt inte ensamt om detta, utan vi har flera sådana orter i Skaraborg. Jag noterade att regeringen i dag gjorde ett utspel om att man skulle kunna hjälpa särskilt drabbade områden. Och då tänkte jag att Skaraborg borde finnas med eftersom Skaraborg har drabbats av många varsel. Vi har tillverkningsindustri där som nu drabbas hårt. Men jag såg inte Skaraborg på den listan. Det är möjligt att Hillevi Engström kan rätta till det i dag och berätta att även Skaraborg kan vara ett av de områden som behöver extra skjuts och stimulans just nu. Jag är väldigt nyfiken på om Hillevi Engström kan ge mig det beskedet.

Hillevi Engström säger att det finns en god samverkan mellan arbetsmarknadens parter, arbetsgivare, fackliga företrädare liksom kommunala och regionala företrädare i Tibro. Jag har varit där vid några tillfällen och träffat fack och företagsledning, och vi hade en gemensam träff för några veckor sedan. Det visar sig att Tibro kommun känner att det är ett så hårt slag att de inte kan svälja alla dem som nu vill gå en grundutbildning, en kommunal utbildning. De skulle behöva stöd där.

Då är min fråga till Hillevi Engström: Går det att göra någonting som hjälper Tibro i dess krissituation?

Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern! Jag har också besökt fabriken i Tibro som drabbats av nedläggning. Det är för övrigt flera fabriker i Skaraborg som har drabbats av nedläggning som jag har besökt och även besökt många arbetslösa, människor som blivit uppsagda utan att deras arbetsplats har drabbats av nedläggning.

Det är alltid svårt och tufft att träffa folk och ha samtal. Man vet att de kanske har bestämt tid när man kommer dit som politiker. Man slår sig ned, alla sitter runt ett bord, de berättar om sin situation, sina tankar och idéer. Det man kan göra är att lyssna. Jag kan som riksdagsledamot inte där omedelbart hjälpa dem eller förändra den verklighet som de hamnat i. Men vad jag kan göra och vad Monica Green gör är att försöka ge uttryck för den oro som de känner, oron i den plötsliga situation som människor hamnar i när en fabrik läggs ned som i Tibrofallet. Vi kan föra fram de frågor och funderingar som de har. Det kan vi göra, och det har vi åtagit oss att göra.

Sedan hade man möjligen hoppats, herr talman, att man skulle kunna komma tillbaka till Tibro och andra orter som har drabbats av motsva-

rande tragedier och även till de enskilda personer som har drabbats av arbetslöshet och svara: Jo, det finns hjälp att få. Jo, man lyssnar på er i regeringen. Jag har lyft upp frågan i en riksdagsdebatt med arbetsmarknadsministern, och hon förstod, lyssnade och tänker vidta åtgärder.

Men om man läser och lyssnar på svaret är budskapet tydligt: Jag har inte för avsikt att ändra på dagens regelverk, svarar arbetsmarknadsministern. Jag har inte för avsikt att göra det som skulle krävas för att underlätta de här människornas situation, menar hon.

Om det är svårt att träffa människor i det första läget är det naturligtvis ännu svårare att komma tillbaka och berätta: Nej, arbetsmarknadsministern har inte för avsikt att ändra på det här regelverket som ni har pekat på är försvårande och vill ha hjälp med.

Det är naturligtvis så som Monica Green också säger att utbildning är viktigt och kanske helt avgörande i det här fallet. Skaraborg och Tibro är platser där det verkligen finns ett stort behov av utbildningsinsatser. Vi vet generellt att utbildning är den viktigaste åtgärden för att folk ska kunna ta de jobb som finns i den missmatchning som råder på svensk arbetsmarknad och som man kan ta om man har rätt utbildning.

”Utifrån dagens regelverk kan Arbetsförmedlingen besluta om insatser som utbildning först när en person är arbetslös. Detta har jag i dagsläget inte för avsikt att ändra.” Det var inte ett svar som människorna i Tibro ville ha, men det är ett svar som vi nu kan åka tillbaka och ge till dem. Sedan får vi förklara för dem att vill man ändra på detta får man väl helt enkelt byta arbetsmarknadsminister.

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag reser mycket i landet. Jag har ännu inte besökt Tibro, men i morgon ska jag åka till Örebro och Lindesberg, som också är en ort som är drabbad av varsel. Jag har besökt andra orter som har det tufft och pratat med arbetsgivare som också tycker att det här är jobbigt, med fackliga företrädare och med människor som är oroade. Jag har stor respekt för den oro som finns och för att alla vill ha ett arbete. Därför försöker vi möjliggöra det i stor utsträckning genom att satsa på jobben. Man ska ha stor respekt för att människor verkligen vill ha ett arbete.

Patrik Björck kan svara lugnande när han besöker Tibro eller andra orter där människor är drabbade av varsel. Det finns hjälp att få från Arbetsförmedlingen. Vi satsar stora resurser på en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är oerhört viktigt, tror jag, att människor känner en tillit till att man kan få olika former av insatser, hjälp och stöd – ett individuellt stöd. Människor behöver olika saker. En del har lätt att få ett nytt arbete. En del varslade blir aldrig ens arbetslösa, medan en del hamnar i långtidsarbetslöshet. Det är alltså viktigt att man tittar på varje individs förutsättningar.

I dag är det så att en person som blir arbetslös och bedöms riskera att drabbas av långtidsarbetslöshet ska få hjälp från Arbetsförmedlingen från första dagen. Jag har hittills inte sett något förslag från Socialdemokraterna om att ni anser att personer som har anställning ska få arbetsmarknadspolitiska insatser. Jag kan ha missat någonting i er motion, men såvitt jag förstår tycker ni också att det är rimligt att det är först när man blir arbetslös som man kan ta del av den aktiva arbetsmarknadspolitik. Patrik Björck får gärna rätta mig om det finns förslag från Socialdemo-

kraterna om att personer med anställning ska få hjälp från Arbetsförmedlingen.

Däremot tror jag att det är viktigt när det gäller personer som riskerar uppsägning från arbetsplatsen att man tidigt börjar arbeta tillsammans med såväl trygghetsorganisationerna som Arbetsförmedlingen och att man har en mycket bättre samverkan. Vi har påbörjat ett arbete med att driva på från departementets sida för att Arbetsförmedlingen och trygghetsorganisationerna ska förbättra sina relationer och sitt samarbete kring varje enskild individ. Där tror jag att det kan göras mycket mer.

Tittar man på en del nedläggningar som har skett i Sverige, till exempel Saabkonkursen som skedde den 19 december 2011, kan man se att ett år senare hade det gått bra för många personer som jobbade där. Tyvärr hade det inte gjort det för alla, men många hade hittat nya jobb, och en del tjänade bättre och trivdes bättre. Varför är det så? Jo, ofta kan det vara så att den som jobbar på en industri eller ett företag som läggs ned står nära arbetsmarknaden och relativt sett har lättare att få ett arbete.

Men Arbetsförmedlingen måste också parallellt jobba med dem som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har hamnat i långtidsarbetslöshet. Man måste alltså göra flera saker samtidigt.

Den aktiva arbetsmarknadspolitiken omfattar ungefär 70 miljarder kronor per år, och vi satsar stora delar dels på dem som löper risk för långtidsarbetslöshet, dels på dem som redan har varit arbetslösa en längre period. Det sker i form av arbetsmarknadsutbildning, yrkeskompetensbedömning, praktikplatser och andra insatser.

Patrik Björck kan alltså tala lugnande och inge människor hopp om att det finns hjälp att få.

Anf. 68 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är klart att vi kan tala lugnande när vi kommer ut till arbetsplatser i Vara, Kvänum, Falköping, Skövde och även i Tibro. Vi försöker faktiskt att stödja och hjälpa och försöka hitta möjligheter, men problemet är att reglerna från regeringen till Arbetsförmedlingen är så strikta att Arbetsförmedlingen inte kan använda sina resurser. De skickar tillbaka pengar i stället för att se till att var och en av de varslade och senare också arbetslösa människorna får det stöd och den hjälp som de behöver.

Jag tycker att det är vansinnigt att man har så strikta regler att Arbetsförmedlingen inte skulle kunna använda pengar, som var avsedda för en sak men inte använts, till något annat i stället för att skicka tillbaka dem till regeringen. Jag tycker att det är väldigt korkat att de reglerna är så strikta.

I regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen är det angivet i punkt efter punkt vad man ska hålla sig till och att pengarna annars ska tillbaka. Det är också därför det uppstår ett sådant slöseri med människor som vill göra en insats. Det är bra att Hillevi Engström erkänner att människor vill arbeta. Ibland säger ni att de måste bli fattigare för att vilja ta ett arbete, för annars blir de för lata och söker inte jobb. Hillevi Engström sade i sin förra interpellationsdebatt här att det finns forskning på det. Den har vi inte sett, men hon säger att om man får för hög ersättning vill man inte jobba. Det är bra att Hillevi Engström säger i den här interpellationsdebatten att människor faktiskt vill jobba, för det vet vi att de vill.

De vill också skaffa sig en utbildning. De vill till och med försöka utbilda sig under tiden som de är uppsagda. De skulle kunna få hjälp från Arbetsförmedlingen, kanske jobba halva dagen och utbilda sig den andra halvan eller på annat sätt hitta en lösning så att de står rustade för att kunna ta de nya jobben.

I dag går inte det, för regelverket är för strikt. De företag som vill ha sina arbetare till 100 procent tills de lägger ned kanske inte vill släppa i väg dem, men då gäller det att sätta människor i skolbänken första dagen som de är arbetslösa. För visst antyder också Hillevi Engström att när man har ett arbete och när man är i gång har man lättare att ta steget till ett nytt jobb och lättare också att utbilda sig till något annat? Ju längre tid det tar att få ett arbete, desto svårare blir det sedan att ta steget in på arbetsmarknaden igen. Därför är det allvarligt att Sverige har tredubblat sin långtidsarbetslöshet under den tid som den borgerliga regeringen har styrt. Man låser fast människor i de krångliga systemen.

Jag hoppas för Tibros skull att det finns en räddning. Jag ser på regeringens hemsida att man inte tänker vidta några särskilda åtgärder för Skaraborg, trots att Skaraborg är oerhört hårt drabbat. Regeringen påstår att arbetslösheten drabbat vissa regioner särskilt hårt och räknar sedan upp regioner som ska få särskilt stöd. Skaraborg finns inte med. Det beklagar jag.

Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Ja, det finns hjälp att få. Det är jag medveten om, och det tror jag att de arbetslösa i Tibro och på andra ställen också är medvetna om. Men jag och även de drabbade arbetslösa är smärtsamt medvetna om att den hjälpen inte är till fyllest, att den inte räcker. Det är det som är problemet, precis som Monica Green säger. I en tidigare debatt med finansministern framkom att han var nöjd med att han under sin regeringstid tredubblat långtidsarbetslösheten.

De som nu är varslade försöker arbetsmarknadsministern ställa mot de långtidsarbetslösa. Med ett sådant synsätt kommer väl arbetsmarknadsministern att få vara med om att fyrdubbla långtidsarbetslösheten och kanske så småningom vara nöjd också med den prestationen. Att man har en politik som gör att det är stor risk att folk hamnar i långvarig arbetslöshet är ingenting som lugnar dem som i dag är varslade.

De frågor som konkret ställs i Monica Greens interpellation, herr talman, är sådana som har ställts av arbetslösa till oss och som vi lovat att förmedla till riksdagen och regeringen.

Vi socialdemokrater är beredda att se över dagens regelverk. Vi är beredda att reformera Arbetsförmedlingen. I en tidigare interpellationsdebatt med finansministern ställde jag två gånger frågan om han var beredd att se över Arbetsförmedlingens verksamhet eller förändra regelverket. Jag fick inget svar av finansministern. I den förra interpellationsdebatten ställde jag två gånger den frågan till arbetsmarknadsministern. Jag fick inget svar av arbetsmarknadsministern.

Det som möjligen har varit positivt med den här interpellationsdebatten, herr talman, är att vi nu fått ett svar. Arbetsmarknadsministern är inte beredd att göra några förändringar av Arbetsförmedlingens arbetssätt eller av regelverken. Det är ett svar. Det är ett tråkigt svar, men det är ett svar.

Anf. 70 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Monica Green tar upp många frågor om regler, att man borde ta bort regler. Jag skulle vilja säga att det är viktigt med regler. När man som regering ansvarar för stora belopp i form av skattepengar är det oerhört viktigt att de går till exakt det som de är avsedda för.

Människor ska behandlas på ett likartat sätt på alla 300 arbetsförmedlingskontoren i landet. Varje satsad skattekrona ska gå till att minska arbetslösheten. Därför måste Arbetsförmedlingen bli ännu bättre på såväl uppföljning, upphandling och kontroll som på sanktioner om man missbrukar de regelverk som finns. Det ska råda nolltolerans mot missbruk både när det gäller enskilda personer och när man upphandlar tjänster och tar hjälp. Att Arbetsförmedlingen upphandlar tjänster är ingenting som alliansregeringen börjat med. Det har funnits under många år. I allmänhet fungerar det väldigt bra.

Jag blir mycket upprörd när man inte följer regelverken. Jag tror att de är viktiga som stöd för enskilda tjänstemän så att de inte behandlar människor godtyckligt utan utgår från det som bestäms i denna kammare, det som bestäms av de förtroendevalda. Man ska inte hitta på egna lösningar, egna quick fix, på vad man tror blir bra. I stället ska man jobba efter beprövade regler.

Jag kan vända mig mot Monica Greens väldigt förenklade förhållningssätt till verkligheten. Man ska vara i skolbanken från första dagen, säger Monica Green. Ja, det beror väl på. Det beror verkligen på. Det beror på individens personliga förutsättningar och önskemål, hur arbetsmarknaden ser ut, vad man har för färdigheter och kunskaper. Det kan finnas ett arbete från första dagen när man blir uppsagd från fabriken i Tibro. Så är det för en del. Andra kanske vill flytta. Åter andra kan hitta andra lösningar. Det beror alltså verkligen på. Det beror också på om det ska vara en arbetsmarknadsutbildning. Man kanske vill satsa på att bli sjuksköterska. I så fall handlar det om en högskoleutbildning som tar minst tre år. Är det något som ska påbörjas första dagen, tänker Monica Green? Och ska det betalas med arbetsmarknadspengar? Det har Socialdemokraterna inte lagt in i sin budget.

I dag har vi ganska många i arbetsmarknadsutbildning. I januari var det nästan 13 000 personer. Arbetsmarknadsutbildningar är, till skillnad från reguljära utbildningar, mycket dyra. De är tre gånger så dyra. Vi måste därför verkligen hushålla med de resurserna och se till att rätt individ får rätt avvägd arbetsmarknadsutbildning som leder till arbete. Det här är ingen enkel fråga. Det är dessutom viktigt att personen själv får landa i vad han eller hon vill göra. Ska jag kanske flytta någonstans? Ska jag jobba inom äldreomsorgen? Vad krävs det då för färdigheter? Kanske skulle en praktikplats, att pröva på någonting, vara lämpligt.

Det finns, vill jag säga, ingen enkel lösning och ingen quick fix. Det viktiga för mig är att de människor som finns i Tibro och på andra orter som drabbas av varsel och uppsägningar ska få ett bra bemötande och känna sig respekterade som människor, bli lyssnade på från Arbetsförmedlingen. De som bedöms riskera långtidsarbetslöshet ska få hjälp från första dagen. Det var en reform som genomfördes i januari 2012. Jag är mycket angelägen om att det ska fungera på ett likartat sätt för alla människor i hela Sverige. Där är vi inte riktigt ännu, för stora reformer tar tid

innan de kommer på plats. Det är dock en rättighet man har när man bedöms riskera att bli långtidsarbetslös.

Anf. 71 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Hillevi Engström måste ha missuppfattat mig. När jag säger ”från första dagen” menar jag att man ska ha fått hjälp innan. Under tiden som man är varslad ska man ha den hjälpen av Arbetsförmedlingen. De ska finnas på plats och fråga: Vad är det du vill göra? Vad skulle du vilja göra i framtiden? Vill du skaffa en utbildning? Vill du gå en grundutbildning eller en arbetsmarknadsutbildning eller vad? Tänker du flytta, eller vad ska du göra? Man ska ha allt sådant på plats så att det kan börja gälla från första dagen. Sedan är det naturligtvis olika för olika personer. Det har jag aldrig sagt något annat om. Om jag uttryckte mig så att Hillevi Engström kunde missuppfatta det vill jag rätta till det nu. Det är olika för olika personer, men det ska vara enkelt och smidigt, och man ska få den hjälp man behöver.

Jag tycker att reglerna är för strikta. Tycker inte Hillevi Engström att det är något problem att pengarna, stora belopp, skickas tillbaka? Det är alltså viktigare att säga att man inte kan hjälpa personerna i Tibro, för då följer man inte reglerna. Regeringen ska ju inte satsa på Skaraborg som utsatt region i den satsning som finns i dag. Regeringen ska satsa på andra delar av landet, inte på Skaraborg, trots att vi har oerhört många varsel. Då tycker jag att reglerna är för strikta och att de ska göras om. Man ska kunna följa dem, men de ska vara annorlunda.

Ja, vi har fått svar i dag, men jag är inte nöjd. Jag hoppas för Tibrobornas skull att det löser sig och att det går att hitta en ersättningsindustri eller nya jobb. Vi socialdemokrater är fullt medvetna om vad vi ska göra. Vi ska knäcka arbetslösheten. Vi ska investera i skola och utbildning. Vi ska se till att utveckla välfärden och tryggheten. Vi litar på människor och tror på att de vill utveckla och vara med och bygga Sverige starkt igen.

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tror också på människors förmåga, och jag vill inget hellre än att människor ska kunna komma i arbete, att människor får behålla sitt arbete, och att vi kan ha ett så bra klimat i Sverige att företag vill etablera sig på både mindre och större orter runt om i landet.

Jag vet att vi har en bra omställningsförmåga. Många av de större arbetsplatserna som läggs ned har kollektivavtal och därmed också avtal med trygghetsorganisationerna. Man kan se av resultatet från till exempel TSL, en organisation bestående av Svenskt Näringsliv och LO, att de lyckas väldigt väl. De börjar jobba redan under varseltiden. Många av de anställda som får hjälp får också ett arbete. Det är en bra verksamhet som parterna bedriver och något som vi ska vara stolta över.

Sedan finns det ett komplement när man hamnar i arbetslöshet som innebär att Arbetsförmedlingen ska kunna haka på det arbete som trygghetsorganisationerna redan har gjort. Där kan vi bli ännu bättre. Inom departementets regi träffar vi på regelbunden basis såväl Arbetsförmedlingen som vd och ordförande i de olika trygghetsorganisationerna. Vi vet att det fungerar bra på de flesta ställen, men det kan bli ännu

mycket bättre. Vi har en god omställningsförmåga i Sverige; glöm inte bort det.

Det beror inte på människors bristande kompetens att en fabrik läggs ned. Den här nedläggningen beror inte på att de som jobbar i Tibro inte är tillräckligt bra. Tvärtom kan det säkert vara så att de är väldigt kompetenta och eftertraktade på arbetsmarknaden. Nedläggningen kanske i stället beror på att det inte finns någon efterfrågan på dessa produkter på grund av att vi har ett krisande Europa.

Jag tror att det är viktigt att människor känner att det finns lösningar. Vi kommer att behöva varenda person på arbetsmarknaden när den generation som arbetar nu så småningom går i pension.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2012/13:296 om Medlingsinstitutets roll för mer jämställda löner

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Ali Esbati har frågat mig om jag avser att ta initiativ för att Medlingsinstitutets instruktioner ska förtydligas så att de blir förenliga med aktiva insatser för att bryta de strukturella löneskillnaderna mellan mans- och kvinnodominerade yrken. Ali Esbati har också frågat mig om jag avser att ta initiativ för att begreppet ”en väl fungerande lönebildning” ska inbegripa en systematisk utjämning av dessa strukturella löneskillnader.

Låt mig inledningsvis försäkra Ali Esbati om att jämställdhet är en mycket viktig och prioriterad fråga för regeringen.

Min uppfattning är att det råder en politisk samsyn om att lönebildningen inte är en fråga för riksdag eller regering. I stället är det arbetsmarknadens parter som ansvarar för lönebildningen på den svenska arbetsmarknaden.

Medlingsinstitutets roll och ansvar inom ramen för denna modell är bland annat att tillvarata och upprätthålla den samsyn som finns på arbetsmarknaden om att den konkurrensutsatta sektorn har en lönenormerande roll. En del i detta arbete innebär att samråda med parterna om de samhällsekonomiska förutsättningarna för löneförhandlingarna.

I sitt arbete ska Medlingsinstitutet även analysera löneutvecklingen ur ett jämställdhetsperspektiv. Medlingsinstitutet ska vidare, i sina överläggningar med arbetsmarknadens parter, uppmärksamma vikten av att de centrala kollektivavtalen konstrueras så att de främjar de lokala parternas arbete med lönefrågor ur ett jämställdhetsperspektiv. Medlingsinstitutet ska i detta arbete samråda med Diskrimineringsombudsmannen.

Sammantaget har Medlingsinstitutet viktiga uppgifter i syfte att främja ett jämställdhetsperspektiv på lönefrågor. Det främsta ansvaret för att utjämna löneskillnaderna mellan kvinnor och män åligger dock arbetsmarknadens parter. Regeringen arbetar med att säkerställa att diskrimineringslagarna fungerar effektivt.

Ett annat led i regeringens jämställdhetsarbete var att i oktober 2011 tillsätta en särskild delegation för jämställdhet i arbetslivet. Delegationens uppdrag tar sikte på kvinnors och mäns olika villkor och möjligheter

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

i arbetslivet i vid bemärkelse. I delegationen finns bland annat representer från arbetsmarknadens parter.

Anf. 74 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Detta är den första av fyra interpellationsdebatter jag har med arbetsmarknadsministern i dag. Den här interpellationen lämnades in den 27 februari. Det är inte så att jag har lämnat in fyra interpellationer per dag, utan de har hopat sig.

Det är glädjande att höra ministern försäkra att ”jämställdhet är en mycket viktig och prioriterad fråga för regeringen”. Det vore ännu mer glädjande om detta kunde märkas mer i politiska beslut som rör kvinnors och mäns löner och inkomster.

Huvudbudskapet i ministerns svar är att arbetsmarknadens parter ansvarar för lönebildningen i Sverige. Detta är helt riktigt. Det är någonting vi är överens om. Vi är säkert också överens om att ansvarstagandet och dragkampen sker inom ramar som sätts och ändras av riksdag och regering. Min interpellation gällde den punkt där staten har en funktion, nämligen Medlingsinstitutet. Där undviker ministern dess värre helt och hållet kärnfrågan, nämligen att den här i och för sig begränsade men inte alls oviktiga funktionen kan utövas så att jämställdhetssträvandena underlättas eller försvåras.

Sakläget är att det stora bidraget till löneskillnaderna mellan kvinnor och män kommer från strukturella skillnader mellan yrkesområden där kvinnor dominerar och yrkesområden där män dominerar. För att sakteliga kunna råda bot på detta, samtidigt som arbetstagar kollektivet får ut en rimlig del av den samlade produktivets- och välstandsökningen i ekonomin, krävs det att grupper som i dag har låga löner, där kvinnor oftast dominerar, lyfts mer.

Man säger på sin höjd att de strukturella löneskillnaderna är beklagliga, men där är det stopp. Faktum är att nästan samtliga arbetaryrken med lägre löner än den genomsnittliga arbetarlönen på ungefär 23 000 kronor är kvinnodominerade. Även nästan samtliga tjänstemannayrken med lägre lön än den genomsnittliga tjänstemannalönen är kvinnodominerade. Det är ett nästan skrämmande starkt samband.

Samtidigt är det så att åtminstone en av arbetsmarknadens parter, nämligen LO, faktiskt har tagit ansvar för att råda bot på en del av problemet genom sin samordning. Ett av huvudkraven har varit att man ska ha löneökningar i kronor för dem som tjänar minst. Det är precis detta som av allt att döma krockar med Medlingsinstitutets uppfattning om sin egen roll. Det är därför jag har frågat om regeringen vill förtydliga Medlingsinstitutets instruktioner. Där tolkar jag svaret som ett nej.

Det är också därför jag har frågat hur man ska tolka begreppet ”en väl fungerande lönebildning”. Ska man tolka det som att det fungerar väl om de strukturella löneskillnaderna utjämnas, eller betyder ”väl fungerande” helt enkelt att det ska fungera som förut?

Ministern hänvisar till diskrimineringslagarna och att Medlingsinstitutet ska samråda med Diskrimineringsombudsmannen. Men problemet vad gäller skillnaderna mellan mansdominerade och kvinnodominerade yrken ligger i att man inte kommer någon vart med den typ av ordning som vi har i dag med diskrimineringslagarna.

Sex olika fackförbund från LO, TCO och Saco har i en gemensam rapport till exempel föreslagit ett breddat uppdrag till Medlingsinstitutet, där kartläggning och analys av löneskillnaderna mellan yrken ska ingå. Det skulle kunna vara ett svar på min fråga om tolkningen av begreppet ”en väl fungerande lönebildning”. Men av dagens svar från arbetsmarknadsministern att döma verkar det tyvärr inte vara så regeringen resonerar.

Anf. 75 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Det var en intressant interpellation, och jag blev väldigt glad av att läsa arbetsmarknadsministerns svar, där det tydligt framgår vilken Medlingsinstitutets roll är: ”att tillvarata och upprätthålla den samsyn som finns på arbetsmarknaden om att den konkurrensutsatta sektorn har en lönenormerande roll”.

Herr talman! Jag fäster mig speciellt vid en skrivning i interpellationen: ”Den som ärligt är intresserad av minskade löneskillnader mellan kvinnor och män bör ... lägga stor vikt vid åtgärder som leder till att dessa skillnader minskar.” Ärligt intresserad, står det. Låt mig då titta på Ali Esbatis och Vänsterpartiets förslag till att göra det mer jämlikt i lönebildningen mellan män och kvinnor! Låt oss titta på vård, skola och omsorg, med kraftigt kvinnodominerade yrken.

Alliansregeringen har tillskapat RUT, som har gett möjligheter för många kvinnor att få vita jobb som annars hade varit svarta jobb. Dessutom har ett stort företagande startats av kvinnor. En mångfald aktörer har kommit till inom vård, skola och omsorg. Det här har skapat en konkurrensutsatt tjänstesektor inom ramen för kärnan av den gemensamma välfärden.

Det här vill Vänsterpartiet gärna helt erodera och ta bort, trots att det har lett till många möjligheter för kvinnor att välja bland arbetsgivare, något som i sig har en löneuppdrivande roll för kvinnodominerade yrken. Detta måste alltså vara väldigt bra om man vill öka möjligheterna för kvinnors lönebildning att gå fortare än männens. Dessutom ger detta unika möjligheter för kvinnor att starta företag, något som det vanligtvis tyvärr är förbehållet män att bygga upp förmögenheter kring. Nu ges också kvinnor sådana möjligheter.

Vilken är då Vänsterpartiets lösning? Jo, först ska man ta bort RUT helt och hållet. Alla de vita jobben och företagen som har startats den vägen försvinner. Sedan tar man bort jobbskatteavdragen, som har riktat in sig pricksäkert på dem med de lägsta inkomsterna, det vill säga inte minst sjuksköterskor, vårdpersonal i övrigt, lärare och omsorgspersonal, som med fyra jobbskatteavdrag har fått en extra månadslön om året, en trettonde månadslön. Hur tänker sig Vänsterpartiet att skapa bättre utrymme för den typen av kvinnor, som i större utsträckning än männen finns inom de lägre löneskikten?

Sedan vill man på toppen av detta, herr talman, förbjuda vinster i välfärden. Man vill alltså effektivt strypa all den mångfald som har skapats i välfärden med möjlighet att välja arbetsgivare – i sig lönedrivande uppåt – och genom att företag som kvinnor har startat ska försvinna.

Vad ser man för lösning på problemet? Jo, man vill skapa, helt orealistiskt, 100 000 eller 200 000 offentligt finansierade tjänster i välfärden. Det handlar om den storleksordningen. Prislappen för detta blir naturligt-

vis enorm. Det blir drakoniska skatteökningar. Man kommer alltså att göra en ännu kraftigare justering av skatterna uppåt med utslagnings-effekter. Vem tror herr talman att detta drabbar? Kvinnorna ligger, tyvärr, pyrt till i en sådan situation med en skatteuppdrivning i den takt som Vänsterpartiet föreslår i praktiken.

Med de nya kollektiven, som i den här drömvärlden skulle vara offentligtfinansierade, 100 000 eller 200 000, tror någon i denna kammare eller som lyssnar på debatten att de kommer att skapa ett stort och bättre löneutrymme för vård-, skol- eller omsorgspersonal att förhandla sig till i förhållande till de manligt dominerade yrkena? Jag tror det knappast.

Herr talman! Hela Vänsterpartiets politik är en totalt oärlig möjlighet att skapa en ökad jämställdhet och minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Det är därför intressant att läsa en sådan naiv skrivning i interpellationen.

Anf. 76 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Ali Esbati för en viktig interpellation. Jag har själv ställt frågor till arbetsmarknadsministern tidigare och fått något liknande svar. Jag vet inte riktigt om det här ska tolkas som ett svar.

Ali Esbati försöker lyfta upp Medlingsinstitutets sätt att hantera konflikter i samband med löneförhandlingar. Efter Finn Bengtssons tillägg är det viktigt att påpeka att Kommunalarbetarförbundet, Vårdförbundet med flera är de förbund som kollektivavtalsförhandlar med såväl privata som offentliga arbetsgivare. Det blir ingen skillnad i lönen bara för att de byter arbetsgivare. Möjligen kan de få sämre villkor i privat sektor. De har i alla fall inte samma semesteravtal, men det glömde Finn Bengtsson att nämna. Semestern ingår väl i begreppet löner.

Jag har tidigare frågat om arbetsmarknadsministern är beredd att ge Medlingsinstitutet i uppdrag att utvärdera hur det egna arbetet påverkar löneutvecklingen hos kvinnor och män ur ett jämställdhetsperspektiv. Är ministern beredd att ge det uppdraget till Medlingsinstitutet?

Om ministern inte är beredd att göra det, hur tänker sig arbetsmarknadsministern att med ett vidhållet uppdrag till Medlingsinstitutet, där industrin ska vara normerande, komma till rätta med de löneskillnader som i dag beror på värdediskriminering mellan yrken?

De frågorna vill jag ha svar på, herr talman.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill också välkomna Ali Esbati till debatterna i kammaren. Jag ser fram emot dem.

Jag är ärligt intresserad av att jobba för jämställdhet i arbetslivet. Den frågan har intresserat mig ända sedan jag började arbeta. Mitt engagemang visar att det har hänt en del, men det är alldeles för lite. Skillnaden i livsinkomst mellan en genomsnittlig svensk man och en svensk kvinna är 3,6 miljoner kronor. Så mycket mindre tjänar en kvinna i Sverige.

Vad beror detta på? Det beror på att vi har en så oerhört könssegregerad arbetsmarknad. Det sker typiska val redan i skolan, ja det börjar egentligen hemma. Flickor gör det som mamma har gjort och väljer typiska kvinnodominerade yrken och kanske väljer att arbeta deltid. Det handlar om många saker sammantaget.

Jag var stolt när jag kunde tillsätta jämställdhetsdelegationen. Jag vet att de har besökt arbetsmarknadsutskottet och gjort en presentation som många ledamöter tyckte var intressant.

Det finns ingen enkel lösning på problemen. Jag tror att det är en oerhört angelägen fråga för arbetsmarknadens parter att arbeta med, särskilt i de kvinnodominerade yrkena. Om kommunerna ska lyckas rekrytera mer än 400 000 medarbetare inom en tioårsperiod måste de yrkena göras mer attraktiva. I dag finns få ungdomar som söker vård- och omsorgsprogrammen. Det är få kvinnor och ännu färre män. Det behövs både män och kvinnor inom vård och omsorg. Då måste de yrkena göras attraktiva genom att göra det möjligt att kunna försörja sig på sin lön, att få möjlighet att inte vara beroende av staten när man blir pensionär. Det är en viktig fråga.

Vi har mycket på fötterna, och vi har till exempel under de två mandatperioderna tiodubblat resurserna till jämställdhetsarbetet. Det är något som jag är stolt över, men det räcker inte. Vi måste göra ännu mer. Jämställdhetsministern aviserade nyligen att hon avser att höja anslaget till Diskrimineringsombudsmannen för att satsa på att titta på aktiva åtgärder i jämställdhetspolitiken.

En annan oroväckande fråga när det gäller jämställdhet handlar om sjukfrånvaron och även arbetsskador. Kvinnors sjukfrånvaro ökar. Där har vi också en del arbete på gång. Jag har själv gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att jobba för att förebygga att kvinnor slås ut från arbetsmarknaden på grund av arbetsmiljörelaterade problem.

Svaret på frågan om Medlingsinstitutet är att regeringen inte anser att uppdraget i nuläget ska ändras. Vi tycker att institutet fungerar väl, och det har en viktig roll att undvika konflikter på arbetsmarknaden. Det är institutet som ska se till att vi kan få en bra löneutveckling i samhället, att fler jobb finns kvar och att vi undviker konflikt dagar. Där tycker jag att Medlingsinstitutet gör ett alldeles utmärkt arbete. Det visar de hitintills tuffa förhandlingar som har lösts med hjälp av de statliga medlarna.

Anf. 78 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag tackar för svaret, och jag tackar också för att Finn Bengtsson deltar i debatten. Den har fått en lätt touch av surrealism.

Det intressant att ministern tonar ned frågan om Medlingsinstitutet. Sedan antyder hon att regeringen gör en hel del annat på andra håll för att förbättra jämställdheten. Det är en något märklig bild. Regeringens politik, och den politik som Finn Bengtsson var inne på, har i övrigt när det gäller jämställdhet och ekonomi på arbetsmarknaden varierat mellan passivitet och kraftfulla bidrag till vidgade klyftor. De viktigaste komponenterna när vi diskuterar löner och män och kvinnor är sådant som visstidsanställningar och ofrivilliga deltidsanställningar. Där har regeringen visat noll intresse för att stärka arbetstagarnas rättigheter, så mycket att till och med EU-kommissionen har tröttnat i fråga om visstidsanställningar som kan staplas på varandra. Där är könsdimensionen uppenbar.

Regeringen visar inte heller någon vilja till att reservera en större del av föräldraförsäkringen för vardera föräldern. Där duckar regeringen för de allra största strukturella jämställdhetsproblemen i lönebildningen, om vi nu ska diskutera vad som verkligen påverkar. I svaret hänvisas till Delegation för jämställdhet i arbetslivet, som är ett lovvärt initiativ. Men

om vi tittar på direktiven ser vi att betoningen ligger på information och debatt av olika slag så att individer kan göra mer jämställda val. Det pekar mot en förståelse för frågorna om könsmaktordningen i arbetslivet och ekonomin som i bästa fall är naiv och i värsta fall direkt missvisande.

Ministern nämner inte regeringens politik när det gäller skatter och transfereringar. Det gjorde dess bättre Finn Bengtsson. Där har regeringen definitivt inte varit passiv utan där har regeringen jobbat starkt så att skillnaderna i nettoinkomster, inklusive skattepliktiga transfereringar, mellan män och kvinnor har ökat dramatiskt under dessa år, från ungefär 45 000 till 65 000 kronor per år. Det är riktigt rejäla skillnader. Det är rejäla ökningar. Om jag förstår Finn Bengtsson rätt är detta ett viktigt bidrag till jämställdheten att skillnaderna i nettoinkomster mellan män och kvinnor dramatiskt har ökat. Det är en intressant sorts logik som jag har svårt att närma mig på ett bra sätt.

Extra pikant blir det när man från regeringens sida tvär sina händer och säger att det vore bra om parterna fixar detta när man försvårar för parterna. Det gäller den diskussion vi har haft om Medlingsinstitutet. Om vi tittar ytterligare på den diskussion som Finn Bengtsson introducerade i debatten kommer vi till frågan om offentlig sektor. Där ska vi alltså förstå det som att Moderaterna menar att ytterligare ett viktigt bidrag till jämställdheten mellan män och kvinnor är stora nedskärningar i offentlig sektor – som ju är det som har varit fallet – och att man skulle få en bättre löneutveckling för kvinnor genom dessa nedskärningar och genom privatiseringar. Fler kvinnor ska alltså utföra samma arbete med mindre resurser och ska dessutom genom sina löner och arbetsvillkor kunna bidra till vinster som ska gå till skatteparadis hit och dit och privata ägares fickor.

Det är som de fackföreningar som jag nämnde skriver i sin gemensamma rapport *Hög tid för jämställda löner*, att både inom privat sektor och inom offentlig sektor subventionerar kvinnor i dag verksamheten med hjälp av lägre löner. Hur detta skulle bli bättre genom att man därtill lägger behovet för privata bolag att tjäna pengar på att ytterligare pressa löner och arbetsvillkor är också en logik som Finn Bengtsson kanske kan utveckla lite närmare i sitt anförande.

Anf. 79 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Det gör jag gärna, Ali Esbati. Om jag hade en touch av surrealism i förhållande till Vänsterns syn på allianspolitik tycker jag nämligen att Vänsterpartiet har en total surrealism i fråga om att göra trovärdigt att man verkligen vill kvinnor väl när det handlar om löneutvecklingen.

Låt oss börja med RUT. När ni lägger ned RUT med de 20 000 jobb som har skapats där, som har blivit vita jobb och som dessutom har givit kvinnorna möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och skapa företagsamhet – vart ska de ta vägen? De kanske i stället ska försörjas med svartjobb eller med arbetslöshetsersättning. Det är också ett sätt att se till att skapa en ännu värre tröskel för kvinnorna att komma i kapp männen.

Det är intressant att titta lite grann på den vision som målas upp av Ali Esbati och även Eva-Lena Jansson. Då kan jag ställa frågan: Vill även Eva-Lena Jansson förbjuda vinster i välfärden? Hur ska vi tolka Socialdemokraternas beslut på den punkten? Eller står Eva-Lena Jansson

till vänster om det beslut som fattades att enbart ge kommunerna vetorätt, som effektivt kan hindra företagande att växa fram i kvinnodominerade yrken?

Om man tittar på vad Lärarförbundet har gjort när de har granskat löneligan hittar man i botten socialdemokratiskt styrda bruks- och industrikommuner som Storfors, Sollefteå och Boxholm. Men häpnadsväckande nog finns på den svarta listan över de 50 sämsta lönerna i det kvinnodominerade läraryrket också storkommuner som Västerås, Örebro, Norrköping och gymnasieskolan i Borås och Malmö.

Tanken som ändå är tilltalade att väcka, herr talman, om vi nu återgår till system där socialdemokratiskt styrda kommuner med stöd av Vänsterpartiet vill gå ännu längre, alltså en vänstersocialistisk prägel, är att man kommer att befästa en låglönestruktur för kvinnor i ett typiskt kvinnodominerat yrke som läraryrket. Detta är, tycker jag, sanning.

Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte om vare sig statsrådet eller Finn Bengtsson vet vad vi diskuterar, men interpellationen handlar om Medlingsinstitutets uppdrag när det gäller löner och hur det uppdraget i dag motverkar jämställda löner eftersom det per definition värdediskriminerar den sektor som kvinnor befinner sig i, nämligen den gemensamma sektorn.

Jag vill också för protokollets skull tydliggöra, om Finn Bengtsson har missat det, att vi tycker att det är viktigt att subventionera kvinnors arbete. Själva den offentliga sektorn är ju finansierad till nästan 100 procent, till 99 procent, och det jobbar ganska mycket kvinnor i den gemensamma sektorn. Det har till och med Finn Bengtsson fått klart för sig. Det är väl bra att vi talar om det.

Oavsett vem som är arbetsgivare är det fortfarande samma avtals-tecknare på kollektivavtalsidan där fackföreningarna befinner sig. Jag har hittills inte sett den privata arbetsgivare som betalar mer än vad SKL gör i sitt avtal. Jag förstår inte hur det skulle kunna leda till en bättre löneutveckling när det gäller löner för dem som till exempel jobbar som undersköterskor på ett privat vårdboende eller ett kommunalt vårdboende. Frågar jag Kommunal visar de samma siffror för allting.

Det är väl bra om Finn Bengtsson utvecklar kontakten med de fackliga organisationerna, för den har jag i alla fall ganska bra utvecklad.

Jag hade två frågor till arbetsmarknadsministern, och en fråga var: Är hon beredd att ge Medlingsinstitutet uppdraget att utreda sig självt? Och om inte det hjälper, om det kvarstår att man hela tiden befäster de löneskillnader som finns, är ministern beredd att göra en förändring av Medlingsinstitutets uppdrag?

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag blir lite fundersam. Jag träffar arbetsmarknadsutskottet och EU-nämnden ganska ofta, och vid varje sådant möte diskuterar vi den svenska arbetsmarknadsmodellen och vikten av att värna parternas autonoma ställning, att vi som lagstiftare och politiker ska hålla fingrarna långt borta från den syltburken. Det brukar vara ett krav – och jag säger att det är en självklarhet för regeringen – att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen och lönebildnings- och avtalsfrågor.

Jag tycker då att det är lite förvånande att de här förslagen om att ändra Medlingsinstitutets arbetsuppgifter kommer. Enligt instruktionen ska de tillvarata och upprätthålla den samsyn som finns på arbetsmarknaden mellan parterna om att den internationella konkurrensutsatta sektorn ska ha en lönenormerande roll och att vi inte tål högre löneökningar än den konkurrensutsatta sektorn. Den samsynen är parterna överens om.

Det är också en viktig fråga för LO:s samordning hur man diskuterar där. Jag tror att ni socialdemokrater har bättre insyn, eftersom LO:s ordförande och flera tunga fackförbundsordförande sitter i Socialdemokraternas partistyrelse. Men de diskussionerna är inte en fråga som jag ska lägga mig i.

Jag tycker att det är viktigt att man tar till vara det goda arbete som Medlingsinstitutet gör när det gäller lönestatistik, lönebildningsrapporter och inte minst medlingsuppdrag, som jag tycker att de sköter med den äran. Av det skälet är regeringen inte beredd att ge något uppdrag om utvärdering för tillfället. Jag tror inte heller att det kommer inom överskådlig tid. Vi tycker att MI gör ett bra arbete.

Jag vill återkomma till frågan om jämställda löner och om inte parterna har möjlighet att förbättra situationen. Där kan vi se att det också sker förbättringar. Även om den oförklarade löneskillnaden i Sverige är närmare 6 procent, eftersom kvinnor och män finns i olika branscher, och den ovägda löneskillnaden är 14 procent sker det förbättringar. Det går åt rätt håll, även om några av oss kan tycka att det går lite väl sakta.

I grund och botten är jag nöjd med den svenska modellen på arbetsmarknaden och den svenska lönebildningsmodellen. Den har tjänat Sverige väl och kommer att göra det även i framtiden.

Anf. 82 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Eftersom vår debatt och ämnet i interpellationen divergerar lite grann måste jag säga att det är intressant att Moderaterna kommer upp med förslaget om RUT som ett sätt att öka jämställdheten på arbetsmarknaden och dessutom tror att det skulle leda till stor arbetslöshet om man använde de pengarna på ett annat sätt. Frågan gäller ju att man i dag subventionerar i huvudsak bättre bemedlade medborgares köp av tjänster genom att köra ett stort antal miljarder genom deras privata fickor, som då naturligtvis också gör att en del kan bli anställda. Självklart skulle man kunna använda de pengarna på ett annat sätt på områden där behoven är helt uppenbara, till exempel för välfärdstjänster som kommer alla till del. Då skulle man kunna få fler anställda, om man önskade att det skulle vara fler anställda.

Det är inte heller så att någonting tyder på att privatisering av offentliga tjänster har lett till löneutveckling för kvinnor. Som jag förklarade är det ganska lätt att förstå varför. Eftersom det utöver att tjänsterna ska genomföras dessutom ska generera vinster till privata företag kommer det att gå ut antingen över tjänsterna, över lönerna eller över arbetsvillkoren.

Avslutningsvis: Detta handlade om Medlingsinstitutet och inte om att jag önskade – det har också framgått hela tiden – att det skulle vara ministern som satte lönerna så att de blev jämställda. Det handlade om att den del där staten är inne genom Medlingsinstitutet skulle underlätta det ansvar som fackliga organisationer bland annat har för mer jämställda

löner, i stället för att försvara det. Men jag är övertygad om att de fackliga organisationerna kommer att fortsätta, bland annat genom samordningen i LO, att jobba för mer jämställda löner. Och så behöver man göra en massa andra saker för att kvinnors och mäns löner ska närma sig varandra.

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

Anf. 83 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag får också tacka för debatten, som jag tycker har varit klargörande, bra och intressant. Jag tror att vi delar ambitionen att kvinnor och män i högre utsträckning ska ha mer jämställda löner. Sedan har vi lite olika vägar att nå dit.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2012/13:299 om lex Laval och brott mot internationella konventioner

Anf. 84 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Ali Esbati har ställt ett antal frågor till mig med anledning av yttrandet från ILO:s expertkommitté i Lavalfrågan. Han har vidare frågat mig om jag avser att skyndsamt agera för att tillsätta en parlamentarisk Lavalutredning med utgångspunkten att svenska kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar i Sverige. Ali Esbati har även frågat om jag avser att agera inom EU för ett juridiskt bindande socialt protokoll.

Ali Esbati uppger att regeringen har visat ett närmast obefintligt intresse för att försvara den svenska kollektivavtalsmodellen inom EU. Så är inte fallet. I en lång rad direktivförhandlingar driver regeringen att nya EU-regler måste vara förenliga med den svenska arbetsmarknadsmodellen. Ett par exempel är de nu pågående förhandlingarna om tjänstepensionsdirektivet och tillämpningsdirektiv till utstationeringsdirektivet. Regeringen värnar således den svenska modellen, även i gränsöverskridande situationer.

När det gäller frågan om att tillsätta en Lavalutredning har regeringen nyligen tillsatt en parlamentarisk utredning om utstationering. Utredningen ska utvärdera den så kallade lex Laval och överväga vilka lagändringar som krävs för att värna den svenska modellen i ett internationellt perspektiv.

När det gäller yttrandet från ILO:s expertkommitté har regeringen tagit del av expertkommitténs synpunkter om samråd och ersättning. Yttrandet från expertkommittén innehåller även en förfrågan om mer information från regeringen och är ett led i en dialog med ILO, som nu fortsätter. Ett svar till expertkommittén kommer att tas fram under våren.

Angående frågan om socialt protokoll har regeringen tagit emot riksdagens tillkännagivande i denna fråga. Tillkännagivandet tar upp ett antal komplicerade rättsliga frågor och dessa bereds för närvarande. En utgångspunkt för regeringen är att vi har en väl fungerande arbetsmarknadsmodell i Sverige som är viktig att värna. Regeringen kommer att

återkomma till riksdagen angående det fortsatta arbetet med tillkännagivandet.

Anf. 85 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Processen under och efter den så kallade Vaxholmskonflikten har varit en de viktigaste och mest dramatiska på den svenska arbetsmarknaden under de senaste decennierna. Man kan säga att vi har haft en trestegsraket med olika huvudansvar. Först var det en mobilisering från arbetsgivarorganisationen för att omvandla ett fall av dumpning av löner och arbetsvillkor till en spjutspets i kampen mot fackföreningsrörelsen, där man stödde det lettiska bolaget Laval i dess kamp för att betala ut dåliga löner till sina anställda och hjälpte till att föra fallet till EU-domstolen. I nästa steg var det EU-domstolens ganska dramatiska dom, som ändrade maktförhållandena på arbetsmarknaden i hela Europa. Steget därpå var den svenska regeringens arbete med att kodifiera detta beslut och göra det till lag i lex Laval.

Från Vänsterpartiets sida menar vi och har under hela den här processen menat att regeringen har varit passiv i sitt förhållningssätt till EU, men i det här sammanhanget är det viktigaste att man passar på att gå ännu längre än det som EU-domstolen krävde när man drev igenom lex Laval och därmed begränsade fackliga organisationers rätt att ta strid för principen om lika lön för lika arbete i Sverige och i praktiken också utstationerade arbetares fackliga rättigheter.

Sedan dess har mycket hänt, men det som senast har hänt är att FN:s arbetsorganisation ILO har riktat skarp kritik mot Sverige. Man har påpekat att lex Laval på viktiga punkter strider mot föreningsrätt och förhandlingsrätt. Man har uppmanat den svenska regeringen att ersätta fackföreningarna Byggnadsarbetareförbundet och Elektrikerförbundet för att de inte rimligen kunde räkna med det beslut som EU-domstolen fattade när de har gått på hur det har funkat tidigare på arbetsmarknaden och drev konflikt för att arbetarna skulle få lika löner och svenska villkor. Man uttrycker, kan man läsa mellan raderna, en allmän oro för utvecklingen i Sverige, särskilt när det gäller användandet av dubbla avtal och sådana saker när det kommer företag som ska jobba i Sverige.

Jag blir orolig när jag hör svaret från ministern, där hon använder uttryck som att hon har tagit del av det som ILO säger, att det är ett led i en dialog och så vidare. Det tyder inte på att man har tagit detta på det allvar som man borde. Det här handlar faktiskt om en grundläggande internationell konvention som Sverige har skrivit under och som borde utgöra något slags bas för hur den svenska arbetsmarknadsdebatten förs.

Extra orolig blir jag när jag ser den utredning som ministern pekar på, som vi från början menade hade lite snävt mandat. I en intervju den 1 mars i Dagens Arena verkar det som om beslutet från ILO inte alls ska påverka kommitténs arbete. Det spelar ingen roll, utan man ska gå på som om ingenting har hänt, som om ILO inte har kommit med sin skarpa kritik, trots att det i direktivet står att man ska kolla hur den svenska modellen förhåller sig till internationella regler och lagar. Det tolkar man som att det bara gäller EU, trots att man rimligen kan tycka att också FN:s konventioner är en del av de internationella regleringar och lagar som Sverige borde förhålla sig till. Det skulle vara fint om vi kunde få

klarhet i den frågan åtminstone. Ska kommittén jobba med den här frågan eller inte?

Prot. 2012/13:87
9 april

Anf. 86 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Det här är en fråga som berör väldigt många som är inne och jobbar i Sverige. När jag fick ta del av kritiken från ILO tyckte jag att den i sin helhet var väldigt kritisk mot den svenska regeringen utifrån den dom som har kommit. Mycket oroväckande är också arbetsmarknadsministrarnas tal om den svenska modellen här. Vi har tydligen olika uppfattningar om vad vi menar med den svenska modellen.

Nu blir det väldigt intressant att se hur man från regeringens sida kommer att agera utifrån kritiken. Precis som arbetsmarknadsministern säger har man nu att svara på kritiken från ILO:s sida. Vi ser fram emot det svaret. Vi väntar oss naturligtvis också ett svar som är till fyllest. Det är återigen väldigt allvarlig kritik från ILO, ett organ som är FN:s arbetsmarknadsorgan och som är väldigt tydligt i det man gör.

Förra året hade jag förmånen att få delta i ILO-konferensen i Genève och få se det fantastiska arbete som ILO gör med att få igenom konventioner och annat i de olika medlemsstaterna. Man jobbar verkligen övergripande.

Jag kan hålla med Ali Esbati om att svaret från arbetsmarknadsministern är väldigt defensivt. Det känns lite grann som att man inte tar frågan till fullo på allvar. Återigen: Det är väldigt allvarlig kritik där man till och med går så långt som att säga att Sveriges regering har hanterat den här frågan helt fel. Det skadestånd som dömts ut till Byggnads och till elektrikerna bör återbetalas, och processen bör göras om. Man trycker också mycket på att det är en kränkning av föreningsrätten, vilket är djupt allvarligt. Jag tror att både arbetsmarknadsministern och jag värnar om fackliga fri- och rättigheter liksom om en stark föreningsrätt.

Min fråga till arbetsmarknadsministern hänger i luften. Hur kommer man nu att agera utifrån den här kritiken? På vilket sätt kommer Sverige att förhålla sig till den allvarliga kritik som har lämnats?

Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Tack, Ali Esbati, för en viktig interpellation även i den här frågan!

I helgen hade Socialdemokraterna kongress. Vi antog ett uttalande bland annat just om frågan om lex Laval. Vi kräver, som tidigare, att man ska riva upp den här lagen och göra om och göra rätt.

Det som är lite märkligt nu, tycker jag, är att arbetsmarknadsministern står här och, som alltid, säger sig värna den svenska modellen, men hon gör ingenting för att rädda den svenska modellen. Det är snarare tvärtom. Man ser passivt på vad som händer ute i Europa och här i Sverige.

När Ali Esbati ställer sina frågor säger regeringen: Det är ett antal komplicerade rättsliga frågor. Dessa bereds för närvarande.

De var ju komplicerade redan från början, när ni antog lagen. Och nu säger ILO, FN:s organ för fackliga rättigheter, att ni har gjort fel. Hur svårt kan det vara att ändra? Vill ni verkligen ändra de här reglerna, arbetsmarknadsministern? Eller är ni nöjda med att det som händer i Sve-

Svar på
interpellationer

rige är att man faktiskt sakta med säkert bryter ned den svenska modellen?

Det finns företrädare som inte tycker att ILO:s kritik är värd att ta på allvar – det har man till och med sagt till medierna – och som sitter i den här utredningen. Det är viktigt att klargöra vad regeringen tycker.

Talar man med dubbla tungor som vanligt? Tror man inte på den svenska modellen men säger sig göra det här i kammaren, och så vägrar man agera? Tänker regeringen verkligen agera och följa ILO:s kritik och göra någonting åt detta?

Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men nu har jag blivit apostroferad ett par gånger, så jag känner att jag behöver få klargöra vissa saker.

Den dom vi har, Lavaldomen, som den kallas, gillas inte av alla. Vi hörde alldeles nyss en företrädare säga att man vill riva upp den domen.

Sedan vet vi att det nu i vår har kommit besked från ILO om att man har andra synpunkter än det som EU-rätten kom fram till.

Då är det en väldig förvåning när det gäller hur den svenska regeringen talar om detta.

Än så länge har regeringen över huvud taget inte yttrat sig i frågan. Det är tolkningar som görs. Men faktum är att de här två olika synsätten krockar med varandra. Socialdemokrater och Vänsterpartiet gillar inte det ena och tycker att man ska riva upp EU-rätten därför att den inte gick den väg som man själv ville. Samtidigt kritiserar man redan nu regeringen för någonting som regeringen ännu inte har gjort när det gäller ILO. Det blir verkligen en märklig debatt.

Det visar också hur svårt det är när man i juridiken på det här sättet kan komma fram till två helt skilda ståndpunkter. Det visar hur svårt det är.

Vi vill värna den fria rörligheten i Europa, och varje arbetare ska självklart ha så goda villkor som möjligt. Men det handlar också om vilka roller parterna på arbetsmarknaden har och vilka möjligheter till stridsåtgärder man ska ha. Det är också någonting som ska vägas in här. Och här finns det då olika synsätt.

Jag tycker att det är lite magstarkt att få höra kritik härifrån när man själv står och säger att man vill riva upp EU-rätten därför att den inte gick den väg man ville.

Jag tror att man ska vara ytterst varsam när man pratar om de här frågorna, för de är svåra. Annars skulle inte två så tunga organ komma fram till ganska olika syner i ett sådant knepigt ärende.

Jag tycker att man ska lyssna in. Man ska se över det. Man ska självklart följa det här. Och nu finns det en tillsatt parlamentarisk Lavalutredning, som Esbati tydligen inte kände till från början, eftersom han krävde det i interpellationen. Den ska arbeta ganska lång tid med att komma fram till hur vi ska se på den här frågan. Den här frågan är alltså långt ifrån avgjord. Men det måste självklart finnas en rimlig balans när det gäller stridsåtgärder och goda villkor. Och det handlar över huvud taget om hur vi ska se på EU-rätten i svensk lag och hur vi ska behandla detta.

Jag tycker inte att man ska dra några förhastade slutsatser i denna kammare i dag och kritisera regeringen för någonting som den ännu varken sagt eller gjort.

Prot. 2012/13:87
9 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Som jag sade i mitt första anförande bereder regeringen för närvarande ett svar till ILO. Det pågår en process på Regeringskansliet. Det är förstås regeringens ambition att hålla sig till de regler, avtal och konventioner som vi är bundna till. Vi kommer att återkomma till riksdagen i den delen.

Det kan eventuellt bli en fråga där Sverige kan bli utfrågad under ILO:s arbetskonferens. Det får vi se. Man plockar ibland fram och tittar på en del skurkstaten och sedan några andra länder, liknande vårt.

Jag tycker att det är viktigt att poängtera att det ska råda ordning och reda och sjysta villkor på den svenska arbetsmarknaden för alla som finns här, oavsett varifrån man kommer. Jag tycker också att den fria rörligheten är väldigt väsentlig, att man ska kunna röra sig och få arbete i något annat europeiskt land.

Vi kan se krafter just nu i Europa som stänger gränser. Man ropar att vissa jobb ska tillhöra vissa medborgare. Men jag är stolt över att vi har en stor samsyn i Sveriges riksdag om en fri rörlighet, att den är viktig.

Jag vill också erinra Ali Esbati om den parlamentariska utstationeringsutredningen, som kom till just för att det är en fråga som snart har funnits på dagordningen under tio års tid, och det råder olika uppfattningar om hur omfattande det här problemet är eller inte är, som är kopplat till lex Laval. Där kommer man att titta på hur lagen fungerar och om man eventuellt behöver göra några förändringar.

Jag tycker att vi har en bra arbetsmarknadsmodell. Jag tycker också att vi har landat bra när det gäller de lagstiftningsförslag som vi har lagt fram och som också har gått igenom när det gäller till exempel skydd för bemanningsanställda i en utstationeringssituation.

Jag vill säga någonting om socialt protokoll. Jag är också medveten om den diskussion man hade på Socialdemokraternas kongress. Jag tror att det är viktigt ändå att ha en viss realism och att inte hoppas för mycket på att Sveriges riksdag kan ändra 27 – vi är snart 28 – medlemsstater i Europa.

Det kan vara en smula naivt att tro att man ska utgå just från den svenska modellen och den svenska riksdagens önskemål. Jag har den erfarenheten att det krävs väldigt mycket av förhandlingar. Sverige lyckas ofta väl i förhandlingar i EU tack vare att vi har väldigt duktiga tjänstemän, skulle jag säga. Sverige har fått ett stort inflytande till exempel i diskussionerna kring tillämpningsdirektivet när det gäller utstationeringsreglerna.

Vi jobbar successivt framåt, förhandlar, lyssnar och är villiga att hitta rimliga kompromisser som tjänar Sverige och svenska medborgare väl. Men det kommer aldrig att kunna bli exakt som vi bestämmer i den här kammaren när 28 medlemsstater ska försöka komma överens.

Vi har ett bra system som vi ska värna så mycket det går. Men startar man en helt ny process för ett socialt protokoll kan det landa i, med kvalificerad majoritet, någonting som för oss här i Sverige inte blir bättre utan sämre.

Anf. 90 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det här är knepiga frågor, säger Katarina Brännström. Det är på sätt och vis riktigt. Det är ju en del av grundproblemet med EU-systemet, att grundläggande viktiga politiska frågor blir till juridiska knepigheter.

Men i grund och botten är detta en politisk fråga. Det är en politisk fråga på två nivåer. Det ena är EU-nivån. Inte minst från de mest entusiastiska EU-anhängarnas sida har man alltid betonat att detta är ett samarbete där det är viktigt att vara med för att kunna påverka. Då tänker jag att det blir svårare att påverka om man inte uttrycker en önskan om att påverka åt ett visst håll.

I det här fallet räcker det inte med att säga att det vore bra om den svenska arbetsmarknadsmodellen kunde finnas och frodas, utan det är viktigt att man agerar för att skapa en förändring inom EU. Det ser jag få bevis för att den här regeringen har gjort, och det är det diskussionen om socialt protokoll handlar om. Det är inte en lösning på alla de problem som finns, varken i EU-systemet i allmänhet eller på arbetsmarknaden i synnerhet, men det är ett sätt att markera i vilken riktning man skulle vilja gå och om man skulle kunna få klargjort att när vissa typer av fri- och rättigheter inom EU-systemet strider mot varandra så betonar man tydligare arbetstagarnas rättigheter. Det är skälet till att den frågan också finns med i interpellationen.

Men på den nivå som rör den svenska statens eget agerande, alltså den svenska lagstiftningsprocessen, har det också funnits en kritik ända från början. Där har vi, Socialdemokraterna och andra påpekat att när man implementerade och kodifierade effekterna av domen i EU-domstolen passade den här regeringen på att gå ännu längre när det gäller att inskränka föreningsfriheten än vad som verkade vara nödvändigt vid den tidpunkten.

Det är det som ILO de facto reagerar emot: Så som situationen ser ut i dag har Sverige, den svenska arbetsmarknaden och den svenska lagstiftningen som den här majoriteten har drivit igenom lett till att Sverige inte fullföljer sina förpliktelser i enlighet med ILO-konventionerna. Det borde man ta mycket allvarligt på från regeringens sida. Det är i så fall ett medskick till den beredningsprocess som man säger pågår.

Men det är klart att när man diskuterar att saker och ting bereds kan man från oppositionens sida se på vad regeringen hittills har gjort och hur man lägger orden när man svarar. För min del är det inte någonting som i det här läget ger grund för att tycka att det här verkar gå jättebra.

När det gäller den utredning som pågår vill jag säga att Vänsterpartiet ju påpekade redan när utredningen var tillsatt att det inte räcker med att se över utstationeringssituationen i Sverige och hur bevisregeln har tillämpats. Vi saknar, skrev vi i en motion, uppdraget att föreslå lösningar som innebär att Sverige kan leva upp till sina internationella åtaganden i frågan om grundläggande fackliga rättigheter, samtidigt som den svenska kollektivmodellen stärks. Vi nämner att man borde ha preciserat redan där att ILO-frågan explicit var en del av detta.

Nu har man inte gjort det. Jag hoppas att det ändå kan komma med i diskussionerna när ett så tydligt beslut från ILO:s sida har kommit som gäller den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Anf. 91 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag hade en kompletterande fråga till arbetsmarknadsministern när det gäller beredningsprocessen.

En lämplig del i denna beredningsprocess skulle väl vara att ta en kontakt med parterna kring den fråga som kritiken gäller från ILO:s sida för att det här ska kunna hanteras på ett bra sätt. Då tänker jag naturligtvis på de fackliga parterna och arbetsgivarorganisationerna. Det är en fråga till ministern: Kommer ni att hantera det på det sättet?

Sedan är det bara att konstatera att vi har olika uppfattningar när det gäller utstationerad arbetskraft. Jag tycker att det visas väldigt tydligt i den proposition som kommer att behandlas i den här kammaren om en tid när det gäller behörig representant för utstationerad arbetskraft. Där föreslår Vänsterpartiet och Socialdemokraterna att man ska vara väldigt tydlig i propositionen med att också ge den här behöriga representanten uppdraget och mandatet att teckna kollektivavtal. Men det har vi inte fått med från regeringens sida i det förslag som man nu har lagt fram. Den frågan kommer vi att diskutera vid ett senare tillfälle, så det kanske kommer upp där.

Jag tycker dock att synsättet när det gäller utstationerad arbetskraft skiljer oss åt ganska väsentligt. Den konkreta frågan är: Hur kommer beredningsprocessen att gå till? Kan ministern lätta lite på förlåten kring det?

Anf. 92 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Som det reformistiska parti vi är har vi inte för avsikt att revolutionera EU-rätten utan mer se till att svenska lagar fungerar som de är tänkta att göra.

Det här utstationeringsdirektivet kom i september 2012. Redan då riktade TCO kritik mot att utredningsdirektivet var alldeles för snävt, precis som Ali Esbati har redogjort för här. Samuel Engblom, chefsjurist på TCO, säger att uppdraget borde ha vidgats till att se till att Sverige lever upp till andra internationella åtaganden och EU:s regler om fri rörlighet, exempelvis ILO:s konventioner.

Det är klart, Katarina Brännström, att jag står här och är ganska förbannad. I samband med folkomröstningen om EU lovade man ju att svenska kollektivavtal skulle gälla på svensk arbetsmarknad och att svensk arbetsrätt och sättet som vi förhandlar löner på inte skulle påverkas av ett medlemskap.

Nu verkar det som om regeringen i alla fall hjälper till att få till den förändringen. Det är klart att då vill vi också säkerställa att vi river upp den här lagen och ser till att det faktiskt händer någonting. Men när det gäller de här personerna som ska komma hit och vara dem som tecknar kollektivavtal är ni lika luddiga. Ni säger en sak i kammaren, och när ni går till lagstiftning gör ni någonting helt annat.

Det är det här hyckleriet som jag är så trött på. Ska man stå för den svenska modellen ska man göra sitt bästa när det gäller lagstiftning för att åstadkomma förändring så att svenska kollektivavtal inte bara ska gälla svenska löntagare utan alla löntagare. Om man tror på alla människors lika rätt och lika värde ska nämligen inte människor från andra länder komma hit och lönediskrimineras och utnyttjas nästan som i slavearbete.

Anf. 93 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! När jag lyssnar på Johan Andersson och Ali Esbati tycker jag att vi kan vara överens om att vi kanske har olika politisk syn på det här fallet, EU-rättens dom och hur vi ser på den svenska modellen.

Jag tror också att vi kan vara överens om att vi värnar den svenska modellen i Sverige och att vi är överens om att om man arbetar i Sverige ska man ha goda villkor, oavsett från vilket land man kommer. Det är självklart.

Att som Eva-Lena Jansson börja tala om slavarbete känns väldigt märkligt i denna kammare. Såvitt jag vet finns det inte ett enda rättsligt fall som har kommit upp om någonting sådant. Det råder goda villkor i Sverige. Det är vad vi vet. Att det självklart finns de – det finns det inom alla områden – som överträder lagen och som inte är sjysta arbetsgivare anar vi, och det får vi höra fall om, men det finns ännu inget bevis för något slavarbete. Jag tycker att vi ska hålla oss till en hyfsad ton och debatt när det gäller detta.

Vi ska värna den fria rörligheten, och vi måste också ta hänsyn till att EU-rätten står över svensk lag. Det är vad vi har att rätta oss efter. Nu sitter det en utredning där några av oss som deltar i den här debatten kommer att finnas med. Vi ska göra överväganden och utvärdera hur vi ska hantera detta framöver. Därför tycker jag inte att det är bra att stå här och göra rallarsvingar mot någonting som vi faktiskt inte har sett något resultat av ännu.

Vi värnar den svenska modellen och kommer att göra det. Vi kommer att se till att det finns lagar och regler som ska följas för alla arbetare i Sverige, och vi ska också ha myndigheter som ser till att de följs. Det är väldigt viktigt.

Anf. 94 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag fick en fråga som gällde hanteringsordningen för regeringens arbete när det gäller ILO-kommittén. Låt mig först säga att vi inte har blivit fällda av ILO. De har ställt frågor, och de vill ha mer information. Eftersom de har ställt frågor till regeringen kommer regeringen att skriva ett svar och expediera det till ILO:s expertkommitté. Så är gången i den beredningen.

Jag ser också väldigt mycket fram mot det arbete som sker i den nya kommittén med att se över lex Laval och faktiskt få mer fakta på bordet kring hur situationen egentligen ser ut. Jag tror att det råder en del olika uppfattningar om omfattningen av problemet och hur det ser ut bland dem som jobbar i Sverige men som kommer från andra länder. Jag tycker att det är en viktig kommitté, och jag vet att många av er sitter i den utredningen. Resultatet av den är någonting som jag ser fram emot.

Det här är komplicerade frågor, och det är frågor som tar tid. Jag är väldigt stolt över att vi i stort sett har en samsyn mellan alliansregeringen och Socialdemokraterna när det gäller de förhandlingar som regeringen bedriver i Bryssel i de här frågorna. Vi brukar ha en bra dialog, och regeringen brukar också lyssna in kloka förslag från Socialdemokraterna i den här delen. Allt vi gör i utrikespolitiken är förstås sådant som vi förankrar med riksdagen. Jag tycker att vi i stora delar har en samsyn i de här viktiga frågorna.

Låt nu den här utredningen få jobba fram förslag och se efter om vi behöver ändra den svenska lagstiftningen. Vilka problem kan finnas och hur kan vi hantera dem? I grunden är det så att det ska råda ordning och reda och sjysta villkor så att den svenska fria kollektivavtalsmodellen ska kunna finnas med i ett EU-perspektiv och kunna hanteras samtidigt som vi respekterar EU-rätten.

Anf. 95 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag noterar många saker som ministern säger som jag naturligtvis är ense med henne om, men jag hittar fortfarande få saker som gör mig trygg med att det kommer att vidtas konkreta åtgärder för att hamna rätt i de här frågorna.

Hela den här lagen kom ju till, som jag också sade i mitt allra första anförande, efter en väldigt aktivistisk process, först från den svenska arbetsgivarorganisationens sida och sedan från EU-domstolens sida. Det krävs ju att man politiskt vill någonting annat för att man ska kunna få en återställd balans, åtminstone för att få till en situation där det är arbetstagarnas intressen som i något större utsträckning än i dag kan komma att tas till vara i den svenska lagstiftningen i slutändan.

ILO konstaterar ju också en sak som man kanske glömmer bort, att den osäkerhet som nu råder om vad det är som egentligen gäller – som inte hjälps av att regeringen säger att man ska svara sedan, att man ska fortsätta att ha en dialog, som man ju har haft, men att man ska fortsätta den med ILO – har lett till att handlingsmönstret för bland annat fackliga organisationer har ändrats. Man skriver – nu översätter jag själv – att ingen facklig konfliktåtgärd med syfte att få till kollektivavtal med ett utländskt företag har ägt rum på svensk arbetsmarknad på senare år, vilket har lett till ett skarpt fall i antal kollektivavtal som har tecknats.

Det är också en del av den här processen. Osäkerheten, dragandet i långbänk och vägrandet att komma med politiska signaler som går i en tydlig riktning har påverkat situationen negativt. Jag kan nu bara hoppas att det tryck som man kan uppbringa bland annat genom sådana här interpellationsdebatter leder till att man kanske agerar lite snabbare i den kommande processen.

Anf. 96 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill bara tacka för debatten. Det är viktiga frågor och vi tar dem på stort allvar. Det är också därför som vi ser fram emot resultatet av det arbete som flera av er gör i den parlamentariska kommittén kring att utvärdera lex Laval för att se om vi behöver göra några förändringar eller förbättringar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 97 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jasenko Omanovic har frågat mig om jag avser att vidta omedelbara åtgärder för att komplettera Arbetsförmedlingens regleringsbrev med vikten av företagskontakter i syfte att öka arbetslösas möjligheter att få ett arbete samt att förse företag med kompetent arbetskraft.

Goda och täta kontakter med arbetsgivare är en självklar förutsättning för att Arbetsförmedlingen ska kunna utföra sitt uppdrag. Det grundläggande styrdokumentet från regeringen till Arbetsförmedlingen är förordningen med instruktion för myndigheten. Där står i andra paragrafen att Arbetsförmedlingen ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt bland annat genom att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft.

Det är därför inget som regeringen årligen behöver uppmana myndigheten att göra genom skrivningar i regleringsbrevet. Där betonar regeringen vad myndigheten särskilt ska göra under det kommande året och vad som särskilt ska återrapporeras till regeringen.

Under 2012 har Arbetsförmedlingen haft fler arbetsgivarkontakter än någonsin. Antalet överenskommelser med arbetsgivare om ytterligare service har mer än fördubblats. Det är ett tätare samarbete med arbetsgivare som också ger resultat genom att fler kommer in på arbetsmarknaden, och det behöver fortsätta. Jag sade i vår tidigare debatt här i kammaren att regleringsbrevet för 2013 skulle ha ännu tydligare fokus på arbetsgivarkontakter. Det har skett genom att Arbetsförmedlingen har fått uppdraget att utveckla och förbättra arbetsgivarkontakterna.

Arbetsförmedlingen ska också redovisa en strategi för hur arbetssätten ska utvecklas. Det ska finnas en långsiktig plan, eftersom väl fungerande samarbete med arbetsgivare inte är en fråga som bara är aktuell i år. Det är därför en del av Arbetsförmedlingens grundläggande uppdrag.

Anf. 98 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

I den förra debatten, som ministern nu hänvisar till, när vi diskuterade Arbetsförmedlingen och företagskontakter i regleringsbrevet konstaterade både ministern och jag – det var den minsta gemensamma nämnaren mellan oss två då – att företagskontakter är A och O i Arbetsförmedlingens verksamhet. Det är ju den bärande delen av Arbetsförmedlingens verksamhet.

Nu får man höra att det är en del som man inte behöver följa upp. Det är ju mycket annat, herr talman, som arbetsförmedlare måste följa upp. Det är ju så många parametrar bara i statistiken som man ska redovisa kring arbetssökande. Det är kön, ålder och utbildningsbakgrund, inrikes eller utrikes födda personer med eller utan funktionsnedsättning, om den medför nedsatt arbetsförmåga, med mera som man måste redovisa när det gäller arbetssökande.

Men när det gäller arbetsgivarkontakter räcker det att nämna en gång att man ska återkomma årligen med en redovisning av hur man tänker jobba. Jag är inte nöjd med det svaret, herr talman. Om ministern menar det hon säger, att arbetsgivarkontakter är A och O i Arbetsförmedlingens

verksamhet, måste ministern beskriva det tydligare i regleringsbrevet. Då måste ministern se till att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att jobba ungefär som arbetsförmedlare gör i dag. De upplever att de inte gör någonting annat än redovisar vilka arbetssökande de har träffat, vilka samtal de har haft och vilka åtgärder de har vidtagit för den arbetssökande.

I snitt har en arbetsförmedlare i dag 197 olika kontakter på en månad. 168 av dessa 197 är med arbetssökande. Det innebär att på en månad ska arbetsförmedlaren ha 29 kontakter med omvärlden som inte är någon arbetslös. Det är för att ministern, herr talman, har ett regleringsbrev där det sägs att man i detalj ska redovisa och styra arbetsförmedlare.

De hinner inte komma ut från kontoren och träffa omvärlden. Hur ska de hjälpa? Det är 420 000 arbetslösa. Om man bara ska träffa dem och inga andra i det här landet, hur ska man kunna hjälpa? Hur ska man kunna hjälpa arbetssökande om man bara träffar arbetssökande och inga andra?

Det vill jag ha svar på från ministern. Hur ska man hjälpa arbetssökande att få jobb?

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för interpellationen! Om man tittar på myndighetsstyrning styr man myndigheten på en mängd olika sätt. Det sker med skriftliga dokument men också med mycket muntliga kontakter.

Arbetsförmedlingen är definitivt den myndighet inom mitt område där vi har den allra tydligaste styrningen. Vi träffar på olika nivåer Arbetsförmedlingens olika chefer och tjänstemän väldigt regelbundet. Vi har i princip veckovisa kontakter även på ministernivå. Det sker väldigt ofta.

I måndags hade jag den stora glädjen att träffa flera nya ledamöter i Arbetsförmedlingens styrelse. Vi har nu fått ännu mer kompetenta personer med lång erfarenhet från statsförvaltningen, näringslivet, akademien och små och stora företag. Det var en glädje att hälsa dem välkomna.

De hade tittat en del på styrdokument och annat och tyckte att det var väldigt många viktiga och svåra uppdrag som Arbetsförmedlingen har.

När jag lyssnar såväl på Eva-Lena Jansson som på Jasenko Omanovic blir jag inte riktigt klok på: Ska det vara mer statistik, styrning och regler? Förlåt, jag menade Monica Green. Jag ber om ursäkt. Det var hon som var med i den tidigare interpellationsdebatten. Jag tar tillbaka det jag sade.

Man tog upp att det var för mycket regler för Arbetsförmedlingen. Det Jasenko Omanovic tar upp nu är att det snarare ska styras ännu mer. Det är viktigt att fokusera på att Arbetsförmedlingen har uteslutande två kundgrupper, och de är båda två viktiga. Det är arbetsgivare och företag, och det är arbetssökande.

Senast för en månad sedan slöt Arbetsförmedlingen ett samarbetsavtal med Företagarna. Det är en landsomfattande organisation som bland sina medlemmar har uppemot 70 000 olika företag.

Där kommer nu Arbetsförmedlingen, som ett exempel, med något som inte står i ett regleringsbrev utan är helt självinitierat. Arbetsförmedlingen kommer inom Företagarnas organisationer runt om i landet att jobba aktivt med de små och medelstora företagen och titta på de jobb

som ännu inte är utannonserade. Hur ska man kunna hjälpa de mindre företagen att rekrytera personal? Det är ett utmärkt exempel på företagar-kontakter. Det står inte i regleringsbrev eller instruktion, men det är alldeles lysande. Det är nytänkande och nyskapande.

Man jobbar också med nationella kunder. Låt mig nämna några som man har knutit samarbetsavtal med. Det är också ett egeninitierat projekt från Arbetsförmedlingen. Det är alldeles utmärkt. Det står heller inte i regleringsbrevet att man ska ha avtal med Mekonomen, Clas Ohlson, Keolis, Apoteket, Svensk Bilprovning, LKAB, Swedavia, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Svensk Travsport, HM, sparbankerna, Swedbank, Nordjobb och Clarion.

Det sker en mängd olika arbetsgivarkontakter. Det är oerhört viktigt. Jag har träffat många arbetsförmedlare som brinner för att ha utmärkta arbetsgivarkontakter. Man bygger ett förtroende. På så sätt kan man också ackvirera praktikplatser och få ut människor i sysselsättning.

Det behövs inte mer skrivningar i regleringsbrevet. Jasenko Omanovic kan vara trygg med att detta är en fråga som jag har stenhårt fokus på. Utan arbetsgivare som vill anställa kommer inte matchningen att lyckas med dem som söker arbete på Arbetsförmedlingen.

Den stora utmaningen som nu finns är att fler arbetsgivare ska vända sig till Arbetsförmedlingen. Man måste jobba mycket mer med att bygga upp bättre service till arbetsgivare, bättre kontakter och försöka att jobba med att öka sitt förtroende genom bättre öppettider. Det ska vara lättare att nå Arbetsförmedlingen med ökad service och bättre kvalitet.

När det gäller Arbetsförmedlingen behöver inte Jasenko Omanovic vara det minsta orolig. Det är en prioriterad fråga. Jag tror att vi är helt överens om vikten av den.

Anf. 100 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag är tyvärr väldigt orolig för Arbetsförmedlingen. Det gäller just det jag nämnde i min inledning. Det ministern gör är att detaljstyra arbetsförmedlare och omyndigförklara dem när det gäller kontakter med arbetssökande. När det däremot gäller kontakten med arbetsgivare står det ingenting. Arbetsmarknadsministern visar ingen vilja.

Nu får vi här höra att arbetsmarknadsministern möter Arbetsförmedlingen på olika arenor, och där sker en dialog som leder till någonting. Jag hoppas att vi inte utvecklar det mycket mer och vidare än så. Jag vet inte vad det är som händer, arbetsmarknadsministern.

Det finns ett sätt att styra våra myndigheter, och det är regleringsbrev. Det är där man som minister ska vara tydlig och ge en instruktion till myndigheten om vad som är viktigt.

I regleringsbrevet på 27 sidor står det bara på ett par ställen om arbetsgivarkontakter. Jag tror att det står ett par rader under punkt 2 och punkt 9. Resten av detta är: Hur styr man en arbetsförmedlare i kontakter med arbetssökande?

Då blir resultatet att av 197 kontakter på en månad är 168 med arbetssökande. Det är 29 kontakter med omvärlden som inte är arbetslös. Det är skrämmande. Vad har arbetsmarknadsministern gjort med myndigheten?

Är det så att arbetsmarknadsministern känner sig nöjd med att av nästan 200 kontakter som arbetsförmedlarna har i snitt i månaden är det inte

ens 30 som är med omvärlden där det inte är någon arbetslös? Det kan vara en arbetsgivare, en jobbcoach eller någon annan. Det är skrämmande siffror.

När Statstjänstemannen gör en undersökning bland anställda säger 60 procent som varit med i underlaget att de inte känner att de har tillräckligt med tid eller resurser för att göra sitt uppdrag. Det är 60 procent.

Det är 7 procent av de anställda som säger att de har tillräckligt mycket tid och resurser för att klara uppdraget. Det är bara 7 procent. Det är på grund av att Arbetsförmedlingen ska redovisa till ministern månadsvis hur mycket som helst när det gäller arbetsökande.

Det gäller däremot inte arbetsgivare, som egentligen är det absolut viktigaste. Utan kontakten med arbetsgivare kan ingen av dem som har varit arbetslösa två år och längre vänta sig någon hjälp av Arbetsförmedlingen.

Man måste ha de kontakterna för att kunna klara av att få ut dem med den allra svagaste ställningen på arbetsmarknaden. Där måste Arbetsförmedlingen göra insatser.

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det är viktigt med arbetsgivarkontakter. Låt mig understryka det. Vi har ett återrapporteringskrav för att kunna följa frågan. För att följa frågan och kunna svara på frågor när Jasenko Omanovic ställer dem i kammaren måste någon längst ut i linjen föra in ett kryss i en viss ruta. Så går statistikinsamlingen till. Det tar tyvärr ibland tid.

Samtidigt kan vi vara stolta över att vi har bra statistik i Sverige med hög kvalitet. Vi vet att all statistik är könsuppdelad och åldersuppdelad. Vi tittar också väldigt mycket på funktionsnedläggning och sådana saker. Allt det tar tid.

Jag kan förstå att det ibland kan finnas en frustration bland ambitiösa människor att de ibland får lägga tid på administration.

Sedan kommer man till frågan om att ha tillräckligt med tid. Jag har förstått att Jasenko Omanovic är en ambitiös riksdagsledamot, tillsammans med er andra här. Jag tror att många av oss känner att vi inte har tillräckligt med tid för att göra allt det vi borde göra eller skulle behöva göra.

Ambitiösa personer drabbas ibland av känslan av otillräcklighet. Man borde ha åkt till den valkretsen och gått på det mötet. Samtidigt borde man ha tränat och gjort något annat.

Jag tror inte att det är det största bekymret. Det är viktigt att ta signaler på allvar och att titta på hälsotal, nöjd-medarbetar-index och sådana saker. Men ambitiösa människor tenderar att få för lite tid. Framför allt kanske de ibland prioriterar fel och kör till slut in i väggen.

När vi försöker styra våra myndigheter gör vi det efter system som har funnits i många herrans år även under socialdemokratiska regeringar. Det hela utgår ifrån de instruktioner som finns för myndigheten, de regeringsbrev som det fattas beslut om i regeringen samfällt varje år och det som skrivs i budgetpropositionen. Det gäller också i viss mån det som sägs här i kammaren. Det är viktigt. Statsrådets uttalande i kammaren har betydelse för myndighetens styrning. Men det handlar också om myndighetsdialog.

Eftersom det är så mycket diskussioner om arbetslöshet och sysselsättning, så många frågor och så mycket diskussioner i hela samhället och i medierna är Arbetsförmedlingen en viktig myndighet som vi träffar oerhört ofta. Vi följer upp, diskuterar och analyserar.

Sedan vet vi också att det finns en frustration bland arbetsförmedlare. När det kommer många till exempel nyligen varslade eller uppsagda får arbetsförmedlarna ägna mycket tid åt administration i början bara genom att skriva in dem. Det handlar om att personer ska få ut sina inestående löner och andra sådana administrativa saker. Jag vet att det pågår ett förbättringsarbete på myndigheten med ett nytt ärendehanteringssystem så att det ska bli enklare att minska administrationen.

Jag vill återigen poängtera hur viktigt detta är. Det här är ett uttalande från statsrådet från talarstolen, så det har stor bäring på myndighetsstyrning. Det handlar om arbetsgivarkontakter. Det handlar inte bara om dem som redan vänder sig till Arbetsförmedlingen, för de är nöjda. Det handlar också om dem som tror att Arbetsförmedlingen inte kan hjälpa dem att rekrytera. Det är dessa som vi tillsammans måste försöka fånga in på ett ännu bättre sätt. Där är det viktigt med näringslivets organisationer, till exempel Svenskt Näringsliv men också branschorganisationer. Man måste lyfta fram den höga kvalitet som finns i servicen från Arbetsförmedlingen och att det är en kostnadsfri service som man betalar via skattsedeln. Detta är viktigt.

Myndighetsstyrningen handlar inte uteslutande om uppdrag eller exakt hur många rader det står om en viss sak. Inom kort kommer Arbetsförmedlingen att återrapportera om just arbetsgivarstrategin, så då kan vi ta en ny debatt om den.

Anf. 102 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag måste kommentera ett par saker här. Det första är statistiken. Det är just det att jag vet att någon måste sitta längst ut på linjen och klicka på något tecken som ska visa sig i statistiken. Det är det som är grunden till statistiken. Arbetsförmedlare går också ut till företagen om de får möjlighet till det. De intervjuar företagen och tittar på framtidsutsikter för dem. Därmed skaffar de underlag till en statistik som kan mynna ut i att man kan upphandla utbildningar som leder till jobb.

Om arbetsförmedlarna inte har tid att gå ut till företagen får vi inte några arbetsmarknadsutbildningar. Ni har i och för sig dragit ned så drastiskt på det, så det kanske inte behövs. Det kanske är därför – ni tycker inte att det behövs några utbildningar, och därmed behöver inte arbetsförmedlare besöka företagen. Men när det gäller den delen av statistiken – de sökande – går det bra att göra många besök i månaden.

Jag vill bara berätta för statsrådet att det arbetsförmedlare säger i undersökningar är att de helst vill kunna förbättra sin arbetssituation. 56 procent säger att de behöver mer tid med arbetsgivare. 40 procent säger att de behöver mer tid för att utveckla kontaktnät med arbetsmarknaden. Varje arbetsförmedlare behöver alltså mer tid för att träffa arbetsgivare. Jag hoppas att arbetsmarknadsministern förstår det.

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Vi är överens om vikten av arbetsgivarkontakter. Jag kan också säga – om jag inte har nämnt det tidigare – att vi har gett Arbets-

förmedlingen ett uppdrag och resurser för att bli bättre på att informera om de stöd som finns för arbetsgivare som anställer en person som är långtidsarbetslös. Man jobbar just nu med ett spännande projekt. Det är lite hemligt, men jag kan avslöja här i kammaren att det kommer att finnas en internetbaserad tjänst där man på ett enkelt sätt kan se direkt hur man kan få hjälp och stöd genom de ekonomiska anställningsstöden. De gör att det kan bli väldigt låg kostnad om man anställer en person som har stått utanför arbetsmarknaden länge. Arbetsförmedlingen jobbar på olika håll, och jag tycker att de utvecklar detta successivt. Men det kan alltid bli bättre.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2012/13:333 om aktiv arbetsmarknads- politik kontra fas 3-verksamhet

Anf. 104 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Ali Esbati har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att stärka den aktiva arbetsmarknadspolitiken, särskilt den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Han har också frågat mig om jag avser att generellt se över den arbetsmarknadspolitiska portföljen med avsikt att stärka aktiva insatser på bekostnad av exempelvis fas 3-åtgärder.

Regeringen har genomfört stora reformer och satsningar inom det reguljära utbildningssystemet under mandatperioden. Utbildning bör främst ske inom detta system. Men även inom arbetsmarknadspolitiken är utbildning viktig, och antalet individer som anvisas till en arbetsmarknadsutbildning eller förberedande utbildning har ökat under de senaste åren. Från och med förra året infördes även möjligheter till arbetsmarknadsutbildning inom sysselsättningsfasen samt möjligheten till tidiga insatser för den arbetslöse, bland annat arbetsmarknadsutbildning.

En annan utbildningssatsning inom arbetsmarknadspolitiken är den så kallade folkhögskolesatsningen. Genom studiemotiverande kurser hjälper den ungdomar, och nu även deltagare över 25 år, utan avslutad gymnasieutbildning att finna motivation och vägar åter till skolan för att avsluta sina grundutbildningar. Denna insats är av stor betydelse, då vi vet att en icke avslutad utbildning medför en stor risk för arbetslöshet.

Ali Esbati efterfrågar aktiva insatser och ställer det mot deltagande i sysselsättningsfasen. Att vara ute på en arbetsplats genom sysselsättning hos en anordnare är en aktiv insats. Utbildning är för många arbetssökande en viktig åtgärd, men det är inte alltid den lämpligaste. Forskningen visar att arbetsplatsförlagda aktiviteter ger ett högre utflöde till reguljärt arbete jämfört med andra insatser. Regeringen har höjt taket för det särskilda anställningsstödet. För 2012 till 2014 har regeringen också infört ett förstärkt handledarstöd, särskilt riktat mot dem som deltar i sysselsättningsfasen. Vi ser i dag en kraftig ökning av det förstärkta stödet – alltså långtidsarbetslösa som har fått jobb med hjälp av det särskilda anställningsstödet. I februari var det ungefär 6 500 personer som var ute på en arbetsplats med särskilt anställningsstöd.

Sysselsättningen hos en anordnare eller arbete genom en subventionerad anställning är aktiva insatser som rustar individer för arbetslivet. Det

är det bästa för majoriteten av de personer som har varit borta från arbetslivet länge.

Anf. 105 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Den egentliga bakgrunden till debatten är den höga arbetslösheten. Man kan inte genom någon arbetsmarknadspolitik fundamentalt lösa arbetslöshetsproblematiken. Det måste man göra genom den ekonomiska politiken. Där har regeringen visat att den i grunden har ett slags enkelspårig tro på att sänkta skatter ökar incitament och att det då blir fler som jobbar. Så har det inte funkat på så många andra ställen i världen, och så funkar det inte heller i Sverige.

Då får man problemet att man måste handskas med ett stort antal människor som står utanför arbetsmarknaden och inte reagerar på det sätt som man tror att människor ska reagera på incitament, helt enkelt eftersom det inte finns jobb.

Men det är klart att arbetsmarknadspolitiken också har en viktig roll. Den har en viktig roll för att människor ska bli bättre rustade att ta ett jobb när arbetsmarknadssituationen ändras. Det handlar om att förbättra matchningen. Det handlar helt enkelt om att få en arbetsmarknad som fungerar bättre.

Den situation som vi nu fått är att matchningen enligt flera bedömare har försämrats under senare tid. Vi ser en situation där en väldigt allvarlig indikator pekar i fel riktning på arbetsmarknaden, nämligen att långtidsarbetslösheten dramatiskt har ökat. Och så har vi dessutom en stor ungdomsarbetslöshet. Vi vet att om man är arbetslös en längre tid i ungdomen får det ofta effekter under en stor del av arbetslivet.

I den situationen kan vi se att tyngdpunkten och sammansättningen av arbetsmarknadsåtgärderna, den portfölj som regeringen har, har förändrats. Ministern nämnde att antalet personer som finns i arbetsmarknadsutbildningar har ökat de senaste åren. Men det är en effekt av att arbetslösheten har ökat i antal personer. Andelen, som ju uttrycker sammansättningen i portföljen, sjönk dramatiskt efter det borgerliga maktövertagandet 2006 och har under senare år varit stillastående eller haft en svagt nedåtgående trend.

Det är det som jag har ifrågasatt i interpellationen, och jag tycker inte att jag fick något särskilt bra svar på hur man ser på detta.

Fas 3 har blivit alternativet. Det är ganska anmärkningsvärt att ministern talar så väl om den här sysselsättningsfasen som riksdagen har beslutat om att man ska stoppa tillflödet av nya personer till. Vi har sett ett stort antal exempel på hur det verkligen inte har varit särskilt bra för de många människor som är i den här sysselsättningsfasen, dels därför att många helt enkelt inte får ersättningar, dels därför att många hamnar i en situation där de utför aktiviteter som snarare bryter ned en och gör en mindre lämpad eller förmögen att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Ett exempel är att man får måla en stol i vit färg ena dagen och i gult en annan dag medan den som är anordnare får casha in pengar för att placera människor i den verksamheten. Det skulle jag vilja höra lite mer om. Är det så man ser på det? Är det inte några problem med fas 3, utan man kan fortsätta att förhålla sig så till riksdagens beslut?

Anf. 106 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Regeringen bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik. Ali Esbati myntade ett nytt uttryck i och med portfölj. Jag ska börja använda det. Vi har pratat om verktygslåda tidigare, men portfölj låter kanske mer trevligt.

Arbetsförmedlingen har väldigt många olika åtgärder i sin portfölj, och de är olika anpassade för olika personer. Det allra viktigaste för att bekämpa arbetslöshet alla kategorier är skola och utbildning, det vill säga att människor står väl rustade och att framför allt barn och unga får bättre förutsättningar, att alla har en grundutbildning att stå på. Därför är Arbetsförmedlingens kanske viktigaste uppdrag, framför allt när en ung person kommer in, att försöka motivera att gå tillbaka till skolan och slutföra utbildningen.

Jag har besökt folkhögskolor, och jag måste säga att jag är imponerad av hur man arbetar med framför allt unga människor. Folkhögskolesatsningen har varit främst riktad till ungdomar, men nu är det möjligt för även äldre än 25 år att delta. Där jobbar man utifrån varje individs specifika förutsättningar. Det handlar om ungdomar som har haft det jättetufft och har en otroligt lång väg tillbaka till skolan.

Jag besökte folkhögskolan på Skeppsholmen i Stockholm. De började arbeta med att motivera ungdomar att gå tillbaka till skolan. Man fick hitta på nya modeller, nya förhållningssätt, till exempel att erbjuda ungdomarna frukost varje morgon. De här ungdomarna åt inte frukost, och äter man inte mat orkar man inte och har inte mycket kraft att lära. Man införde också att börja skolan kl. 10 på morgonen, för det var ingen som kom förrän kl. 10. Successivt jobbar man fram och motiverar människor att komma tillbaka.

En stor andel av de ungdomar som gick igenom det här motivationsprogrammet på tre månader är nu tillbaka i utbildning eller arbete. Det är ett fantastiskt arbete av folkhögskolelärarna, som jag imponeras av. De ungdomarna får också i vissa fall ett förhöjt studiebidrag på 6 ½ tusen kronor per månad upp till tre år för att slutföra sin utbildning.

För andra ungdomar är det inte ett alternativ. Då är det fråga om att komma ut i praktik. Alltid har man inte lyckats även om man har fått en hel del olika insatser från Arbetsförmedlingen. Det kan vara praktik, det kan vara rehabilitering eller folkhögskola. Man har ändå inte lyckats att få en anställning, även om det finns en kraftig subvention som gör att det kostar en arbetsgivare ungefär 3 000 kronor netto per anställning med en avtalsenlig lön. Ändå tycker vi i regeringen att det är betydligt bättre att man är på arbetsmarknaden än att man stämplas ut från arbetsmarknaden.

Jag är inte heller nöjd. Inte en enda person ska vara i sysselsättningsfasen. Men alternativet förut var att de här människorna över huvud taget inte fanns på arbetsmarknaden. Nu kan man fortsätta med att motivera dem, och Arbetsförmedlingen ska ha kontakt med dessa personer och erbjuda meningsfull sysselsättning.

Jag är förstås lika missnöjd som Ali Esbati om en enda person i Sverige får måla en stol vit en dag, gul en annan och röd den tredje. Sådant ska man anmäla till Arbetsförmedlingen, och en sådan anordnare ska inte anlitas. Jag vill vara väldigt tydlig med det. Det sprids tyvärr en del myter och skrönor. Jag brukar fråga dem som tar upp detta: Vilken arbetsförmedling och vilken arbetsgivare? Man ska ta tag i det. Det ska vara

meningsfullt och leda till att människor närmar sig arbetsmarknaden. Helst ska ingen vara i sysselsättningsfasen utan i arbete på riktigt. Det är målsättningen, Ali Esbati.

Anf. 107 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Jag bjuder gärna på metaforen portfölj i stället för verktygslåda. Det kanske passar bättre med statsministerns idé om att industriarbete är basically gone. Jag bjuder också gärna på möjligheten för ministern att tala väl om folkhögskolevärlden och folkhögskolesatsningen. Det är gott så, det är bra. Det kan säkert vara fler som skulle behöva få ta del av utbildning på olika sätt. Det är den del av arbetsmarknadspolitiken som stundtals fungerar bra.

Det var inte det som jag frågade om, utan jag frågade om arbetsmarknadsrelaterad utbildning, yrkesutbildning av olika slag, som kostar lite mer per individ men som också funkar bättre. Detta har minskat som andel av den totala portföljen, medan sysselsättningsfasen, eufemismen för fas 3, har ökat väldigt kraftigt.

Man har från regeringens sida varit tydlig med att arbetsmarknadspolitiken väldigt mycket bygger på incitament och signaler. Man ska, som ministern sade, hela tiden motiveras. Det är det som är problemet. Det är väldigt många som blir allt annat än motiverade av att finnas i fas 3. Man ska motiveras med att man tappar ersättning. Det är snarare någonting som trycker ned människor och gör att människor hamnar i fattigdomssituationer, situationer som gör det svårt för dem att ta tag i sitt eget liv och få en bättre tillvaro.

Jag tror att många som har varit i kontakt med fas 3 skulle uppfatta just den här delen som mycket uppseendeväckande. Regeringen har närmast lyckats skapa en stor folkrörelse av människor som är missnöjda med fas 3 och den typen av aktiviteter som de hamnar i därigenom. Det är det jag försökte belysa i min interpellation, alltså förhållandet mellan den typen av åtgärder som regeringen infört och idén om hur arbetsmarknaden ska fungera och hur de hänger samman.

Det som är synd är att Sverige historiskt sett har haft en arbetsmarknadspolitik som har funkad mycket väl. Det har naturligtvis inte bara varit på grund av hur de enskilda åtgärderna har sett ut, utan det har också handlat om dynamiken på arbetsmarknaden och så vidare. Men tittar vi på hur den här fördelningen har förändrats och på hur man har utarmat Arbetsförmedlingens verktygslåda eller portfölj efter det att regeringen tog över ser vi en del av skälet till utvecklingen på långtidsarbetslöshetsens område, det vill säga att människor som kommer i arbetslöshet och inte får den nödvändiga hjälp som de ska ha också blir mindre benägna att kunna ta ett jobb när arbetsmarknadssituationen eventuellt förändras.

Det blir alltså en kombination av en problematisk ekonomisk politik och en utarmad arbetsmarknadspolitik, och där finns fas 3 som ett exempel på en extra dålig åtgärd som jag fortfarande tycker att det är anmärkningsvärt att ministern stöder och försvarar så hårt som hon gör.

Anf. 108 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag begärde ordet när det kom upp att ministern tycker att det är anmärkningsvärt att någon målar en stol vit en dag, gul en annan dag och röd en tredje dag. Då skulle jag vilja säga till ministern att riks-

dagen ju fattat beslut om att avskaffa fas 3 just på grund av detta, för det är en förvaring av människor som kan vara en resurs för det här landet om man bara vågar investera i dem. Men det gör man inte. Man har bland annat sänkt arbetsgivaravgifter och sociala avgifter där man delvis har en finansiering för det, och så har man lagt de här miljarderna i Anders Borgs finansministerskattkista. Där finns pengarna som skulle kunna hjälpa till att rusta de här människorna. Deras rätt att vara en del av och bidra till Sverige har Anders Borg plockat av dem. Deras rätt att få utbildning och få möjligheten att bli rustade för att komma tillbaka till arbetsmarknaden och bidra till det här landet förvägrar Anders Borg dem, och det är arbetsmarknadsministern som ska verkställa det här.

Jag vill återgå till det här som vi debatterade tidigare, fru talman, om arbetsförmedlarens roll som är jätteviktig. Av arbetsförmedlare som har fått frågan vad de skulle vilja erbjuda mer svarade 71 procent att de vill kunna erbjuda mer arbetsmarknadsutbildningar.

Jag kan säga, fru talman, att vecka 14 i år deltog 6 548 personer i en arbetsmarknadsutbildning. Vi har, om någon har missat det, ungefär 415 000 personer som är arbetslösa. Bara 6 548 deltar i en arbetsmarknadsutbildning. Det är ingenting. De resurser som det här landet skulle kunna ha att erbjuda människor möjligheten att rusta dem att komma tillbaka till arbetsmarknaden finns någon annanstans, nämligen hos Anders Borg. Jag kan inte begära att arbetsmarknadsministern ska svara på vad Anders Borg gör med de pengarna, men arbetsmarknadsministern är här för att verkställa detta och därmed förvägra människorna denna möjlighet. Därför har riksdagen fattat beslut om att avskaffa fas 3.

Anf. 109 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det är en myt att arbetsmarknaden fungerade bättre förr. Det är en väl genomarbetad myt. Det insåg väljarna 2006 när man bytte styre och alliansregeringen kom till makten. Det var mycket som fungerade dåligt på arbetsmarknaden. Trots att Sverige var på toppen av en högkonjunktur var det ett stort utanförskap, och a-kassan var en bidragande del till det. Det var en rundgång i systemet där man kunde vara inne i en åtgärd, sedan stämpla på a-kassan, få en aktivitet, och så kunde man stämpla igen. Forskningen och erfarenheten visar att många gånger var de här åtgärderna bara till för att man skulle kunna komma tillbaka till a-kassan.

Man hade också sedan 90-talskrisen oerhört stora volymer i arbetsmarknadsutbildning, och där är forskningsresultaten entydiga i att man inte kunde upprätthålla en hög kvalitet. Det var alltså inte bra åtgärder. Man kan inte säga att arbetsmarknaden fungerade väl, för det var ett stort utanförskap, trots att vi var på toppen av en högkonjunktur.

Det är inte heller rätt som Jasenko Omanovic tar upp när det gäller arbetsmarknadsutbildning. Den har ökat under senare år, och enligt den statistik jag har sett var i januari ungefär 13 000 personer i arbetsmarknadsutbildning inom och utom garantierna.

Jag vill vara tydlig med att arbetsmarknadsutbildning definitivt kan vara viktig om den kommer till rätt person och är av bra kvalitet. Det är också viktigt att veta att arbetsmarknadsutbildning kostar tre gånger så mycket som reguljär utbildning, inom till exempel yrkesvux, som kan erbjuda liknande kurser. Jag tror inte att det är rätt tänkt att ta bort ar-

betsmarknadsutbildningen utan att man ska ha den på en rimlig och bra nivå.

Viktigast när det gäller utbildning är att människor faktiskt ska kunna få en rejäl utbildning som är längre än den upphandlade, tre gånger så dyra arbetsmarknadsutbildningen kan bli. Man kanske kan studera till sjuksköterska – det ska ju vara inom det reguljära utbildningssystemet – eller vad det nu kan vara fråga om. Tittar man på var efterfrågan är som störst är det inom mer kvalificerade yrken som det ofta tar längre tid än ett år att utbilda sig till.

Sysselsättningsfasen är alltså till för att människor ska få vara på arbetsmarknaden, närma sig den och få kontakter, nätverk och relationer och stärka sin position samtidigt som de fortsätter att söka arbete och har kontakt med sin arbetsförmedlare.

Jag vill uttrycka mig väldigt tydligt: Det ska vara det som människor känner sig stärkta av och som känns meningsfullt. Om man är i en verksamhet som känns meningslös och som man inte tycker känns okej måste Arbetsförmedlingen informeras så att placeringen bryts. Där måste vi andra finnas med, för det duger inte att stå i riksdagens talarstol och fortsätta sprida myter. Har man fått vetskap om ett missförhållande är det vår medmänskliga skyldighet att ta upp det med den lokala arbetsförmedlingen och säga: Den här personen kanske inte själv kan ta upp det, men jag har fått reda på att där och där är det så och så. Det är att hjälpa människor, Jasenko Omanovic. Framför allt måste vi få fler arbetsgivare, såväl ideella som privata, som vill ta emot en långtidsarbetslös person.

Jag skulle inget hellre vilja än att ingen enda person skulle vara långtidsarbetslös, men vi vet att genomsnittet för de här personerna är en arbetslöshet på mer än sju år. Närmare åtta år har man prövat olika saker, men man har ändå inte lyckats få en anställning trots många åtgärder. Låt oss i stället hjälpas åt och se vad vi mer kan göra när de andra sakerna inte har hjälpt för att få in en person på arbetsmarknaden.

Anf. 110 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Nu sade ministern att det var en myt att arbetsmarknaden fungerade bättre tidigare. Jag har inte påstått att arbetsmarknaden fungerade jättebra förut. Det beror också på vad man menar med förut; förut är ett långt tidsbegrepp. Man kan inte hävda att eftersom den borgerliga alliansen vann valet 2006 bevisar det att det som man sade i valrörelsen var riktigt. Så fungerar det inte i verkligheten.

Om vi följer siffrorna och ser på den samlade sysselsättningsnivån vet vi att idén om att man skulle klämma luft ur systemet och därmed få ut fler på arbetsmarknaden som söker jobb och på så sätt höja sysselsättningsnivån inte har fungerat. Sysselsättningsnivån är inte högre i dag än den var när borgerligheten tog makten. Det som har hänt är att man klämt åt dem som är utanför. Fler som är arbetslösa är också fattiga. Det är det som har skett, inte att fler kommit ut på arbetsmarknaden tack vare att de först blivit fattiga och fått ökade incitament.

Avslutningsvis måste jag säga någonting om sysselsättningsfasen. Det är ganska magstarkt att säga att om man får reda på att någonting är fel så får man väl gå och anmäla det. Problemet är att människor hamnar i en beroendeställning, och därför är det svårt att göra det. De exempel vi nu diskuterar är sådana som kommit ut i medierna tidigare, inte något

som jag råkar känna till men inte kan avslöja. Exempelen är många. Därtill har vi, vilket ministern över huvud taget inte verkar låtsas om, ett riksdagsbeslut om att nya anvisningar till fas 3 ska avslutas. Det borde vara tillräckligt för att säga någonting annat än det som ministern sagt i dag om sysselsättningsfasen.

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

Anf. 111 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag vill instämma i det som Ali Esbati säger. De fall jag tar upp är de som blivit kända i medierna när man insåg hur omfattande det hela var. Ministern kan nu spela teater och säga att om du har märkt någonting borde du ha anmält det, men det är bara teater, inget annat. Vi behöver i stället tala om verkliga människor som har rätt till stöd så att de är rustade för att komma närmare arbetsmarknaden. Det är det vi behöver debattera i dag. Riksdagen har fattat beslut om att fas 3 ska avskaffas, men ministern vägrar att göra det.

Det är olyckligt att debatten blivit som den blivit, fru talman. Nu säger ministern att det inte var bättre förr. Ingen av oss har i debatten talat om hur det var på 90-talet, början av 00-talet, 80-talet eller 30-talet. Vad ministern menar vet vi inte, men ingen av oss har nämnt det. Plötsligt kom ministern på att tala om hur det var förr som om någon hade sagt att det var bättre förr.

Vi talar om den situation som folk i dag befinner sig i, den situation som levande människor befinner sig i. Riksdagen har fattat beslut om att fas 3 ska avskaffas, och ministern har inte gjort det. Det är det vi talar om i den här debatten.

Anf. 112 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Regeringen har återrapporterat till riksdagen om tillkännagivandet i skrivelse 75.

Låt mig säga att för dem som är i sysselsättningsfasen har den glädjande nog betydelse, och den ger resultat. Tittar vi på årsredovisningen och återrapporteringen från Arbetsförmedlingen för 2012 ser vi att av dem som lämnat sysselsättningsfasen har i genomsnitt 52 procent fått arbete jämfört med 24 procent 2011. Det är alltså en aktiv arbetsmarknadsåtgärd. Låt oss inte glömma bort det.

Det är också viktigt att poängtera att bland deltagarna är nöjdheten god. 87 procent är helt eller delvis nöjda och tycker att det är en bra insats. Även det är viktigt. Kvaliteten har ökat, likaså andelen i arbetsmarknadsutbildning. För 17 procent av dem som är riktigt långtidsarbetslösa finns det, tyvärr, inte en sysselsättningsplats att få trots att det är en aktiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Av de arrangörer som håller i detta är de allra flesta bra och positiva, och de har få deltagare. 90 procent av anordnarna har färre än fem deltagare, och nästan nio av tio deltagare är nöjda eller delvis nöjda. De ska ha kontakt med en arbetsförmedlare. De ska kunna få en arbetsmarknadsutbildning. Vi har förstärkt anställningsstödet och handledarstödet. Det är till en oerhört låg kostnad som en långtidsarbetslös person kan få ett arbete.

Jag vågar hävda att det har betydelse för människor som är långt från arbetsmarknaden. Vi ser ett betydligt bättre resultat i Arbetsförmedlingens arbete 2012 än tidigare.

19 § Svar på interpellation 2012/13:334 om permanent bemanning med inhyrd personal

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Ali Esbati har frågat mig om jag gör det ställningstagandet att det är i linje med den svenska arbetsmarknadsmodellen att arbetsgivare själva startar bemanningsföretag för att systematiskt ersätta fasta anställningar med inhyrd personal. Han har också frågat mig om jag har för avsikt att närmare utreda situationen med permanent bemanning via inhyrning av arbetskraft.

Jag vill börja med att påpeka att det inte är otillåtet för en arbetsgivare att hyra in arbetskraft i stället för att ha egna anställda. Det är heller inte otillåtet för arbetsgivare att själv starta bemanningsföretag och hyra ut arbetstagare till sitt eget eller andras företag. Bemanningsföretagen fyller en viktig funktion på den svenska arbetsmarknaden.

Skyddet för bemanningsanställda har nyligen stärkts. En ny lag om uthyrning av arbetstagare trädde i kraft den 1 januari 2013. Grundprincipen i lagen är att en arbetstagare som är anställd i ett bemanningsföretag ska ha minst samma grundläggande arbets- och anställningsvillkor som om han eller hon anställts direkt av kundföretaget.

Det finns även regler som möjliggör för fackliga organisationer att kontrollera inhyrning av arbetstagare. När arbetsplatsen har kollektivavtal finns särskilda regler i medbestämmandelagen om förhandlingsskyldighet i förhållande till den fackliga organisationen när det gäller anlitandet av personal utifrån. Dessutom finns i vissa fall vetorätt för en facklig organisation i samband med att en arbetsgivare avser att låta någon annan utföra arbete för hans eller hennes räkning eller i dennes verksamhet, utan att vara arbetstagare hos denne.

Regeringen har, som Ali Esbati nämnt, den 17 januari i år tillsatt en utredning om inhyrning och företrädesrätt till återanställning. Utredaren ska, i dialog med arbetsmarknadens parter, bland annat undersöka omfattningen av inhyrning i samband med arbetsbrist och undersöka vilka orsaker som kan ligga bakom arbetsgivarens beslut att hyra in arbetskraft i stället för att återanställa. Utredningen har precis börjat arbeta, och jag ser fram emot att ta del av vad utredningen kommer fram till. Det är inte aktuellt att tillsätta någon ytterligare utredning om inhyrning av arbetskraft.

Anf. 114 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Tack för svaret! Ministern påpekar att det inte är otillåtet för en arbetsgivare att hyra in arbetskraft och inte heller att starta bemanningsföretag. Det känner jag naturligtvis till. Det är lite grann det som är problemet och det som jag försöker diskutera i den här interpellationsdebatten. Jag känner till regelverket. Jag känner också till den utveckling som skett på senare tid. Det jag bland annat tar upp i interpellationen är exempel från journalistiken där osäkra anställningsvillkor är ett stort

problem i dag. Det är ett slags innovation från arbetsgivarens sida att starta egna bemanningsföretag för att de facto ersätta det permanenta behovet av arbetskraft med den typen av arrangemang.

Jag känner också till bakgrunden. År 1991 tog man bort förbudet mot uthyrning av arbetskraft. Några år senare avskaffade man skyddsreglerna, som fanns för att man skulle undvika väldigt långa uthyrningsperioder. Den borgerliga regeringen menade då att det inte skulle bli något problem med långa uthyrningstider därför att det var så pass dyrt att hyra in arbetskraft. Men som vi har kunnat konstatera gång på gång under de 20 år som har gått därefter underskattade man definitivt den problematiken.

Allt detta känner jag till väldigt väl. Det som jag inte känner till, men kanske har en idé om, är regeringens grundsyn på arbetsmarknaden och problematiken med uthyrning. Man säger att bemanningsföretag fyller en viktig funktion på den svenska arbetsmarknaden. Men i all argumentation om varför de gör det har man hittills hänvisat till att de kan behövas när det kommer tillfälliga arbetstoppar, i vissa typer av arrangemang för att man ska få större flexibilitet och så vidare. Men det är nog få som hittills har argumenterat för att det är bra om arbetsgivare tillgodoser ett permanent behov av arbetskraft med hjälp av bemanningsföretag, som de dessutom har startat själva.

Det man inte tar upp är de verkliga problem som bemanningsanställda upplever: svårigheter att organisera sig, utvecklas på jobbet och planera sin vardag som skapar stor stress för många. Jag tar i interpellationen upp exempel från journalistiken. Till exempel har Journalistförbundet gjort en rapport om situationen för de bemanningsanställda, där man kan läsa om människor som har svårt att planera sin vardag, som alltid tänker på jobbet som bemanningsanställd och så vidare.

Men detta är inte något som verkar bekymra arbetsmarknadsministern, och därmed gissningsvis inte heller övriga regeringen. Det är lite det som jag försöker peka på. När man ser den utveckling som har skett borde en ansvarsfull regering kunna fundera på om det verkligen är så reglerna ska användas eller om det är dags att se över situationen. Där fick jag i och för sig ett klart svar från arbetsmarknadsministern: Man avser inte att se över situationen, utom med avseende på det som det finns en utredning om men som inte är det jag frågade om.

Anf. 115 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vidhåller att bemanningsbranschen är en viktig del av den svenska arbetsmarknaden. Det är en liten del, men den har betydelse. Den omfattar ungefär 1,4 procent av antalet sysselsatta på svensk arbetsmarknad. Det är varje år drygt 100 000 personer som jobbar i bemanningsbranschen. Många kommer från arbetslöshet när de får sitt första jobb i bemanningsbranschen.

En väldigt stor andel har kollektivavtal. Jag tror att det är ungefär 85 procent. De har också lön mellan uppdragen. Även om man är hemma och väntar på ett uppdrag får man faktiskt lön, vilket är betydligt bättre än att vara arbetslös. Det kan jag lova.

Något som också särskiljer bemanningsbranschen från en del andra branscher är att en väldigt stor andel arbetar heltid. Mer än 70 procent

har heltidsanställning till kollektivavtalsenlig lön. Ungefär 60 procent är tjänstemän.

Det som ibland glöms bort i debatten – man kan bli ledsen när Ali Esbati gör sig till talesperson för alla människor i bemanningsbranschen – är att många aktivt väljer att vara bemanningsanställda och inte vill få en anställning i kundföretaget. En del tycker att det bästa är att få anställning i kundföretaget, och det är nu också enklare att få det. Men människor är olika. En del väljer att få de olika intressanta uppdragen och byta arbetsgivare och tycker att det är det bästa, medan andra tycker att det är bra att vara hos en och samma. Jag tycker att det också ska finnas respekt för att man har ett anställningsförhållande, en trygghet och en utveckling i bemanningsföretaget.

Som man frågar får man kanske svar. LO:s rapport om synen på bemanningsanställda handlar om arbetarkollektivet och ger väl inte riktigt hela bilden. Bemanningsbranschens rapporter pekar på betydligt mer nöjda medarbetare. För mig som statsråd är det viktigt att medarbetare behandlas sjyst och har sjysta och bra villkor.

Bemanningsanställda är också viktiga som komplement, inte minst inom industrin, som är väldigt skakig just nu. Flera industriledare säger att visstidsanställningar inte är så viktiga för dem; det viktiga är att kunna ha bemanningsanställda. Arbetsmarknaden förändras hela tiden. De bemanningsanställda är en viktig och kvalificerad del av yrkesarbetarna inom industrin. De jobbar inom olika industrier beroende på tillgång och efterfrågan och har sin fasta förankring och sin månadslön inom bemanningsföretagen.

Jag vill precis som Ali Esbati förhindra missbruk och dåliga villkor, men jag vill inte förhindra bemanningsföretagen att anställa personer, framför allt inte när jag ser hur många långtidsarbetslösa och utrikesfödda som får sin första jobbchans tack vare bemanningsföretagen.

Anf. 116 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Det är glädjande att vi kan vara överens om vissa saker. En sådan sak är att människor är olika. Där är vi överens. Men lagstiftningen och den här debatten handlar inte primärt om det. Debatten handlar om hur man ska utforma regelverket så att folk inte ska komma i kläm och behandlas dåligt.

Det är helt riktigt att det är ganska få som är anställda inom bemanningsbranschen, men det är också riktigt att detta har en stor effekt på större delar av arbetsmarknaden, särskilt inom vissa branscher. Det är lite det som är problemet. Hur förhåller man sig till situationer där företag börjar lägga ut vissa delar av sitt arbetskraftsbehov på bemanningsföretag? Hur gör man med relationen mellan dem som är bemanningsanställda och dem som är anställda sedan förut? Många sådana problem dyker upp, och som jag försökte säga innebär det en del konkreta utmaningar för arbetstagarna.

Arbetsmarknadsministern nämner att det finns kollektivavtal och att man har löst det här på ett någorlunda bra sätt på en del håll. Ja, som traditionen påbjuder har de fackliga organisationerna tagit ansvar för att försöka lösa en del problem som har uppstått på vägen. Man har gjort ett gott jobb på en del håll. Men det är definitivt inte så att problemen är ur världen, och det är absolut inte så att detta bara gäller inom LO och arbe-

tarkollektivet. Det var just därför jag i min interpellation och i föregående anförande nämnde Journalistförbundet. Man tror gärna att bemanningsfrågan bara gäller traditionella arbetaryrken, men den är bredare än så.

Men så kommer vi till en kärnpunkt när man tar upp den här typen av problem. Man tar upp osäkerheten, problemet med att växa på en arbetsplats, att många upplever stress och att det i många fall är uppenbart att folk skulle kunna få det som ska vara normen på svensk arbetsmarknad, nämligen tillsvidareanställning, men inte får det. Svaret blir alltid att det kunde ha varit värre, att alternativet vore att vara arbetslös i stället. Men det är väl inte nödvändigtvis så arbetsmarknaden ser ut? Om man har den visionen om arbetsmarknaden, att man kan acceptera nästan hur dåliga villkor som helst och vilka problem som helst därför att alternativet är arbetslöshet, då får vi knappast en god utveckling på svensk arbetsmarknad. Detta menar jag är ett kärnproblem i regeringens sätt att förhålla sig till arbetsmarknadspolitiken, och det skiner starkt igenom också i svaret på den här interpellationen.

Sedan vill jag också understryka det som är rubriken på interpellationen. I alla exempel om folk som trivs bra och gärna vill vara bemanningsanställda som ministern tog upp i sitt senaste anförande handlade det om någonting som närmast liknar vikariepooler; man kommer in och gör ett specifikt arbete i en specifik situation. Min interpellation handlar om det växande problemet med arbetsgivare som inom vissa branscher ersätter permanent behov av arbetskraft med bemanningsanställda. Det var det jag undrade om det finns anledning för regeringen att se över. Det har vi föreslagit tidigare. Vi ser ett växande behov av det. Men jag uppfattar det som ett tydligt svar att regeringen inte har tänkt göra det. Regeringen tycker inte att de problem som dessa personer vittnar om är värda att göra någonting åt.

Anf. 117 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! När man läser Ali Esbatis interpellation får man intrycket av att det finns ett stort antal företag som saknar personal. I stället hyr de in sina anställda när det finns ett behov – som Ali Esbati säger ofta ett permanent behov.

Finns det någon vits för företaget att göra så? Om vi tittar på hur lagen ser ut blir det precis som ministern säger. Grundprincipen är att arbetstagarna som är anställda i ett bemanningsföretag ska ha likadana villkor som de fast anställda. Då faller argumentationen.

Fru talman! Jag har haft osäkra anställningar. Jag är disputerad forskare, och jag har jobbat i ett antal forskningsprojekt på ett universitet. Där är man oftast inte fast anställd utan man är anställd i projekt under projekttidens gång. Osäkra anställningar finns på många ställen. Om vi tittar på bemanningsföretagen kan vi se att uppdrag med kortare och längre tider fyller olika behov.

Jag har också förmånen att vara kommunpolitiker i Boden. Så sent som i går diskuterade vi i fullmäktige ett ärende om bemanning av personal på förskolor och skolor, nämligen att hyra in personal till dessa befattningar. Det är Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som styr i den kommunen. Utredningen pekade tydligt på att det var bättre att hyra

in personal eftersom det gav större kvalitet, högre flexibilitet och det var ekonomiskt fördelaktigt för kommunen.

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Låt mig säga något om att Ali Esbati nämnde Journalistförbundet och enkäten. Frågan har varit aktuell inom journalistkåren i 20–30 år, det vill säga frågan om inlasning och utlasning inom SVT, TV4 och andra medieföretag. Så fungerar arbetsmarknaden. Det finns en programidé som löper under en kort tid, en termin eller två. Sedan tas en ny programidé in, och det behövs en annan programledare och så vidare. Man kan inte alltid anställa dessa i tillsvidareanställningar. Det har funnits tydliga regler som drabbar outsiders, unga nyutbildade journalister, i högre utsträckning. De gamla får sitta kvar, och det är svårt att få ekonomi och kvalitet i programverksamheten.

Då måste det vara bättre att vara anställd i ett bemanningsföretag så att man kan jobba på olika arbetsplatser till en marknadsmässig kollektivavtalsenlig lön. Skulle man mot förmodan jobba i ett bemanningsföretag som inte har kollektivavtal – nu har de allra flesta det – har man rätt till samma behandling som den man skulle ha fått om man jobbar i kundföretaget. Det finns bra regler som är mer robusta än för de anställda som arbetar i ett annat företag utan kollektivavtal.

Den auktorisation som bemanningsbranschen har innebär att företagen granskas utifrån en mängd olika kriterier. Fullföljs inte kriterierna mister man sin auktorisation och medlemskapet i branschorganisationen.

Bemanningsbranschen, Ali Esbati, tecknar kollektivavtal direkt med till exempel LO, inte med Byggnads, inte med Fastighetsanställdas Förbund, utan direkt med LO. Det finns otroligt starka regler i Sverige när det gäller bemanningsföretag. De är till och med så starka att den svenska regeringen har blivit stämd inför EU-kommissionen för att det finns för rigida regler.

Ali Esbatis världsbild kan inte delas av så många. Däremot ska de företag som missbrukar eller behandlar människor illa sättas åt, inte bemanningsföretag generellt.

Anf. 119 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Nu handlar inte min interpellation om att sätta åt bemanningsföretag generellt, utan den handlar om det specifika problemet att arbetsgivare i stället för att tillgodose ett permanent behov av arbetskraft på det sätt som ska vara norm på svensk arbetsmarknad använder sig av bemanningsföretag. Det tycks ministern inte ha några problem med.

Det var bra att Johan Johansson från Moderaterna nämnde sitt eget exempel. Osäkra anställningar ser naturligtvis olika ut. Alla anställningar som inte är fasta är inte ofasta på samma sätt. Projektanställningar med specifikt projektsyfte hör till den typ av anställningar som kan vara bra med arbetstagare med en stark ställning på arbetsmarknaden, medan det finns andra typer av anställningsformer som är mycket osäkra, till exempel springvikariat.

Jag tror också att Johan Johansson skulle få en del annorlunda svar om han kollade lite närmare med sina forskarkolleger. Har de alltid ansett att det är oproblemiskt med osäkra anställningar? Det tror inte jag. Jag vet att de är ett stort problem för många.

För både journalistiken och forskningen kan anställningen påverka sättet som man jobbar på, om man har den tryggheten i anställningen som gör att man kan jobba på det sätt som det är tänkt att man ska jobba. Det är ett intressant exempel.

Det handlar om hur man ser på normen på arbetsmarknaden. Ska en tillsvidareanställning vara norm, eller ska det vara möjligt för arbetsgivare att gå runt denna norm, bland annat med hjälp av bemanningsföretag? Där anser jag att regeringen inte har någon som helst intresse av att göra något åt problemet.

Anf. 120 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för debatten! Den var klargörande och bra.

Det är viktigt att poängtera att normen på den svenska arbetsmarknaden är tillsvidareanställningar. Så är det i dag, och så kommer det att vara. 1,4 procent jobbar i bemanningsbranschen. Totalt på ett år är det ungefär 100 000 personer. Framför allt är det många som kommer från arbetslöshet in på ett riktigt arbete. 85 procent av företagen i branschen har kollektivavtal. Det är viktigt för arbetsmarknadens funktionssätt.

Den här formen av anställning tror jag kommer att öka lite grann, men den kommer ändå inte att få särskilt stora proportioner. För en arbetsgivare är det mellan 20 och 30 procent dyrare att ha en person bemanningsanställd än direkt anställd i företaget.

Det här har varit en viktig diskussion, och vi kommer säkert att diskutera frågan vidare.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på interpellation 2012/13:286 om nya jobb i Storuman och Tärnaby

Anf. 121 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Isak From har frågat mig vad jag avser att göra för att undanröja hindren för nya jobb och utveckling av Tärnaby och Björkvattdalen.

Isak From motiverar uteslutande sin fråga med att redogöra för den planerade Rönnbäcksgruvan i Storuman. Företaget som planerar nickelbrytning i Rönnbäcken innehar tre bearbetningskoncessioner, vilka samtliga har överklagats och som för närvarande bereds inom Regeringskansliet för prövning av regeringen.

Jag delar Isak Froms uppfattning att tillståndsprocessen har tagit lång tid, vilket är beklagligt. Jag vill dock understryka att anledningen till att behandlingen av ärendena har dragit ut på tiden är att två av koncessionerna har varit föremål för rättsprövning i Högsta förvaltningsdomstolen – inte att prövningsinstanserna har tagit omotiverat lång tid på sig att handlägga ärendena. Den tredje koncessionen överklagades till regeringen i slutet av december 2012, och regeringen handlägger prövningen av de tre koncessionerna samlat och skyndsamt. Med anledning av den pågående prövningsprocessen kan jag inte kommentera det enskilda ärendet ytterligare.

Gruvnäringen har uttryckt önskemål om att handläggningstiderna för att meddela miljötillstånd bör kortas. Miljöprövning görs av mark- och miljödomstolen och normalt efter att koncession har meddelats av bergmästaren. Att förkorta handläggningstiderna för miljötillstånd är en högt prioriterad fråga för regeringen. Regeringen har därför genomfört ett flertal åtgärder för att förenkla och samordna miljöprövningen och korta handläggningstiderna. Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolarna har också tillförts extra resurser. En viktig utgångspunkt för miljöprövningen är att prövningen inte ska vara mer komplicerad än vad som krävs med hänsyn till skyddet för miljön och människors hälsa.

Anf. 122 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, näringsminister Annie Lööf, för svaret trots att det tog ministern två månader att svara på interpellationen. Men jag förstår att näringsministern kanske har varit upptagen med annat.

Jag har ställt den här interpellationen med utgångspunkt i möjligheten till jobb i Västerbottens fjällkommuner, med bäring på möjliga och troliga gruvetableringar. Nu har långa ledtider och en absurd juridisk process gjort att gruvetableringen blivit till en eventuell gruvetablering i Tärnaby.

Jag ställde interpellationen till näringsministern för att ge Sveriges näringsminister möjlighet att svara på om det finns några andra idéer för att få jobb, nya företag och arbetstillfällen i Storuman. Hade jag velat ha ett enskilt svar hade jag ställt interpellationen till miljöministern. Nu tycker jag ändå att näringsministerns svar ser ut som miljöministerns svar.

Jag hade för några veckor sedan möjlighet att debattera med Peter Norman om det faktum att Vattenfall med regeringens godkännande lägger ned Inlandskraft och det faktum att det verkar som att Vattenfall tvingas varsla flera hundra i Sverige, något som också kan drabba Storuman, som är en stor vattenkraftsproducerande kommun. Vattenfalls Inlandskrafts arbete genererade drygt 2 000 nya jobb och involverade drygt 200 företag i 20 kommuner i Norrlands inland.

Vi har tidigare här i kammaren i dag debatterat med it-minister Anna-Karin Hatt om den usla mobilkapaciteten i landet, bland annat i fjällvärlden. Vi har lyft fram exempel på att det under påskhelgen och de stora turisthelgerna är omöjligt att kommunicera med mobilteknik i fjälldalarnas turistanläggningar i Borgafjäll, Kittelfjäll, Tärnaby, Hemavan, Ammarnäs och så vidare.

För att det ska kunna skapas nya jobb och för att företagare inom besöksnäringen ska vilja etablera sig i de här delarna av landet krävs det en politik också på det området. Återigen kan jag konstatera att jobb och näringspolitik inte är regeringens skarpaste kniv i lådan.

Fru talman! Min interpellation har i huvudsak bäring på om gruvnäring enligt regeringens mening är möjlig i Tärnaby eller någon annanstans inom renbetesområdet. Vi har flera olika ansökningar på gång, bland annat i Stekenjokk i Vilhelmina kommun, där Boliden tidigare har haft brytning. Nu verkar det som att även en nyöppning av en tidigare befintlig gruva i Vilhelmina är problemfylld av ansöknings- och överklagningsskäl.

Gruvföretaget IGE Resources ville starta en nickelgruva nära Tärnaby i Västerbotten. Det kunde ha blivit det största företaget i länet. Gruvföretaget hade och har fortfarande stora planer och tänker satsa många miljoner kronor på en nickelgruva. Nickel är en efterfrågad produkt, inte minst inom stålindustrin, och är viktig även i Sverige. Projektet har gång på gång stoppats av överklagningar.

Jag kan inte tänka mig att det var lagstiftarens uppfattning att man skulle kunna överklaga in absurdum hur länge som helst. Nu har överklagningarna om bearbetningskoncessionerna hamnat på regeringens bord, och då är det rimligt att regeringen kan svara – inte att det handläggs så skyndsamt som möjligt – på vilka stötestenarna är. När kommer det besked?

Anf. 123 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Långa miljöprövningar och rättsprocesser har naturligtvis påverkat det här projektet högst väsentligt. Men det finns mycket annat som har påverkat det. Jag tror bestämt att diskussionen om en höjd mineralavgift, eller en så kallad gruvskatt, har haft stor betydelse. Vänsterpartiet var tidigt ute med 10 procent, och Miljöpartiet hakade på. Ledande socialdemokrater från norra Sverige hakade på. Det togs upp på DN Debatt, i Norrbottens-Kuriren och så vidare.

När diskussionen stod som högst skickade IGE Resources ut ett pressmeddelande att de väljer bort att investera 10 miljarder i Tärnaby mot två gruvprojekt i Afrika. Självfallet har den annalkande gruvskatten haft betydelse, då den gör att IGE Resources investeringskalkyl förändras radikalt.

Gruvor med svag lönsamhet kommer att avvecklas. Nya gruvor blir svåra att finansiera, som den vid Tärnaby. Det enda en företagsledning kan kontrollera är kostnadsbilden. Intäkterna bestäms av en nyckfull världsmarknad. Det måste man ha i minnet när man tänker på allt detta. Det handlar inte bara om rättsprocesser, miljöprövningar och så vidare, som jag i och för sig tycker borde kunna kortas väsentligt.

Med en gruvskatt riskerar många av gruvprojekten att aldrig bli av. De förespråkare som finns utsätter faktiskt gruvnäringen och de boende i gruvkommunerna för den oro som detta medför.

Nu finns det många gruvprojekt. Isak From har nämnt Stekenjokk. Jag kan nämna Kallak, Laver och en del andra gruvprojekt som är på gång.

Jag tror att det är viktigt att vi har generellt goda förutsättningar för allt näringsliv, oavsett om det är besöksnäring, gruvnäring eller fordons-tillverkning. Vi kan inte ha särskilda villkor för någon särskild bransch, för då snedvrider vi vår näringslivsstruktur.

Anf. 124 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Låt mig inledningsvis slå fast något självklart för en centerpartistisk näringsminister: Jobb och näringspolitik är grunden för Sveriges utveckling, för att jobb ska skapas och för att vi ska ha råd att finansiera en god breddbandstillgång, god service och god välfärd. Det är därför denna regering har satsat på att sänka arbetsgivaravgiften, sänka skatter och jobba med att korta handläggningstider.

Det är därför Socialdemokraternas krav på fler jobb ekar väldigt tomt när man vill fördubbla arbetsgivaravgifter, öka bolagsskatten med 8 miljarder och försämra möjligheterna för tjänsteföretag och vårdföretag runt om i hela landet. Kom inte och tala om för mig som centerpartistisk näringsminister hur man skapar jobb och tillväxt runt om i hela landet!

Sedan 2006 har denna regering fördubblat anslagen till kommersiell service, för att bara ta ett tydligt exempel. Vi har också nästan fördubblat anslagen till enskilda vägar sedan tiden då Socialdemokraterna satt vid makten. Dessutom har vi bara i höstas lagt en bredbandsmiljard för att se till att skapa god tillgång till bredband. Det är viktiga förutsättningar för att skapa jobb och tillväxt runt om i vårt land.

Låt mig gå in på den andra frågan, som interpellationen egentligen handlar om, nämligen en ”absurd juridisk process”, som Isak From kallar det. Vill Isak From plocka bort möjligheten till överklaganden för de olika sakägarna i frågan? Vill Isak From att vi inte ska ha en rättsprocess i detta land, där ministern i stället ska ge utslag i en interpellationsdebatt och inte genom att pröva de olika intressena, som vi ska göra enligt lagstiftningen?

Jag tycker inte att det är seriöst att kräva svar här i kammaren en kväll i april, utan det ska givetvis prövas enligt den praxis och den lagstiftning som vi har.

Som näringsminister har jag det samlade ansvaret för gruv- och mineralfrågor i regeringen, och när interpellationen explicit handlade om Rönnbäcksgruvan var det självklart för mig att svara vad regeringen gör för att korta handläggningstiderna. Vi har lagt extra resurser på mark- och miljödomstolarna och på miljöprövningsdelegationerna. Vi har skapat en bättre transparens i tillståndsprocesserna. Dessutom har Isak Froms eget hemlän Västerbotten fått ett särskilt uppdrag att se till att jobba just med processerna vad gäller gruvverksamheten. Det uppdraget fick de i höstas. På många olika fronter arbetar regeringen nu effektivt för att korta handläggningstiderna.

Jag får frågan från Isak From: Vilka är stötestenarna? Jag tycker att det borde vara ganska självklart för en politiker som Isak From, som är väl insatt i detta, att det är olika riksintressen som står mot varandra. Det är till exempel rennäring och miljöintressen, men det är också riksintresset av mineralutvinning. Detta kräver noggranna överväganden, och det är det som är stötestenen i detta. Det är därför det finns möjlighet till överklagande, och det är därför vi i regeringen ska pröva detta samlat. Den sista koncessionen kom in för bara några månader sedan, i december, och vi kommer att pröva detta så skyndsamt som möjligt.

Anf. 125 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag måste säga att Johan Johansson gör ett löjligt inlägg, men jag tackar ändå för det, för jag kommer att använda det för att visa på Moderaternas oseriositet i den här frågan. Här plockar man in något som Socialdemokraterna över huvud taget inte står för. Någon extra bolagsskatt eller extra mineralskatt har Socialdemokraterna inte föreslagit. Det kan hända att andra partier har gjort det, men det får stå för dem.

Frågan handlar om något som har pågått i sex sju år, nämligen hur man ska kunna starta en gruvetablering som dessutom redan är inlyst en gång genom vattenregleringen. Det är ju i huvudsak inom vattenregle-

ringsområdena. Överklagande instanser, bland annat rennäringsföretagen, har också fått ersättning för dessa intrång en gång redan. Det är möjligt att de ska få det en gång till, och det är också mycket möjligt att gruvbolaget ska betala betydande summor till rennäringsföretagen så småningom. Men först och främst måste man ha en handläggning och en möjlighet till prövning.

Vad jag menar med en absurd juridisk process är det faktum att man överklagar överklagandet in absurdum hur länge som helst. Det finns inget stopp på överklagandet. Om man har beslutat sig för att sätta stopp för mineralbrytning kan man med den juridiska processen i dag faktiskt göra det. Det är detta som har gjort att IGE Resources tyvärr har valt att satsa på mineralfyndigheter i Kongo, där man har betydligt sämre mine-rallagstiftning än i Sverige.

Vi har förmodligen världens bästa miljölagstiftning på området. Just därför är det också så viktigt att vi kan fortsätta att bryta mineraler även inom renbetesområdet. Nästa gång kanske man hittar mineraler i Nordmaling. Inom renskötselområdet i Nordmaling har vi samma processer i dag.

Jag menar också att detta är ett kulturellt betingat beteende. Man har traditionellt ingen erfarenhet av gruvnäring i området. I Skelleftefälten och i Skellefte älvdal har man haft mineralutvinning i 100 år, och där funkar det mycket väl att ha rennäring, gruvnäring, skogsnäring och annan näring sida vid sida. Men man måste också samtala med varandra, och jag ser fram emot det arbete som Västerbotten ska göra för att om möjligt hitta utvägar här.

Efter många, många år fick Dragon Mining till slut miljötillstånd för en underjordsbrytning där man hade haft dagbrottsbrytning ovan jord. Nu riskerar kommande miljöprocesser också att dra ut på tiden. Det är klart att Sveriges riksdag och regering har ett ansvar här. Det är beklagligt när nu regeringen har presenterat en mineralstrategi att man inte har överlämnat den till riksdagen, så att riksdagen kan fastslå en mineralstrategi för Sverige som alla partier kan ställa sig bakom. Det kanske näringsministern kan svara på. Är det här bara Centerpartiets mineralstrategi, eller är det regeringens mineralstrategi? Och skulle vi inte om möjligt ha kunnat ha en svensk mineralstrategi?

Det som pågår just nu är väldigt olyckligt, för det sliter upp stora sår, och ju längre processen pågår, desto större blir såren i bygderna.

Anf. 126 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Isak From får gärna använda mig som exempel framöver.

Jag glömde i mitt första anförande att säga att en stor majoritet av de socialdemokratiska kommunalråden i Västerbotten i Sveriges Radios enkät sade att de förordar en mineralskatt. När vi behandlade NU14 *Mineralpolitik* hade Socialdemokraterna i riksdagen ett eget alternativ, där de förordade höjda avgifter för mineralnäringen. Det bör alltså inte vara någon direkt nyhet. Dock ställde sig Socialdemokraterna inte bakom samma förslag som Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Interpellationen handlar om nya jobb i Storuman och Tärnaby. Gruvnäringen är naturligtvis ett av de alternativ som har funnits. Jag tror att debatten om gruvskatten, som var på sin topp i februari, faktiskt hade en påverkan på IGE Resources.

Själva frågeställningen handlar dock om att balansera motstridiga intressen, och det är det som är dilemmat och utmaningen när vi talar om gruvnäringen. Den ska leva i samklang med rennäring, besöksnäring, upplevelseindustri, skogsnäring och en massa andra intressen. Att hantera detta är själva utmaningen.

Regeringens mineralstrategi, med de fokusområden som finns och de uppdrag som har getts, har blivit en grund att börja dialogen med de intressenter som finns för att faktiskt lösa de problem som uppstår. De problemen kan bara lösas genom en dialog underifrån och upp.

Anf. 127 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag reagerade när min Västerbottenskollega Isak From talade om gruvetableringen i Tärnaby som om den inte skulle bli av. Visst finns det fortfarande en möjlighet att den blir av? Då tycker jag att man ska fråga näringsministern vad hon tänker undanröja för hinder om den händelsevis inte blir av.

Jag tycker inte att vi ska ta ut händelserna i förväg. Fyndigheterna finns ju där de finns, och det är ingen som har sagt att brytningen inte kommer att bli av.

Vi vet också att detta är en betydelsefull satsning för Storumans kommun och för Tärnaby, men vi ska inte förglömma turismen och vindkraftssatsningarna. Det är alltså väldigt mycket på gång även i den här delen av landet. Vi ska inte glömma bort det. Vi tenderar att diskutera som om detta inte fanns, och jag tycker att vi också ska framhålla det positiva i bilden.

När det gäller Inlandskraft vet också Isak From varför man har dragit sig tillbaka. Både du och jag har varit involverade i den diskussionen och tagit reda på fakta. Vattenfall anser att man har lagt ned väldigt mycket pengar. Man hade också bestämt sig för att dra sig tillbaka vid en viss satsning. Jag håller med om att det är olyckligt, för det var en väldigt bra verksamhet som också gav stöd till många – inte bara garantier för ekonomi och lån utan också för coaching och information. Man har dock sagt att man inte kommer att lämna de orter där man har varit verksam, utan man ser på andra möjligheter att hjälpa till.

Slutligen vill jag påpeka att vad Norrland och inlandet behöver är en positiv bild. Ofta när vi debatterar här i kammaren tenderar vi att prata om den negativa, dystra platsen där bara elände finns. Jag skulle vilja betona att Norrland, Norrlands inland och Storumans kommun, som vi nu pratar om, med sina naturresurser bidrar till en stor del av Sveriges ekonomi. Det tycker jag också är en viktig bild att förmedla.

Anf. 128 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag kan konstatera att Isak From förmodligen har fått sin interpellation besvarad eftersom han i sitt senaste debattinlägg verkade vilja diskutera helt andra frågor, såsom mineralstrategi och jobb och tillväxt i hela landet. Därför skulle jag vilja fortsätta att bemöta Isak From vad gäller jobb och tillväxt i hela landet.

Basen för detta är goda villkor för företagande. Regeringen har sedan 2006 gjort oerhört många reformer för att stärka utvecklingskraften runt om i landet, genom kapitalförstärkningen men också genom regelförenkling och satsning på infrastruktur.

Om vi kommer till mineralstrategin, som debatten kommer att handla om lite senare, kan jag bara konstatera att vi har ett uppdrag som vi ger, och det är att man ska ta fram en plattform tillsammans med rennäringsen för att utveckla dialogen och samtalen där emellan.

Det behöver förstärkas. Ska vi ha en gruv- och mineralnäring runt om i Sverige måste det ske i samklang med det lokala samhället och i samklang med miljön. Därför krävs det utvecklade samverkansformer för att det här ska göras möjligt.

Sedan frågar Isak From: Hur kommer det sig att regeringen inte låter riksdagen fatta beslut om Sveriges mineralstrategi? Det är väldigt enkelt. Regeringen föreslår inga författningsändringar. Det vi föreslår påverkar heller inte budgeten. Av dessa skäl behandlas inte just strategin i riksdagen. Det är inget nytt sätt att arbeta på.

Jag kan påminna Socialdemokraterna om hur det såg ut 2005 och 2006 när Socialdemokraterna satt vid makten. Känns följande titlar igen? *Innovativa Sverige*, en strategi som antogs 2005 av den socialdemokratiska regeringen, gick inte till riksdagen. *Metallurgi* är en strategi antagen 2004. *IT- och telekombranschen* är antagen 2005. *Skogs- och träindustrin* är antagen av regeringen 2005. *Läkemedel, bioteknik och medicinteknik* är antagen 2005. *Flyg- och rymdindustrin – En del av Innovativa Sverige* är antagen 2005. *Fordonsindustrin* är en strategi som Näringsdepartementet och regeringen arbetade fram under S-styre, antagen 2005.

Den gemensamma nämnanen för alla de här strategierna var att de antogs av regeringen och att de inte skickades till riksdagen. Det gjorde de inte ens av socialdemokratiska regeringar. Det är praxis, och det är för att det inte är några författningsändringar utan strategier och visionsdokument framåt.

När det kommer lagstiftningsförändringar eller budgetpåverkande förändringar ska det givetvis läggas fram på riksdagens bord för att man ska debattera och fatta beslut om det – det förutsätter jag att även socialdemokratiska regeringar gjorde.

Men det är inget märkligt att mineralstrategin arbetas fram tillsammans med akademi, med näringslivet och med andra aktörer. Den skrivs av regeringen. Den antas av regeringen. Så har många socialdemokratiska regeringar gjort före Isak Froms tid, och det kommer den här regeringen att fortsätta med.

Anf. 129 ISAK FROM (S):

Fru talman! Näringsministern hävdar att man gör väldigt mycket. Trots det har vi en skenande arbetslöshet. Drygt 400 000 är fortfarande utan jobb. Tydligt behövs det mer. Jobben är fortfarande inte regeringens skarpaste kniv i lådan.

Men om vi pratar om Tärnaby och Storuman och om vi faktiskt tror att det blir en gruvetablering i Björkvattdalen, att IGE Nordic till slut får sina tillstånd och att regeringen till slut fattar beslut kommer det upp en hel del andra frågor.

Hur ska vi göra med bostadssituationen? Hur ska vi göra med infrastrukturen? Och hur ska vi göra med utbildningssituationen?

Redan i dag råder det stor brist på kompetent arbetskraft för gruvnäringen. Det är bra. Det finns möjligheter till nya jobb om man använder utbildningsmöjligheterna rätt, om man till exempel ger Arbetsför-

medlingen riktade uppdrag att utbilda i stället för att kasta pengarna i sjön, som man gör nu till ingen nytta.

Hur gör man med bostadssituationen? Vi upplever just nu bostadssituationen uppe i malmfältet. Vi vet vad som händer uppe i malmfältet. Ska det fortsätta att hända? Eller kan vi redan nu börja planera för nya lägenheter i Tärnabyområdet?

Hur gör vi med infrastrukturen? Nu har faktiskt Storuman varit väldigt framsynt. Tillsammans med Region Västerbotten har man satsat på en järnvägsterminal, en godsterminal, som är väldigt fin. Jag har själv besökt den. Det är väldigt framsynt. Jag hoppas också att Storuman kommer att få nytta av den mer än i dag då man faktiskt bara skickar timmer ut till kusten.

Anf. 130 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag kan konstatera att frågan om huruvida regeringen ska lägga fram en strategi eller inte till riksdagen därmed får anses besvarad. Och debatten dog i och med den tydlighet som socialdemokratiska statsråd tidigare har visat när man har presenterat sådana här strategier som regeringens egna dokument.

Isak From säger att Sverige har stora utmaningar med jobb och företagande. Ja, det är tufft på många håll i landet. Därför har regeringen i dag presenterat ett konjunkturpaket omfattande 3 miljarder över två år, innevarande år och 2014. Det är 3 miljarder som går till yrkesvuxplatser, praktikplatser runt om i landet, förstärkta regionala tillväxtanslag till åtta riktigt utsatta regioner i landet men också infrastrukturens satsningar på 1,2 miljarder.

Det är breda satsningar som ska komplettera den offensiva tillväxtbudget som vi lade fram i höstas på 23 miljarder.

Vi ska också komma ihåg att när vi i regeringen lade en 23-miljarders puck i höstens budget valde Socialdemokraterna att säga: Det där var för mycket. Ni gasar för mycket. Och man hade i sin höstbudget eller i sin motion många färre miljarder. Man tyckte att vi hade saltat för mycket.

Jag kan konstatera att regeringen valde rätt. Vi valde att satsa på forskning, infrastruktur, innovation och företagsamhet. Socialdemokraterna valde i höstas en annan väg.

Vad gäller bostäder, kompetensförsörjning och infrastruktur inom gruv- och mineralområdet jobbar vi i regeringen nu efter vår mineralstrategi och med det mineralforum som vi nu upprättar och som jag är ordförande i.

Tillsammans med Malmfältgruppen kommer vi att fortsätta att arbeta för ett helhetsgrepp för att stärka län som Västerbotten och Norrbotten men också Bergslagen, som har en aktiv och väl fungerande gruvverksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 131 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Karin Åström har frågat mig om jag avser att verka för att regeringen skickar Sveriges mineralstrategi till Sveriges riksdag för behandling och politisk förankring.

Det är glädjande att Karin Åström ser potentialen i Sveriges mineralstrategi, som regeringen nyligen har presenterat, för att utveckla den svenska gruv- och mineralnäringen.

Karin Åström nämner i interpellationen bostads- och kompetensförsörjning samt investeringar i forskning, innovation och infrastruktur för godstransporter som viktiga frågor att adressera för att utveckla gruvnäringen. Dessa frågor, och många fler, behandlas i Sveriges mineralstrategi. Dessutom har regeringen genomfört kraftfulla satsningar på just forskning, innovation och infrastruktur med åtgärder riktade till gruvnäringen genom forsknings- och infrastrukturpropositionerna och den nationella innovationsstrategin, som presenterades under hösten 2012.

Med Sveriges mineralstrategi ska Sveriges mineraltillgångar nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt i samklang med miljö och natur- och kulturvården. I strategin identifieras fem strategiska områden och elva åtgärdsområden som viktiga att adressera för att Sveriges gruvnäring ska kunna expandera i takt med de möjligheter som rådande starka efterfrågan på metaller ger. 19 konkreta åtgärds punkter presenteras. Strategin har tagits fram i en omfattande dialog mellan regeringen och gruv- och mineralnäringen och andra aktörer som bidrar till eller berörs av gruvnäringens verksamhet.

Samtliga av åtgärderna som presenteras i strategin kan genomföras inom befintligt regelverk och inom av regeringen anslagna medel. Strategin är därför inte i formen av en proposition som behöver behandlas av riksdagen.

Anf. 132 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Tack för svaret! Den förra interpellationen tog upp en hel del av de frågeställningar som statsrådet och jag nu ska debattera. Jag kommer senare att återkomma till frågan om det där för åtta år sedan och vår regering som tog fram några branschprogram.

För ett år sedan fick vi majoritet i riksdagen för att regeringen skulle ta fram det här strategiska programmet. Det är gjort, och jag tycker att det är en oerhört god början. Men jag är oerhört bekymrad över att näringsministern har valt att bara behandla det som ett regeringsbeslut, alltså i ett slutet rum, och inte har lyft in det i ett vidare politiskt sammanhang. Jag tycker nämligen att gruv- och hela metallindustrin har varit och fortfarande är en given förutsättning för vår hela industriella tillväxt och utveckling. Inte bara det: Hela samhället är ju beroende av mineraler på en mängd områden som beskrivs väldigt utförligt i mineralstrategin.

Mineraler har alltså byggt vår välfärd och måste fortsättningsvis göra så. Mineraler bygger daghem, skolor, sjukhus, bostäder, vindkraftverk, medicinsk utrustning etcetera. Listan kan göras oändligt lång över det vi behöver mineraler till. När det gäller mineraler är Sverige i första hand men även Norge och Finland en stor kornbod för resten av världen.

*Svar på
interpellationer*

I Finland antog den finska regeringen för ett antal år sedan en mineralstrategi för att stärka den finska gruvnäringen. Det är också en väldigt god början i Finland. Vad jag har förstått har regeringen använt den finska mallen som underlag och låtit Norrbotten och Västerbotten jobba fram koncepten till den mineralstrategi som regeringen nu har antagit.

Men det finns ett problem i Finland med mineralstrategin, och det är det att det inte händer så mycket i frågan. Samtalen och dialogerna mellan aktörerna har inte kommit i gång. Strategin ses inte längre som särdeles viktig, och till mig har finska parlamentariker sagt att man börjar uppleva att den finska strategin blev en hyllvärmare.

Man gjorde alltså på samma sätt i Finland som den svenska regeringen nu har gjort: Man tog beslutet i ett slutet regeringsammansammanträdesrum och förde det inte vidare till en vidare politisk debatt.

Fru talman! Jag hade helst av allt sett att den här interpellationsdebatten hade blivit av före den 20 mars när vi behandlade näringsutskottets betänkande om mineralfrågor. Nu blev det inte så, och jag har väntat många veckor på att den här debatten skulle komma till stånd. Jag hade nämligen velat belysa och framföra det här direkt till ministern. Jag känner mig som sagt oerhört bekymrad över handläggningen och att riksdagen inte har fått möjlighet att behandla den i en demokratisk öppen debatt.

I mineralstrategin tar regeringen upp två relevanta hotbilder som kan uppstå. Den ena är fallande priser på metall och mineraler. Den andra handlar just om det jag pratar om och som bekymrar mig, det vill säga att den bristande samsynen och dialogen mellan aktörer gör att möjligheter inte tas till vara fullt ut. Det är det jag tycker är en oerhört stor risk med det sätt som regeringen och ministern har hanterat mineralstrategin på.

Anf. 133 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Jag delar både ministerns och Karin Åströms syn på gruvnäringens betydelse för landets utveckling. Själva näringskedjan, eller värdekedjan, börjar ju i gruvan och slutar här i Stockholm med advokatkontor och marknadsföringsbyråer som egentligen lever på våra naturresurser.

Jag blir ändå lite oroad, för Socialdemokraterna har faktiskt varit ute och argumenterat för ökade kostnader, i alla fall för att öka avgifterna vilket förändrar en investeringskalkyl för att starta ett gruvprojekt. Det tycker jag inte är som hand i handske om man vill ha en ökande gruvnäring i hela landet.

Socialdemokraterna pratar ofta om samverkan. Men när de pratar om samverkan menar de egentligen samordning. Jag har varit officer en gång i tiden, inte bara universitetslektor, och samordning utövar man genom befäl. Det är kanske inte det man är ute efter, utan samverkan, och då ska det vara parter på samma nivå som har ett ömsesidigt utbyte. När Socialdemokraterna pratar om samverkan blir det inte ofta den argumentationen.

Regeringen har ett stort ansvar för samhällsutveckling och då särskilt för infrastrukturen och utbildningen. Jag tycker att regeringen har tagit det ansvaret. 3 ½ miljard är avsatt till gruvrelaterad infrastruktur. 700 miljoner går till forskningssatsningar inom gruvindustri, metallurgi, stål

och skog. Det tycker jag är jättebra, och som norrbottning är jag särskilt glad för att det som hand i handske är på Luleå tekniska universitet.

Jag blir lite oroad när jag hör gruvkommuner prata, för är man gruvkommun har man helt plötsligt en särskild problematik. Jag har stor förståelse för den problematiken, så jag tar inte lätt på den, men de ser ofta problem. De här problemen är helt annorlunda än biltestkommunernas.

Ta de biltestkommuner som är stora: Arvidsjaur, Arjeplog och Älvsbyn. De är pyttesmå. De har inga resurser att tala om. Deras näring är procentuellt sett minst lika viktig som gruvnäringen på gruvorterna. Men på något sätt klarar de det här utan att staten och andra ska komma och göra några jättesatsningar.

Det blir jag väldigt fascinerad över, fru talman. Jag tror faktiskt att vi kanske kan lära oss lite av de biltestkommuner som finns i Norrlands inland.

Anf. 134 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag blir glad när jag hör att även socialdemokrater gillar den expanderande gruv- och mineralnäringen. I mångt och mycket är det vad som bland annat Norrbottens regionala brp, eller bnp, växer av. Här skapas nu många nya arbetstillfällen och en stark framtidstro i ett län som Norrbotten och för den delen även i Västerbotten.

Mineralstrategin har sin utgångspunkt i EU:s råvarudirektiv för ett antal år sedan, där man uppmanade medlemsstater att ta fram sina egna mineralstrategier. Faktum var att regeringen påbörjade det här arbetet för något år sedan, det vill säga innan Socialdemokraterna sade till oss att nu borde vi jobba fram en mineralstrategi. Innan riksdagens tillkännagivande var vårt arbete med en ny mineralstrategi för Sverige redan i gång. Jag är glad att också oppositionen vill se, och ville se då, en mineralstrategi.

Karin Åström säger att strategin utarbetades i ett slutet rum. Det var ett citat från Karin Åström – i ett slutet rum. Vi har haft fyra öppna workshops med akademi, näring, markägare, andra sakägare i dessa frågor och miljöorganisationer. Otaliga skriftliga inspel har kommit in till regeringen, och tillsammans med det arbete vi gör i Malmfältgruppen där även socialdemokratiska kommunalråd ingår har vi en bra grund för den mineralstrategi som vi slutligen lade fram.

Jag tror inte att de människor som har varit delaktiga i mineralstrategin under det här året när vi har jobbat med detta känner att det har skett i något litet slutet rum på Näringsdepartementet. Det har varit en väldigt öppen process, och vi är väldigt måna från Regeringskansliet att göra det öppet, inkluderande och transparent.

Sedan är det så att vi har ju inte bara tryckt på pausknappen och jobbat med mineralstrategin. Under det här året har vi också presenterat offensiva satsningar för gruvnäringen. 3 ½ miljard i riktade infrastruktur-satsningar lade vi fram i höstens budget – 3 ½ miljard.

Vi lade också fram 200 miljoner till ett forskningsprogram just riktat till gruv-, mineral- och stålningarna. Dessutom har vi vid årsskiftet öppnat upp Nordmin som är en nordisk forskningsknutpunkt, placerad vid Luleå universitet.

Vi har gjort en hel del under tiden vi har jobbat fram strategin, och vi kommer att fortsätta att se till att de 19 åtgärds punkter som vi konkret

presenterar i strategin nu kommer att lämnas i form av uppdrag och beslut för att fortsätta att förverkliga kompetensförsörjningsfrågor, bostadsfrågor och tillståndsfrågor.

Det är inte ett demokratiskt sätt man har arbetat fram mineralstrategin på, säger Karin Åström. Menar man då att alla de strategier jag räknade upp förut, strategin för fordonsindustrin, strategin för flyg- och rymdindustrin, läkemedelsstrategin, skogs- och trästrategin, it- och telekomstrategin, metallurgistrategin och innovativa strategin, som Socialdemokraterna jobbade fram 2004, 2005 och 2006, var odemokratiskt framarbetade och beslutade?

Anf. 135 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill börja med att diskutera våra tidigare branschprogram, som faktiskt ligger åtta år tillbaka, 2005. Det är väldigt lång tid som har förflutit. Såvitt jag, som då var ny i riksdagen, förstår fördes diskussioner i utskottsgruppen om alla de här branschprogrammen. Dessutom fanns det föregångare. Man satt i dialog med fackföreningsrörelsen, med utbildningssamordnare, med kommuner och med näringen. Det var på det sättet man jobbade fram dem, och diskussionerna fördes.

Men det mest intressanta, vet statsrådet vad det var? Det var nämligen så att när ni hade vunnit regeringsmakten hann ni inte ens öppna Rosenbad förrän ni hade beslutat att lägga ned den här typen av branschprogram som vi hade jobbat upp och som det fanns beslut på att det skulle jobbas vidare med. Att komma nu, sju åtta år senare och ta samma steg betyder ju att hela näringen och hela den här frågan har levt sju åtta år i ett vakuum, men bättre sent än aldrig.

EU:s råvaruinitiativ har jag följt nära och varit inne i de diskussionerna. Skillnaderna där är att EU-kommissionen lagt fram förslag. Man har lagt fram ett förslag som har genomarbetats i de parlamentariska utskotten i EU för att sedan gå vidare till EU-parlamentet, där man har haft en ganska rejäl diskussion innan man till slut antog kommissionens förslag till råvaruinitiativ. Så valde man att jobba i EU. Därmed har man också fått en ganska bred politisk förankring i den frågan.

I mineralstrategin beskrivs ju att decentralisering av det politiska ansvaret har lett till ett ökat behov av samordning och koordinering av politikens genomförande. Då är min fråga: Hur ser det politiska ansvaret ut egentligen? Vem ska ta ansvar och för vad? Vad ligger på lokal nivå, vad ligger på regional nivå och vad ligger på nationell nivå? Hur ska en sådan rollfördelning se ut i ett sådant här enormt viktigt, brett och stort program? Vad är regeringens ansvar och vad är ministrarnas ansvar?

Det går inte att som hittills decentralisera allt politiskt ansvar till lokal och regional nivå och tro att några andra ska fixa det. Det är trots allt naturresurser vi pratar om, och naturresurser ägs och beslutas om på en nationell nivå. Därför måste regeringen ta ett helt annat ansvar än man hittills har gjort.

När det gäller små kommuner som har fullt upp med att hålla näsan ovan vattenytan när det gäller ekonomin tycker ministrarna som har besökt de här småkommunerna uppe i vårt län att det får kommunerna lösa själva tillsammans med bolagen.

Jag vill bara ta exemplet Pajala igen, som jag har tagit en gång tidigare i kammaren. Pajala har 6 000 invånare. De har ett stort ansvar när

gruvan nu är i gång och fler ska öppnas. Trots den osäkra finansieringsfrågan för bolaget Northland Resources kommer gruvorna att finnas kvar, men kanske med annat bolag. Vem vet? Kommunerna har enorma investeringsbehov. De har hittills klarat av 15 miljoner själva, och nu är kommunkistan helt tom. Enorma satsningar ska göras. Man räknar med att ytterligare 340 miljoner ska satsas inom loppet av tre år för att man ska få den service som behövs till den växande gruvnäringen.

Hur är det, ministern? Jag skulle vilja veta hur ministern ser på det. Hur tänker du att lösningen skulle kunna vara för det här gruvsamhället?

Anf. 136 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Jag var i Pajala så sent som i onsdags och såg den utveckling som har skett där. Det jag blir mer och mer imponerad av i Pajala är att det blir fler och fler privata investeringar i bostadssektorn och annat. Det tycker jag är någonting som måste välkomnas så att det sker i än större utsträckning.

Som jag nämnde tidigare handlar det här till stor del om att hantera motstridiga intressen och att dialogen mellan aktörerna som är inblandade är oerhört viktig. Det måste en mineralstrategi fokusera på, ta till vara den kraft som finns och hantera de motstridiga intressena. Gör man inte det kommer man aldrig att nå framgång i gruvnäringen. Jag tycker att den mineralstrategi som har lagts fram har alla förutsättningar att hantera de här utmaningarna.

Karin Åström pratar om branschprogram. Jag är inte riktigt vän av begreppet branschprogram. Då är det som någon sorts pick the winner. Jag är inte så säker på att man klarar att ha en pick-the-winner-strategi. Jag tror snarare att man ska låta entreprenörer plantera frön. Entreprenörer kan finnas i en mängd olika näringar. Sedan vill det till att samhället är med och vattnar och ser till att sköta de här plantorna så att entreprenörerna, deras anställda och samhället kan skörda frukterna. Det är svårt att skilja de fina plantorna från ogräset, men det visar sig med tiden om man vårdar sin plantering på ett bra sätt. Det är otroligt farligt att ha en pick-the-winner-strategi.

Anf. 137 ISAK FROM (S):

Fru talman! Nu debatterar vi faktiskt regeringens mineralstrategi. Gruv- och mineralnäringen tillhör ju Sveriges basnäringar. Basnäringarna har traditionellt sett haft väldigt stor acceptans i hela landet just för att de har genererat jobb och tillväxt. Det är klart att små kommuner som har det väldigt knepigt lyfter på varje sten för att om möjligt klara sin situation. Det är då inte konstigt heller att man framför förslag om både de ena och de andra avgifterna.

Jag ska lyfta fram en annan fråga, som handlar om småföretagande. Näringsministern kanske kan svara på om mineralstrategin kommer att lösa det här. Det är nämligen så att Tobias Jonsson, renäringsföretagare i Grans sameby, hotas av konkurs därför att ett företag som heter Blackstone Nickel Minerals har försvunnit. Tobias har blivit tilldömd ett skadestånd på drygt 800 000 som intrångsersättning för att Blackstone hade undersökningstillstånd inom Vindelfjällens naturreservat.

Nu har Blackstone Nickel AB försvunnit. Renägaren står utan ersättning, och bergmästaren konstaterar att detta inte är statens ansvar. Då

måste jag säga att här är det någonting som är väldigt fel. Lagstiftningen i dag säger att man måste avlägga en disposition hos bergmästaren på 50 000. Sedan kan man orsaka skador för enskilda för hur många pengar som helst. Det kan vara markägare eller rennäringföretagare. Sedan smiter man undan.

Det är oerhört allvarligt om detta får fortgå. Det drabbar hela branschen. Hela branschen får en svart stämpel på sig. Det blir inte lättare för nästa prospekteringsföretag att förhandla med en sameby om ett företag har betett sig så här.

Här behövs ett statuerande exempel eller en förändrad lagstiftning så att man måste lägga en deposition hos bergmästaren. Näringsministern kanske kan svara om rennäringföretagare och andra kan känna sig trygga med att de faktiskt kommer att få ersättning för de intrång som de har blivit tilldömda ersättning för.

Detta är ett faktiskt exempel på hur det är nu. Det är säkert flera som väntar på ett besked i just den här frågan.

Anf. 138 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Karin Åström nämnde tidigare att mineralstrategin kan bli en hyllvärmare. Jag tror inte det.

Precis som Annie Löof var inne på tidigare har gruvnäringen, forskningsrepresentanter och andra berörda vid ett flertal tillfällen kommit med både inspel och synpunkter på mineralstrategin. Som tidigare nämntes är det inte direkt så att Näringsdepartementet har suttit i något litet slutet rum och skrivit ihop mineralstrategin på eget bevåg.

Jag vill ta upp Storumans kommun som exempel igen. Där har man redan nu tagit fram tre olika utvecklingsscenarier för vad man behöver göra vid olika satsningar – ursäkta mig, jag har så svårt att koncentrera mig när ni pratar – på den framtida utvecklingen i Storuman. Man tittar på hur man ska jobba med bostadsbyggande, hur man ska göra med infrastrukturen, inflyttning och breddandet av arbetsmarknaden.

Allt detta gör man för att gruv- och vindkraftssatsningen inte ska leda till att Storuman ska bli något slags oljeplattform dit människor pendlar och att de betalar skatt någon annanstans. Man tittar också på hur man ska marknadsföra en attraktiv fritid, införa kultursatsningar med mera.

Det låter på en del S-företrädare i kammaren här i dag som att gruvetableringarna skulle skapa mer problem i kommunerna än tvärtom. Det finns kommuner som är framsynta, och Storuman är en av dem.

Sedan skulle jag vilja kommentera det olyckliga fallet med Blackstone Nickel. Det var väldigt tråkigt. Jag vet också att bergmästaren Åsa Persson har gått ut i radion och sagt att man ska se över prissättningarna när det gäller ekonomin.

Jag vet också att i översynen av minerallagen som nu görs och som kommer att bli färdig senare i år betonar man tidig kommunikation. Här ingår bland annat att man också ska titta över eventuella framtida utgifter när det gäller ekonomi och så vidare.

Jag tror säkert att det kommer att ordna sig även om det var väldigt olyckligt för den enskilda personen. Det måste jag verkligen medge.

Anf. 139 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Låt mig återgå till huvudfrågan från interpellanten. Varför förankrar inte regeringen sin mineralstrategi i riksdagen? Det är faktiskt vad debatten skulle handla om.

Vi kan ta bort branschprogrammen som Socialdemokraterna lade fram och som inte kom till riksdagen för godkännande. Vi kan ta strategier i stället. Vi kan ta innovationsstrategin Innovativa Sverige som togs fram 2004.

Vi tog också fram en innovationsstrategi i höstas. Då fick jag samma fråga från Socialdemokraterna. Varför presenterade ni inte den för riksdagen, och varför får riksdagen inte fatta beslut om innovationsstrategin? Nu är frågan: Varför får riksdagen inte fatta beslut om mineralstrategin?

Det är bara att backa bandet. Jag är ledsen. Det är åtta år sedan ni satt vid makten. När ni satt vid makten behandlade man strategier på samma sätt. Det är det enkla svaret på interpellantens fråga.

Strategier utan lagstiftningsförändringar och utan budgetpåverkan läggs inte fram i riksdagen som är den lagstiftande församlingen. De fattar regeringen själv beslut om.

Däremot kommer vi att återkomma till er när det är läge för lagstiftningsförändringar eller förändringar i budgetmedel. Det kommer vi att göra när vi nu följer upp mineralstrategin. Det kommer inte att bli en hyllvärmare.

Vi har tagit fram 19 åtgärdsområden. Vi ska presentera en rad olika uppdrag under året som kommer. Vi inrättar ett mineralforum vars syfte är att följa upp strategin och se om vi kan göra ytterligare saker för att förstärka hållbara gruvsamhällen runt om i Sverige.

Jag följer näringen väldigt noga. Det gäller både enskilda fall och för näringen totalt sett. Det är en spännande och växande näring. Den innebär jobb framför allt på de orter och i de samhällen som behöver jobben allra mest.

Med det följer också utmaningar. Hur skapar vi hållbara gruvsamhällen? Hur ser vi till att få tillräckligt med kompetent arbetskraft? Hur får vi tillräckligt många bostäder? Hur undviker vi baracksamhällen? Hur ser vi till att inte få fly-in, fly-out? Hur ser vi till att skapa tillväxt på de orter där jobb nu kan skapas?

Jag får frågan från Karin Åström: Hur ser det politiska ansvaret ut? Det är bara att titta i gällande lagstiftning. Det är kommunalt planmonopol. Regeringen har ansvar för den lagstiftning som finns på exempelvis mineralområdet.

Vi har också ett myndighetsansvar. När man prövar bearbetningskoncessioner och annat finns det en given rättsprocess för detta. Utöver det kan staten se till att hjälpa kommunerna på traven.

Ett av åtgärdsområdena i mineralstrategin är att se till att hjälpa kommuner vid stora gruvetableringar. Tillväxtverket ska ta fram en handbok för att hjälpa nya Pajala vid stora gruvetableringar.

Det handlar om att sprida goda föredömen runt om i landet, för att bara ta ett exempel. Staten kan göra mycket för att sprida informationen mellan olika kommuner.

Det finns ett ansvar lokalt, regionalt och nationellt. Det är ett ansvar som Norrbotten har tagit som jobbat med dessa frågor offensivt. När man

talat om den kompetensförsörjningsplattform som de arbetar med har de valt ut just gruv- och mineralfrågor som sin särskilda nisch.

Vi behöver göra mycket mer för gruv- och mineralfrågor. Mineralstrategin är *ett* strategiskt dokument som vi nu kommer att arbeta utifrån framöver för att stärka hållbara gruvsmåhållanden. Vi tittar just på avvägningen mellan miljö, andra näringar och framväxten av nya mineral- och gruvjobb.

Anf. 140 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Naturresurser och mineraler är nationella angelägenheter. Det är det första som behöver slås fast här i kammaren.

Det är precis som statsrådet pekar på oerhört komplexa frågeställningar som berör så många delar av ett samhälle. Ett större politiskt och seriöst nationellt ansvar behöver därför tas.

Bland annat riksdagen borde, precis som man har gjort med EU-parlamentet, involveras betydligt snabbare på ett helt annat sätt än vad som nu har gjorts.

Fortfarande är min syn att man har fattat beslut om mineralstrategin i ett slutet regeringssammanträdesrum. Det duger inte fortsättningsvis att behandla den här typen av viktiga frågor på ett sådant sätt.

Jag och mitt parti menar att näringen, kommunerna, utbildningssamordnarna, politiken och inte minst facket måste kroka arm ordentligt med varandra och lyfta upp och lösa de frågor som dyker upp successivt.

Vi måste få ett tydligare helhetsgrepp för gruv- och mineralområdet. Politiken måste vara mer närvarande särskilt på nationell nivå och ta ett betydligt större ansvar. Det är en nationell angelägenhet.

Det duger inte längre att passivt titta på och tro att andra ska fixa problem som uppstår. Det behövs mer av demokratiska debatter här i riksdagen.

Det behövs ett större ansvarstagande från ministern och regeringen för att det ska få större legitimitet och framför allt seriositet.

Det är vad som behövs för att vi ska få långsiktigt hållbara gruvsmåhållanden som räcker över våra mandatperioder.

Jag vill också ställa en sista fråga. Det handlar om att statsrådet säger att man ska följa upp. Hur tänker ministern utvärdera mineralstrategin? Kommer riksdagen att få ta del av en sådan utvärdering?

Anf. 141 ISAK FROM (S):

Fru talman! Näringsministern konstaterar att vi behöver göra mycket mer. Vi kan bara hålla med; det finns ofantligt mycket mer att göra på flera olika områden.

Jag tycker att det är dags att man på allvar börjar prata regional utveckling – regional utveckling i hela landet. Det finns betydligt mycket mer att göra för att få hållbara gruvsmåhållanden. Och man ska inte bara prata gruvsmåhållanden, utan det finns också småhållanden runt gruvsmåhållena som behöver växa. Det behövs företag också i dessa områden, och det behövs även kultursatsningar och bostadspolitik där. Vi har en urbanisering i hela glesbygden där äldre flyttar in till centralorterna, vilket gör att vi har bostadsbrist i stort sett i varje centralort i skogslänen.

Jag konstaterar att näringsministern inte svarar på min fråga om vad som skulle hända med Tobias Jonssons företag. Om inte näringsmi-

nistern svarar i sitt slutanförande torde det bli en särskild interpellation på detta område så att vi får diskutera det vidare. Jag tror att just det exempel som jag lyfte fram är till stor skada för hela näringen. Jag hoppas att också näringen tar ett ansvar så att man undanröjer de bekymmer som åsamkas hela näringen när några betar sig på ett dåligt sätt.

Anf. 142 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Det är otroligt viktigt att ha samverkan och samtal med olika aktörer – fack såväl som arbetsgivare och sakägare såväl som miljöorganisationer – i dessa frågor men också övergripande.

Som näringsminister för jag industrisamtal med Industrirådet, för att bara ta ett exempel, där företrädare från både LO och Svenskt Näringsliv deltar för att just diskutera bland annat kompetensförsörjningsfrågor. Jag tycker att det är viktigt att ha den öppna debatten.

Men kom inte och säg att denna regering inte satsar på regional utveckling! Vi har fördubblat anslagen till kommersiell service, vi har kraftigt utökat möjligheten till bredbandsutbyggnad i hela landet. Det är vi som har sänkt skatterna för företagande med 70 miljarder brutto när Socialdemokraterna vill fördubbla många av dessa avgifter. Utöver de satsningar som vi gör på regional utveckling i hela landet jobbar jag som minister med Attraktionskraft Sverige – ett paraply där vi tillsammans med många andra aktörer i samhället diskuterar bostadsfrågor och attraktiva boenden. Det handlar bland annat om strandskyddsregler, som Socialdemokraterna var emot att förändra. Vi jobbar på många olika håll när det gäller att skapa attraktiva boendesamhällen i Norrbotten, Stockholm, Småland och Bergslagen. Vi behöver jobba på bred front, och det gör vi också.

Jag är glad över att vi i dag kan ha debatten om mineralstrategin här. Karin Åström frågar slutligen om detta kommer att utvärderas. Det är självklart. Riksdagen är välkommen att se de budgetpropositioner som vi skickar till riksdagen för behandling. Vi kommer givetvis att följa utvecklingen på de områden som vi arbetar med inom mineralnäringen men också inom andra näringar.

Det har skett i ett slutet rum, och det är odemokratiskt – det är ganska allvarliga anklagelser som Karin Åström riktar. Jag vill bara påminna om Socialdemokraternas egen strategi som antogs för ett antal år sedan.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Svar på interpellation 2012/13:305 om företag i glesbygdskommuner

Anf. 143 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Karin Åström har frågat mig vilka åtgärder som jag avser att vidta för att underlätta såväl expansion av befintliga företag som etablering av nya företag i glesbygdskommuner, exempelvis Arvidsjaur och Arjeplog.

Till att börja med vill jag understryka att företagsamhet är ett mycket viktigt mål för regeringens samlade politik. Regeringen har vidtagit en

mängd generella åtgärder för att förbättra företagsklimatet i Sverige. Skatterna har sänkts för företagare, och kostnaderna för att anställa har minskat. En rad åtgärder har vidtagits för att regler, processer och förfaranden ska vara bättre anpassade till företagens villkor och verklighet – ett arbete som har medfört att företagens administrativa kostnader har minskat.

I syfte att stärka tillgången till kapital, ta till vara tillväxtpotentialen och stärka den internationella konkurrenskraften för företag i norra Sveriges inland har regeringen inrättat finansieringsbolaget Inlandsinnovation AB. Bolaget har under 2012 investerat och lånat ut över 300 miljoner kronor till företag i norra Sveriges inland.

Den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Norrbotten finns i den egna regionen. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna i länet, och regeringen tillför årligen resurser för att utveckla insatser inom till exempel näringslivsutveckling och kompetensförsörjning.

Under hösten presenterade regeringen en nationell innovationsstrategi för att främja Sveriges innovationskraft. Den lyfter fram betydelsen av att ta till vara potentialen i varje regions förutsättningar. Även i Norrbotten har en regional innovationsstrategi nyligen tagits fram av det regionala partnerskapet för att arbeta med frågor som att tillvarata den innovativa kraften i både etablerade och nya företag samt arbeta med öppen innovation och distansoberoende innovationssystem.

Regeringen fortsätter kontinuerligt arbetet med att förbättra företagsklimatet för alla branscher och sektorer i alla delar av landet.

Anf. 144 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret, men det bekräftar egentligen bara att statsrådet och jag har mycket olika verklighetsbilder. Jag ska ge några exempel.

Statsrådet beskriver hur regeringen vidtar en mängd åtgärder för att förbättra företagsklimatet och företagsamheten i Sverige. Det handlar exempelvis om att sänka skatter, om att sänka kostnader för att anställa för att fler ska få jobb, om satsningar på innovationer etcetera. Ministern tar som sagt upp många åtgärder i svaret.

Men verkligheten där ute redovisar någonting helt annat än det regeringen försöker nå. Antalet arbetslösa har ökat. Vi är nu uppe i ca 420 000 personer och ca 8–9 procents arbetslöshet. I går läste jag ett reportage om att enligt Svenskt Näringsliv visar mätningar av företagsklimatet i Sverige bara sämre och sämre resultat. Rösterna från företagen som inte får tag på yrkeskompetens bara stiger och ökar.

Extra kännbart är det för företagen ute i glesbygden. Jag ska ta ett exempel från verkliga livet som i allra högsta grad handlar om ett företags expansion och innovation och att ordna fler jobb. Det är från Arvidsjaur och Arjeplogs kommuner. Det är ett par av landets minsta kommuner sett till befolkningsantal, men ytmässigt är de stora som Skåne, Blekinge, Småland och Halland tillsammans.

Dessa två kommuner är, som tidigare är känt i denna kammare, kända för biltestverksamhet. Biltestföretag har byggt upp sina anläggningar mitt ute i skogen och på de stora vidderna. Skogen ägs till 75 procent av det statliga bolaget Sveaskog i Arvidsjaur. En biltestanläggning har exempelvis fått ett taxerat värde på sin anläggning där ute i skogen på ca 80 miljoner.

Om man som entreprenör lyckas med satsningen och vill expandera, det vill säga köpa till ytterligare skogsmark av Sveaskog för att bygga en större anläggning och kunna anställa fler är det numera helt omöjligt beroende på att det plötsligt är en betydligt högre prisbild för den lilla tomtmark med skog man vill köpa för att kunna göra detta.

Numera klassar Sveaskog de områden som företag vill köpa som industrimark i stället för skogsmark, som det faktiskt är. Då utgår man från det taxerade värdet, och därmed rusar priset upp i höjden. Detta har fått oerhört trista effekter för de entreprenörer som finns där ute. De känner sig hårt straffade när de vill expandera. När det går bra för dem straffas de som vill expandera. När man plötsligt ändrar om skogsmark till industrimark blir det helt omöjligt att klara av en sådan investering.

Allt fler företagsledningar som opererar i de här trakterna börjar ifrågasätta expansion och utbyggnad. De känner sig helt enkelt lurade eftersom detta inte var något som framkom för ett antal år sedan när man en gång valde att satsa på och investera i att bygga anläggningar mitt ute i skogen.

Det här gäller inte bara biltestverksamhet utan också turistnäringen som växer där och bygger sin verksamhet på snö, vinter och kyla.

Jag vill ställa frågan: Vilka åtgärder skulle statsrådet kunna tänka sig att vidta för att förbättra situationen för de här företagen, som inte kan växa som statsrådet vill?

Anf. 145 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag tänkte gå in på biltestanläggningarna och Sveaskog. Jag besökte nämligen för inte så länge sedan Arvidsjaur och fick höra talas om den här problematiken. Enskilda som vill utvidga sin biltestanläggning och kanske behöver köpa skogsmark från Sveaskog har fått informationen att priset har varit långt mycket högre än marknadspriset. Det tyckte inte vi heller lät okej, så därför ringde min kollega Per Åsling, som är finanspolitisk talesperson för Centerpartiet, till Sveaskogs vd. Denne ställde sig frågande till det och lovade att han skulle undersöka det och återkomma. Då lovar jag att jag även kommer att kontakta dig, Karin, så att du får svaret. Jag tycker också att det är ett problem.

Som sagt bereds frågan, och vd:n för Sveaskog har lovat undersöka saken och återkomma. Jag har nöjt mig med det svaret så länge och hoppas att det ska ordna sig.

Anf. 146 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Regeringen har ett stort ansvar för att det ska finnas generellt goda förutsättningar för näringsliv och näringslivsutveckling i hela landet. Om en regering eller ett regeringsalternativ pratar om att införa kilometerskatt på lastbilar, fördubbla arbetsgivaravgifter för unga och höja bolagsskatter är det ingenting som underlättar företagandet i kommuner som Arvidsjaur och Arjeplog.

Kommunerna, oavsett var de finns, och kanske särskilt i mitt hemlän Norrbotten där vi inte har världens bästa näringslivsklimat, har ett stort ansvar för att utveckla det lokala näringslivet. Jag tror att mycket kan göras bland annat genom att införa valfrihetssystem, som skulle underlätta många av problemen.

Anf. 147 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Interpellationen handlade om: Hur skapar vi mesta möjliga tillväxt i glesbygdskommuner? Det pågår en hel del spännande, och det går ganska bra för Norrbottens län, trots allt. Det finns ingen anledning för Karin Åström att klä sitt hemlän i säck och aska. Det bidrar definitivt inte till regional utvecklingskraft.

Låt oss titta på den statistik som finns över Norrbottens län. Under 2011 ökade antalet nystartade företag i Norrbotten med 6 procent jämfört med året innan. Det är en större ökning än vad riket hade som helhet. Under 2012 minskade antalet konkurser med 7 procent jämfört med 2011. Det ska jämföras med riket i helhet där konkurserna under samma period ökade lika mycket. Trenden i Norrbottens län är fortsatt positiv

vad gäller nyanställningar. Mycket ska vi tacka det vi diskuterade tidigare under kvällen, gruv- och mineralindustrin.

Norrbottnens län och invånarna i Norrbotten styr väldigt mycket sin egen utveckling. Genom det regionala tillväxtanslaget får Norrbottens län stora möjligheter att utforma vad man vill satsa på. Länet har tagit fram en egen innovationsstrategi bara för någon månad sedan för hur man ska arbeta för att stärka regionen. Jag kan konstatera att den regionala bnp:n för Norrbotten är riktigt hög, i klass med våra storstadsområden.

Regeringen gör mycket för att förbättra företagens villkor, inte minst i Norrlands inland. Bland annat har det betydelse att vi sänker kostnaderna och halverar arbetsgivaravgiften för unga. Vi sänkte bolagsskatten, och vi har sänkt arbetsgivaravgifterna generellt. Vi jobbar också med regelörenkling. Allt detta vill Socialdemokraterna vrida tillbaka. Man kräver nu av regeringen att införa månadsuppgiftslämning, muppen, som är en kraftig regelbörda för företagen, menar jag som näringsminister.

Man vill fördubbla arbetsgivaravgiften för unga. Man vill fördubbla restaurangmomsen, som är viktig för många av besöksnäringens företag i Norrbotten. Man vill öka bolagsskatten med 8 miljarder från innevarande år. Man vill kapa de förslag vi har lagt för att stimulera tjänstesektorn, såsom RUT och vård- och välfärdsföretag. Förutom att mota Socialdemokraternas hämsko på svenskt näringsliv har vi satsat på inlandsinnovation och stärkt riskkapitalförutsättningarna för Norrlands inland. 2 fräscha miljarder har gått till bland annat Arvidsjaur och Arjeplog.

Tillväxtverket har utsett Kiruna som en av pilotdestinationerna för att de ska kunna utveckla sin turism. Vi har en rekordstor infrastruktursatsning där bland annat Norrbotten har fått ta del av 3 ½ miljard, riktat just till gruv- och mineralindustrin. Jag tror att många andra län i landet är ganska avundsjuka på den stora satsningen.

Dessutom har vi tidigare genomfört en förändrad strandskyddslagstiftning. Det var Socialdemokraterna emot. Vi vill bygga attraktiva boendemiljöer runt om i vårt land, kanske också vid de sjöar som Arvidsjaur och Arjeplog har – stora kommuner, stora sjöar, få invånare. Vi måste bygga attraktivt.

Dessutom satsar vi på tillgänglighet och service. Arjeplog är en av 13 kommuner i Sverige som har fått ett nationellt uppdrag att utveckla servicen i sin kommun och fått pengar för detta. Jag ser fram emot att ta del av resultatet av pilotsatsningen i Kiruna på turism och i Arvidsjaur på service.

Anf. 148 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Vi är väldigt glada över den tillväxt som sker i vårt län. Det har som sagt i grunden gått väldigt bra. Vi har gått fram i valen hela vägen de senaste åren. Vi leder i varenda kommun i Norrbotten och i landstingen. Vi driver en socialdemokratisk näringspolitik i Norrbotten på lokal och regional nivå. Men icke för icke vill jag understryka att den bästa kunskapen om vad som behövs för att utvecklas finns i den egna regionen. Så är det. Men regionen och företagen är beroende av vad som sker på nationell nivå. I det fall som jag beskrev är det vårt eget statliga bolag Sveaskog som sätter krokben på de företag som ministern säger sig värna.

Jag tar ett exempel till, och det kommer från turistbranschen. Som ministern vet har det blivit mer och mer exotiskt att sälja snö, is och kyla till framför allt utländska turister. Det är oerhört populärt och ett område som växer. Turistbolagen har kunnat hyra sina vattendrag under vintern som då har varit isbelagda och erbjuda turistiska aktiviteter. Det är små turistbolag som vi talar om här. Arrendepriiset, eller hyrespriiset, från till exempel Sveaskog har alltid tidigare utgått från kpi, vilket har varit en helt rimligt nivå i de här obygderna. Nu är det förändrat också, och priset för att hyra de frusna vattendragen från Sveaskog är enligt uppgift hundratusentals kronor högre än tidigare, vilket gör att den här branschen kommer att få stryka rejält på foten. De givna spelreglerna har varit kända sedan tidigare för de här entreprenörerna. De har förändrats så kraftigt att det är svårt för dessa företag att klara sin verksamhet, och än mindre kan de satsa ytterligare för att kunna expandera och anställa fler. Så säger turistnäringen där uppe. Det har med det här förfaringssättet blivit en enormt stor puckel för företagen samtidigt som vi vet att konkurrensen när det gäller biltestverksamhet ökar från Finland och särskilt från Kina som ligger på.

Jag kan tycka att det är oerhört märkligt att vi har ett hundraprocentigt statligt ägt bolag som opererar på ett sådant sätt att det slår undan benen på små, känsliga branscher som har hittat en egen nisch ute i glesbygden. Det är framgångsrika entreprenörer som har valt att satsa och leva vidare i de områden som ministern faktiskt alltid säger sig värna.

Jag vill väcka de här frågeställningarna för ministern eftersom de är viktiga, inte minst vad gäller exempelvis Arvidsjaurs kommun, där 75 procent av all skog innehas av Sveaskog och där man 2010 gjorde förändringar i de ägardirektiv för Sveaskog som möjliggör den här höga prissättningen av skogsmark och arrendekostnader för bland annat fruset vatten.

Min fråga är: Vilka åtgärder skulle ministern kunna tänkas vidta för att få till stånd en annan tingens ordning?

Anf. 149 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag tänkte börja med att konstatera att Göran Persson fortfarande är ordförande i Sveaskog. Det går ju att lyfta på luren och ringa till honom.

Sedan vill jag säga att det finns några andra viktiga aspekter som är värda att nämnas i sammanhanget. För etablering och expansion av befintliga företag i glesbygdskommuner vet nog de flesta att både skolor och vård är viktigt. Jag tänkte ta upp några exempel från Norr- och Västerbotten. Där läggs många landsbygdsskolor ned. Även akutvårdsplatser dras in, liksom ambulanser. Det är klart att det också har stor betydelse för företagandet och för inflyttningen till glesbygdskommunerna.

I Dorotea i Västerbottens kommun har invånarna nu ockuperat vårdcentralen i över ett år, därför att man tycker att det är orättvist och man orkar inte med ytterligare nedläggningar. Nu drar man ned på akutvårdsplatserna, och ambulansen är borta.

Hur tror ni att man ska kunna locka turister till exempelvis skidåläggningen i Borgafjäll om man antingen får åka 15 mil till Vilhelmina, lika långt till Lycksele eller 25 mil till Umeå om man bryter benet efter

kl. 17? Tror ni att det är en bra grund för att driva företag i Norrlands inland? Jag skulle inte tro det.

Alla de här bitarna är väsentliga, och de styrs av regionala och lokala politiker. Vad jag vet domineras landstinget av Socialdemokraterna i både Västerbotten och Norrbotten och så också i många kommuner i de här länen. Jag skulle föreslå Karin Åström att även kontakta sina kolleger på lokalt och regionalt plan i den här frågan.

Anf. 150 JOHAN JOHANSSON (M):

Fru talman! Både statsrådet och Karin Åström har naturligtvis rätt i att det går bra för norrbottniska företag. Vi måste också ha i åtanke att vi sitter längst ut på hävstången när det gäller utvecklingen som sker i Asien.

Karin Åström säger att Socialdemokraterna styr landstinget och alla 14 kommuner i Norrbotten. Det är naturligtvis sant. Norrbottniska företag går bra, men många norrbottniska kommuner går väldigt dåligt. Jag tror att det skulle vara bra om näringslivsklimatet i Norrbotten kunde utvecklas. Jag tror att det skulle vara bra om valfrihetssystem skulle komma till stånd. Skulle det finnas valfrihetssystem inom hemtjänsten och skolan i till exempel Överkalix, Karin Åströms egen hemkommun, skulle många problem som finns mellan Övertorneå, Kalix och Gällivare faktiskt kunna lösas. Nu håller man det inom kommungränserna, men kommunmedborgarna ser inte kommungränserna. Däremot behöver de välfärdstjänsterna och de företag som kan skapas.

Anf. 151 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Om det är statligt ägda bolag som Sveaskog Karin Åström vill debattera skulle jag föreslå att interpellationen riktas till finansmarknadsministern som är ansvarig för statligt ägda bolag eller, som Helena Lindahl mycket riktigt påpekade, att man ställer frågor direkt till bolaget, där ju Göran Persson, tidigare ordförande för Socialdemokraterna, är ordförande.

Den bästa kunskapen om vad som ska göras i glesbygdskommuner och i län finns där, på plats. Därför fördelar regeringen regionala tillväxtanslag ut till regionerna varje år. Norrbotten får 140 miljoner varje år till att främja innovationsinsatser, företagsetableringar, omställningskontor och annan form av entreprenörskap i länen. Företagen är, precis som Karin Åström påpekade, beroende av vad som sker på nationell nivå.

Det är därför som jag frågar Karin Åström: Vill företagen inom besöksnäringen verkligen ha en dubbelt så hög arbetsgivaravgift för de unga som de har anställt på kaféet i Luleå? Vill man ha en dubbel restaurangmoms om man driver en restauranganläggning i Kiruna? Har verkligen de stora skogsindustrieföretagen i Norrbotten sagt att de gärna vill ha 8 miljarder i höjd bolagsskatt, för då kommer de att kunna skapa fler jobb? Eller har vårdföretagen, om de nu finns i det röda Norrbotten, sagt att de gärna vill ha kraftiga begränsningar och ett kommunalt veto om de ska ha friskolor eller inte i kommunerna?

Jag tycker att interpellanten själv ska ställa sig dessa frågor. För mig som näringsminister är det viktigt att också lyfta fram de ickejobsatsningar som Socialdemokraterna benämner som jobsatsningar.

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

Avslutningsvis vill jag påtala att för glesbygdskommuner är jobb och företagande nyckeln, och då behövs sänkta kostnader för att driva företag och att anställa, tillgång till kapitalförsörjning, här i så fall genom Inlandsinnovation eller Norrlandsfonden till exempel, bra kommunikationer, bland annat med den bredbandsmiljard som regeringen satsar, och tillgång till service som vi underlättar genom att vi har fördubblat anslaget till kommersiell service sedan 2006.

Men glesbygdskommuner behöver också välfärdsverksamheter. Karin Åström påpekade att både landstingen och kommunerna styrs med röd majoritet, och det är anmärkningsvärt att man drar ned både på vårdcentraler och ambulanser och liknande i de län som Socialdemokraterna styr.

Anf. 152 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tycker att det är trevligt med fler debattörer, men min avsikt med den här interpellationen var framför allt att uppmärksamma ministern på det specifika området och det specifika problemet för just den här typen av företag som är nya inom sitt område och har hittat en nisch som kan utvecklas hur mycket som helst.

Jag vet att finansmarknadsministern är ansvarig för de statliga bolagen, men regeringen fattar ju beslut i kollektiv, bland annat om ägardirektiven. Jag tycker då, eftersom det här är ett problem för de extremt små företag som finns ute i glesbygden, att det i rimlighetens namn är ministrarnas ansvar att verka för att förutsättningarna kan vara någorlunda lika de förutsättningar som rådde när de en gång gjorde investeringar för att bygga och utveckla. Det är ett stort problem i de här fallen, och min mening med den här interpellationen var att uppmärksamma de här specifika problemen. Jag hoppas att statsrådet kan ta upp den här frågan och verka för att vi får en annan tingens ordning när det gäller ägardirektiven för Sveaskog.

Sedan ska sägas att det faktiskt är ministrarnas regering som har tillsatt Göran Persson som ordförande i Sveaskog. Han gör nog ett gott arbete där, men ägardirektiven styr ju.

Anf. 153 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag vill tacka Karin Åström för debatten både vad gäller mineralfrågor och hur vi utvecklar glesbygdskommunerna.

Jag har lyssnat på det som Karin Åström har sagt men kan konstatera att jag inte fick svar på hur det kommer sig att man från Socialdemokraternas sida går fram med sådana offensiva förslag som att dubblera kostnader och skatter för företagande. Jag tror inte att det är rätt väg att gå för att stimulera tillväxt i kommuner som till exempel Arvidsjaur och Arjeplog.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 154 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Peter Johnsson har frågat finansministern vilka direktiv statssekreterare Hans Lindblad hade när han träffade Geely och eventuellt Guy Lofalk i oktober 2011. Interpellationen har överlämnats till mig.

Som framgår av mitt svar på Peter Johnssons skriftliga fråga tidigare i samma ämne träffade dåvarande statssekreteraren i finansdepartementet Hans Lindblad helt riktigt Geely vid nämnda tillfälle. Som jag också nämnde i mitt tidigare svar var Guy Lofalk inte närvarande vid mötet. Det fanns inga särskilda direktiv till Hans Lindblad inför mötet.

Anf. 155 PETER JOHNSON (S):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Jag måste dock tillstå att det var lite tunt att bara svara att en statssekreterare inte hade några direktiv inför ett möte med biltillverkaren Saab. Vad var då meningen med mötet? Mötet hölls en tid när Saabaffären var som mest aktuell, och av någon orsak träffade man inte viktiga aktörer på marknaden.

Enligt den granskning som tv-programmet *Uppdrag granskning* gjort och som sändes den 31 oktober 2012 fanns det en schism mellan dåvarande ägaren Victor Muller och Guy Lofalk. Det var känt sedan tidigare, men det sades också att Finansdepartementet var inblandat, och det var därför jag ställde min interpellation till Finansdepartementet. Jag har ställt både en skriftlig fråga och denna interpellation.

Ser inte näringsministern en röd tråd i detta om vi tänker oss tidigare uttalanden när det gäller Saab, att Saab bara var ett varumärke och att Saab hade gått med underskott i 20 år? Inte tror väl näringsministern att ett bolag som GM i över 20 år skulle ha ägt ett litet bolag långt upp i norr som tillverkade en av världens finaste bilar utan att tjäna pengar? Det säger sig nästan självt att man gjort det.

Det är något lurrt med regeringens passivitet i den här affären. I vanliga fall brukar man säga att det ligger en hund begraven, men i det här fallet tror jag att vi har en hel kennel som ligger begraven. Varför tog det så lång tid att komma till skott när det gällde EIB-lånet? Det fanns intressenter, men tiden gick och chansen tynade bort med tiden. Precis som näringsministern sade var Hans Lindblad statssekreterare på Finansdepartementet på den tiden. Han skulle enligt Lars Carlström ha sagt att en eventuell konkurs inte var en stor fråga för regeringen samt att en smäll i Trollhättan var något man kunde hantera. Hans Lindblad har avböjt att kommentera detta i SVT.

Känns det inte som att det är något konstigt med den här affären? Det kanske är som ministern säger i sitt svar att man inte gav några direktiv. Det var kanske det som var utgångspunkten för passivitet vid det mötet, även om jag tvivlar på det.

Anf. 156 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Varje borgenär som riskerar att förlora pengar i en konkurs måste kunna ha möten med olika parter för att diskutera situationen och analysera olika handlingsalternativ. Något annat är helt orimligt. För regeringen, som även har ansvar för näringslivsklimat, arbetsmarknad med mera, är behovet av kontakter naturligtvis ännu större.

Svar på
interpellationer

Det var Geely som begärde det aktuella mötet, och staten hade inget skäl att neka Geely detta möte. Tvärtom fanns det goda skäl för regeringen att lyssna på alla berörda parter för att skapa sig en bild över läget och eventuella handlingsalternativ i olika situationer. Som ägare till Volvo PV och därmed en del av det svenska fordonsklustret skulle också Geely beröras av en eventuell konkurs för Saab Automobile.

Beträffande interpellationens fråga, ifall statssekreterare Hans Lindblad inför mötet hade någon särskild instruktion från Anders Borg, är svaret nej. Eftersom jag var ansvarig för Saabfrågan skulle det i så fall ha varit jag som utfärdade eventuella instruktioner och i så fall till min statssekreterare. Inte heller från mig fanns någon sådan särskild instruktion inför mötet.

Slutligen skulle jag vilja säga att under alla de år som Saab var i fokus var det oerhört tufft framför allt för de medarbetare som jobbade på Saab. Det var en otroligt tråkig dag i december 2011 när Saab gick i konkurs, inte minst för de familjer och medarbetare som drabbades av det. Jag kan dock konstatera att många av dem som arbetade på klenoden Saab, som hade sin försörjning därifrån, nu har hittat annan sysselsättning, vilket jag är mycket glad för. Jag kan också konstatera att vi har ett nytt företag som tagit över stora delar av Saabs tidigare verksamhet, och jag önskar dem all lycka.

Anf. 157 PETER JOHNSON (S):

Fru talman! Ja, det är sant att Saab har gått i konkurs och att det i framtiden eventuellt åter kommer att tillverkas Saabbilar i Trollhättan men drivna på annat än fossila bränslen. Det är jag väldigt glad över.

Anledningen till att jag ställer den här interpellationen är att det på något sätt känns som att de intentioner och målsättningar som finns när det gäller fordonsindustrin i Sverige, alltså näringspolitiken, inte har den riktiga viljan. Jag kommer ihåg när Maud Olofsson, Annie Lööfs företrädare, skulle åka till Detroit och ta ledningen för GM i örat eftersom hon inte tyckte att de skötte sig bra.

Några år tidigare hade det varit en kamp för Saabs överlevnad i samband med diskussionerna om Saab skulle tillverkas i Trollhättan eller i Rüsselsheim i Tyskland. Då åkte dåvarande statsminister Göran Persson till Detroit och hade med sig ett paket. I det paketet ingick infrastruktur-satsningar, utbildning, forskning med mera. Det visade sig att Saabfabriken var en av Europas modernaste kompletta bilfabriker.

Jag tycker att hanteringen av Saab speglar näringspolitiken beträffande fordonsindustrin; det kanske gäller fler områden, men specifikt gäller det fordonsindustrin. Därför känns det lite konstigt när vi får så olika bilder – jag tänker på den bild som gavs i *Uppdrag granskning*. Jag tror på det som näringsministern säger, men det känns ändå lite konstigt med två så skilda verkligheter. Dessutom har vi den bild som Muller visar upp vad gäller hanteringen av den här frågan.

Näringsministern säger att det fanns direktiv i samband med att man skulle diskutera om Geely skulle ta över Saab. *Uppdrag granskning* säger att också Guy Lofalk var med då, medan ministern nu säger att han inte var det. Hur kommer det sig att ni har så olika bilder av det mötet? Det skulle vara intressant att få veta.

Anf. 158 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Som jag både skrivit och sagt tidigare fanns det inga instruktioner vid det aktuella mötet. Guy Lofalk var inte närvarande vid det aktuella mötet. I SVT:s *Uppdrag granskning*s intervju med min statssekreterare Håkan Ekengren blev det en otydlighet om huruvida Lofalk medverkade vid mötet eller inte. Man kan konstatera att min statssekreterare Ekengren i samband med inspelningen fick ett stort antal frågor om Lofalks närvaro och roll vid olika möten. Vid det aktuella mötet med Geely var Håkan Ekengren dock varken ansvarig för frågan eller närvarande. Jag hoppas att mina svar i den här debatten och också tidigare svar till Peter Johnsson har klargjort saken. Det saken står jag fast vid.

Jag skulle avslutningsvis vilja tala om vikten av aktion från regeringens sida under de år då Saab var i ett krisläge. Vi gjorde mycket för att underlätta för Saab att kunna fortsätta. Vi var aktiva när konkursen var ett faktum genom att tillsammans med regionen i Västra Götaland stimulera näringslivsutveckling, omställning, utbildning för att hjälpa medarbetare att komma vidare efter det ödesdigra beslutet om konkurs.

Anf. 159 PETER JOHNSSON (S):

Fru talman! Ja, det stämmer att det gjordes insatser när tåget hade gått, om man säger så. Vi vet att det var jätteproblem. Arbetsförmedlingen var i början bakbunden och kunde inte agera på bred front när det gällde att underlätta för dem som fick lämna sina jobb på Saab. Det är fortfarande mycket hög arbetslöshet i den kommun jag bor i, Trollhättan. Många av dem som jobbade på Saab har delvis fått utbildning och andra insatser, men kringeffekterna när en sådan stor fabrik går i konkurs blir naturligtvis mycket stora. Men som sagt tror jag att jag i framtiden kommer att få en del ytterligare svar på de frågor jag har när det gäller Finansdepartementets agerande och det ansvar som jag tycker att regeringen inte tog.

Det var väldigt konstigt att statsminister Fredrik Reinfeldt inte kunde bemöda sig att åka till Trollhättan och möta arbetarna och tjänstemännen i staden. Men det känns på något sätt som att det finns en röd tråd här. Det senaste uttalandet från statsministern i Davos var att industrierna i Sverige i princip snart är borta. Han sade också: Vi tycker att vi i Sverige ska ha mer låglönejobb.

Som jag sade förut har vi bara ett varumärke. Saab har gått back i 20 år. Jag tror att det visar lite på vilken näringspolitik som bedrivs på Näringsdepartementet.

Anf. 160 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Interpellanten avslutade med att tala om en brist på näringspolitik och om att Saab har gått med förlust i 20 år. Det säger i så fall ett och annat även om tidigare regeringars förhållanden.

Låt mig konstatera att fordonsindustrin i Sverige är en nyckelfaktor för svensk industri. Jag vill att Sverige ska fortsätta som en framstående tekniknation och industrination och ligga i framkant vad gäller både miljö- och säkerhetsmässiga aspekter när det gäller fordonsindustrin. Därför för jag samtal med fordonsbranschen. Jag för industrisamtal med Industrirådet, med både IF Metall och arbetsgivarna, för att skapa goda

förutsättningar för att bibehålla Sverige som tekniknation och industri-
nation. Kompetensförsörjningen är givetvis väldigt viktig.

Jag vet att Socialdemokraterna hellre hade velat ha en annan lösning
för Saab. Man ville att vi med skattepengar skulle bli företagsledare och
köpa Saab. Jag tycker inte att det hade varit en ansvarsfull väg. Nu har vi
en privat aktör som har tagit över fabriken. Vi kan också se att medarbeta-
re som drabbats av tråkiga uppsägningar på det anrika Saab har hittat
annan sysselsättning. Det är jag väldigt glad för. Till syvende och sist
handlar det om enskilda människors möjlighet till försörjning och arbete
i den region där de bor och verkar. Jag kommer att fortsätta att stimulera
innovations- och näringslivsutveckling i Sverige, givetvis också i Västra
Götaland, där fordonsindustrin har sitt hjärta.

Överläggningen var härmed avslutad.

24 § Svar på interpellation 2012/13:337 om åtgärder för att fler företag ska växa

Anf. 161 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag är be-
redd att vidta för att få fler företag att växa.

Till att börja med vill jag betona att arbetet med att stärka närings-
livsklimat och entreprenörskap står högt på regeringens agenda. Sedan
Alliansen tillträdde 2006 har en rad olika insatser genomförts för att öka
intresset för att starta och driva företag men också för att förbättra förut-
sättningarna för tillväxt och utveckling i befintliga företag.

Regeringen har på olika sätt minskat kostnader och förbättrat villko-
ren för företagande och tillväxt bland annat genom sänkta företagsskatter
och minskade administrativa kostnader. Reformen har också genomförts
för att stärka efterfrågan och etablerings- och tillväxtmöjligheter för
företag inom tjänstesektorn men också för att öppna upp möjligheter till
företagande i sektorer där dessa tidigare varit begränsade.

Regeringen verkar också för att förbättra finansieringsmöjligheterna
för växande företag, bland annat genom det föreslagna investeraravdraget
och förbättringar i systemet för marknadskompletterande finansiering till
företag. Inom webbportalen verksamt.se har en guide för offentlig finan-
siering nyligen lanserats för att underlätta för företagare att hitta rätt
aktör och tillgängliga stöd.

Vidare arbetar flera av våra myndigheter med tillväxtfrämjande insat-
ser. Ett av tre målområden för Tillväxtverkets verksamhet är att främja
företags tillväxt. Detta omfattar 15 olika program. Stöd till produktut-
veckling av varor och tjänster och stöd till kompetensutveckling för till-
växt i småföretag är ett par teman inom denna verksamhet. Även Vin-
nova har ett flertal program och insatser som syftar till att främja inno-
vation, affärsutveckling och tillväxt i företag.

Almi Företagspartner AB arbetar med finansiering och rådgivning till
företag i olika utvecklingsfaser. De har flera produkter och erbjudanden
anpassade för att stödja företag som vill växa. Bland annat finns expansi-
onslån, företagscoaching, mentorskapsprogram, metodstöd för affärs-

utvecklingsprocesser samt en rad erbjudanden för utveckling i tidig fas, bland annat såddkapital och inkubation.

Även om regeringen gör mycket redan i dag, vilket jag hoppas har framgått av mitt svar, delar jag Börje Vestlunds uppfattning att det är viktigt att fortsätta utveckla insatser för att stödja växande företag. Det är genom fler och växande företag som vi säkrar tillväxt, sysselsättning och välfärd.

Prot. 2012/13:87
9 april

Svar på
interpellationer

Anf. 162 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret. Min rubrik för denna interpellation hade jag tänkt mig vara *Behövs alla nya företag?* Det var naturligtvis med en viss ironi jag skrev detta, men jag fick inte lämna in den så på kammarkansliet, utan de ändrade rubriken.

Men det finns faktiskt en liten gnutta av sanning bakom det här. I väldigt stor utsträckning – och jag ska inte säga att det inte skulle gälla oss socialdemokrater också – har vi varit fokuserade på att få fler företag och att det ska startas nya företag. Möjligen är det på grund av det som vi inte har sett skogen för alla träd. Det är det som gör mig lite bekymrad. Man säger bland annat att man har gjort en del reformer, framför allt inom tjänstesektorn. Men om sanningen ska fram gäller det bara vissa delar av tjänstesektorn. Det har inte gjorts något generellt för tjänstesektorn.

Och så pratar man om skatter. Det är möjligt att skatter kan lösa många problem, men inte alla. Det är uppenbart att alla dessa reformer när det gäller att sänka skatter på olika sätt för företagen inte har gjort att de klarat av att växa.

Det är svårt att se de generella åtgärderna i regeringens politik. Det finns säkert bra projekt på Tillväxtverket, Vinnova och Almi. Jag var i dag inne på Tillväxtverkets hemsida och försökte leta efter sådana. Men tyvärr var det väldigt svårt att hitta dem, och det är väldigt svårt att veta vad man egentligen sysslar med.

Man brukar prata om det gap som finns när det gäller riskkapital, den döda dalen på mellan 5 och 20 miljoner, som är så svåra att hitta. Regeringen lade 2010 fram en proposition som hette *Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning*. Det var säkert bra. Men problemet var att man inte hade särskilt många skarpa förslag utan skulle återkomma. Då måste min fråga till statsrådet vara: När avser man att återkomma med alla dessa åtgärder som krävdes? Man hade egentligen bara ett enda skarpt förslag: större konkurrensutsättning av rådgivningsverksamheten. Detta kan vi ha olika uppfattningar om. Men det var det skarpa förslaget. I övrigt skulle man återkomma om formerna för detta.

Jag tror att alla i den debatten också var överens om att de statliga insatserna för riskkapital var väldigt fragmentiserade. Det som har hänt efter det är knappast att man har återkommit med några förslag. Det som man har återkommit med är att man har fragmentiserat det ytterligare genom att man bildade bland annat Inlandsinnovation. Inget negativt om Inlandsinnovation, men problemet är att det återigen finns ytterligare ett ställe där företagen kan söka pengar, men inget samlat ställe där man kan se hur företagen verkligen ska kunna växa och vilken statens insats ska vara för att företagen ska växa. Detta bekymrar mig väldigt mycket.

Min fråga till statsrådet är: När kommer vi att få se ett förslag som kan stärka företagen och få dem att växa med de statliga riskkapitalinsatserna?

Anf. 163 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Sveriges näringsliv behöver både fler företag och företag som växer. Därför är jag lite fundersam över vilken strategi som Socialdemokraterna har. Börje Vestlund får gärna utveckla den. När man tittar på Socialdemokraternas förslag kan man konstatera att ni har ett förslag som handlar om att skapa fler nya företag. Det är nyföretagargarantin på 50 miljoner, som ni pratar om. Det är märkligt att om Börje Vestlund tycker att det är oviktigt med fler nya företag, varför har man garantin som sin stora paroll och marknadsförde den under S-kongressen?

De 50 miljonerna till garantin är en tämligen låg summa. Almis utlåningsverksamhet ligger på ungefär 2 miljarder. Exportkreditnämnden har en ram på 500 miljoner. Ert förslag rör 50 miljoner.

Låt oss titta på frågan hur fler växande företag ska skapas. Jag delar Börje Vestlunds åsikt. Vi behöver fler företag som vågar anställa fler, öka i omsättning och utöka sin verksamhet. Om vi tittar på Socialdemokraternas förslag handlar det om fördubblade arbetsgivaravgifter för unga. Hur skapar det växande företag? Det handlar om fördubblad restaurangmoms. Hur skapar det växande företag? Så kan jag hålla på. Det handlar om 8 miljarder i ökad bolagsskatt. Hur skapar det växande företag?

Vi ville från regeringens sida göra något generellt för hela tjänstesektorn när vi kom till makten 2006, men det satte EU stopp för. Därför valde vi att gå in i specifika områden i tjänstesektorn.

Vi ska inte glömma det regeringen gör för den växande företagssektorn, nämligen innovationssatsningarna. Tillsammans med innovationsstrategin som vi presenterade i höstas lägger vi 2 miljarder under en fyraårsperiod på strategiska forskningsområden och innovationscheckar till små och medelstora företag för att de ska få möjlighet att expandera och utveckla produkter och tjänster. Vi lägger pengar på test- och demo-verksamhet, för möjligheten att utveckla företag. Vi lägger också pengar på de forskningsinstitut som finns i landet som är riktade till små företag och deras möjlighet att växa. Det är oerhört viktigt att se till att nystartade företag har möjlighet att växa.

Slutligen har vi frågan om det statliga riskkapitalet. Det är ungefär 17 miljarder i statligt riskkapital, fördelat på ett antal statliga aktörer. Vi gör nu en kraftig översyn av frågan. Det första var att vi vid årsskiftet slog samman Almi och Innovationsbron för att få en tydlig aktör i de tidiga skedena, för att slippa ”dödens dal”, som Börje Vestlund tog upp. Det är väsentligt att skapa Innovationsbrons viktiga verksamhet för tidiga skeden runt om i Sverige och förlägga den på Almis olika regionala kontor, så att fler delar av Sverige och fler företag ska få ta del av Innovationsbrons kunskaper och expertis.

Vi sade i budgetpropositionen i höstas att vi kommer att återkomma i kommande vårproposition och budgetpropositioner med förslag om hur vi ska fortsätta att utveckla det statliga riskkapitalet. Det tänker regeringen göra.

Anf. 164 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Det är alltid intressant att debattera med regeringen för man kommer alltid tillbaka till en och samma fråga, nämligen skatterna. Om man sänker eller justerar skatterna, om än så lite, ger det fantastiska resultat. Det är en enkel politik. Jag tror, fru talman, att politik är mer komplicerat än att man kan tillämpa en åtgärd för allt.

Jag är övertygad om att rätt hanterat kan både skattesänkningar och skattehöjningar ge de signaler som till exempel näringslivet eller för all del andra sektorer behöver, men det kan inte vara svaret på alla de svåra frågorna. De företag vi talar om i dag är inte de som kommer att låta bli att göra investeringar för att en skatt justeras. Här handlar det om företag som har idéer, vill satsa men hittar inte det riskkapital som behövs. Det är det stora bekymret för företagen. Det stora bekymret är inte om arbetsgivaravgiften höjs eller sänks. Jag förstår att statsrådet tycker att detta är komiskt, men det är inte den uppfattningen vi får när vi talar med företagen.

Däremot tror jag mycket mer på att det är riktigt att de strategiska innovationsprogrammen är väldigt viktiga. Där tror jag att vi är överens med regeringen. Sedan har vi lite olika uppfattningar om hur de ska utformas. Demonstrationsbäddarna är väldigt viktiga.

Det är säkert bra att man har slagit ihop Almi och Innovationsbron, men det hade varit mer intressant i det sammanhanget att se: Vad är det regeringen tänker göra med hela det statliga riskkapitalet? Det är 17 miljarder. Enligt de flesta bedömare är det förmodligen alldeles tillräckligt, kanske till och med i överkant. Men det behöver hanteras på ett bättre sätt så att företagen vet att de kan få del av det men framför allt vet hur de ska göra.

Verksamt.se är en utmärkt sajt. Den kan säkert utvecklas och göras bättre, men den fungerar utmärkt.

Det vi efterlyser är fortfarande framför allt: Vad är det man kan göra när företagen har startat, varit i gång en tid och vill växa? Det vi tycker att man ska göra där är framför allt att kunna satsa på exportrådgivning i betydligt större utsträckning än vad regeringen tycker. Vi tycker också att det är viktigt att man har en syn på just riskkapital för att kunna få pengar till sina företag i ”dödens dal”.

En annan sak som man skulle kunna komplettera med är att överlägga med finanssektorn: Hur ska vi kunna samarbeta kring dessa frågor så att vi får en gemensam syn? Det finns flera delar i det här. Det är dels de statliga riskkapitalinsatserna, dels finanssektorns kapitalinsatser. Det kan också vara affärsänglar och andra kapitalinsatser.

Här behövs det en samordning, inte så som sker nu, att det i princip är stuprör som går bredvid varandra och inte har någonting med varandra att göra. Det här tycker vi är bekymmersamt, och det här vill vi göra någonting åt.

Anf. 165 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Börje Vestlund säger att de företag som Socialdemokraterna lyssnar på inte vill ha sänkta arbetsgivaravgifter. Då undrar jag vilka företag de lyssnar på.

Varje företagare jag har varit ute hos under mina tio år som aktiv politiker för fram nästan samstämmiga uppgifter: Sänkta kostnader för att anställa, det vill säga sänkta arbetsgivaravgifter, är en viktig del.

Den andra delen handlar om minskat regelkrångel, som många småföretagare lyfter upp. Därför är det märkligt att Socialdemokraterna kräver att regeringen så snabbt som möjligt ska återkomma med månadsuppgiftslämning. Vilka småföretagare har de lyssnat på där?

Det tredje som brukar lyftas fram när man pratar med småföretagare är kapitalförsörjning, precis det som Börje Vestlund pratar om. Det är därför regeringen har lagt fram förslaget om ett investeraravdrag, ett riskkapitalavdrag. Man ska kunna satsa 1,3 miljoner i grannens, Oppfinnar-Jockes eller barnbarnets affärsidé och kunna dra av 15 procent i deklarationen, detta för att stimulera fler affärsänglar eller fler människor att satsa på goda idéer.

Utöver den investeraravdragsstimulansen vill vi att det statliga riskkapitalet ska främja också banksektorn. Jag kan ta exemplet Almi. Under 2012 har Almis utlåning medfört att banker och andra finansiärer lånat ut ytterligare 5 miljarder till företag. Almis egen utlåning var på 2,11 miljarder 2012. Samma år hade banker och andra finansiärer en utlåning på 5 miljarder till företag. Detta innebär att för varje krona som det statliga Almi lånar ut får företagen låna ytterligare 2:30 kronor från banker eller andra kreditgivare. Där kan staten spela en viktig roll.

Anledningen till att vi gör översynen av det statliga riskkapitalet är att vi vill att det ska arbeta mer effektivt. Vi vill också att det ska arbeta i tidigare skeden och marknadskomplettera. Det är själva syftet med den större översyn som regeringen nu gör av det statliga riskkapitalet.

Anf. 166 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Det jag sade var inte att jag inte är övertygad om att de flesta företag vill ha en sänkt arbetsgivaravgift – det är jag helt övertygad om. Men det är inte det som är den känsliga delen för de företag som vill satsa och växa. Däremot är det naturligtvis till nytta för små företag som ska anställa sin förste anställda. För dem är det mycket viktigare att man tänker på detta.

Här är frågan hur man ska kunna använda till exempel testbäddar. Innovationsstrategi är viktigt, och där tror jag att vi är överens.

Den idé som Socialdemokraterna hade med Almi var att Almi skulle vara marknadskompletterande i den meningen att man skulle ha en aktiv roll i att diskutera med bankerna. Det är ju alldeles utmärkt! Nu menar vi att man måste gå vidare med det, för Almi har en roll där man inte kan gå in i företag med mer än 225 eller 250 anställda – jag kommer inte ihåg vilken siffra som är rätt – men större företag än så kan man inte gå in i. Det är viktigt att det finns kapital även för de företagen och att vi kan hjälpa till där när marknadsaktörerna inte fungerar.

Vi i staten ska vara marknadskompletterande. Det är vi alla överens om i den här kammaren. Men i den del där marknaden inte fungerar måste faktiskt staten visa att vi kan komplettera. På vilket sätt kan vi få dem att höja detta från de 5 miljoner man pratar om – man brukar säga från 5 till 20 miljoner. Där borde staten kunna spela en större roll tillsammans med innovationsstrategier, testbäddar och annat. Detta är en viktig sak som efterfrågas i dag.

Anf. 167 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Utan företag, inga jobb. Utan företag, ingen välfärd. Företagen och de som arbetar och betalar skatt i Sverige är förutsättningen för att vi ska kunna ha råd med infrastruktur, grundläggande trygghet, trygghetssystem och välfärdsverksamheter som skola, vård och omsorg. Därför är en god näringslivspolitik A och O för att samhället ska funka. Då handlar det både om kompetensförsörjning och om infrastruktur. Det handlar om sänkta kostnader och skatter på företagande, men det handlar också om regelförenkling. På alla dessa områden jobbar regeringen intensivt.

En hel del har gjorts. En hel del återstår såklart också. Det är därför som vi vill fortsätta efter valet 2014 för att göra Sverige än mer företagsamt.

Jag vill tacka för den här interpellationsdebatten om hur vi stärker företagsamheten i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

25 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Skrivelse

2012/13:139 Riksrevisionens rapport om etableringsförberedande insatser för asylsökande

EU-dokument

KOM(2013) 147 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation

KOM(2013) 151 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, elevutbyte, avlönad och oavlönad yrkesutbildning, volontärarbete och au pair-arbete [OMARBETNING]

KOM(2013) 161 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 207/2009 om gemenskapsvarumärken

Finansutskottets betänkande

2012/13:FiU27 Kungörelsetider vid likvidation

Civilutskottets betänkanden

2012/13:CU11 Hyresrätt m.m.

2012/13:CU15 Försenad årsredovisning och bokföringsbrott samt några revisorsfrågor

Kulturutskottets betänkande

2012/13:KrU3 Skrivelse 2012/13:52 Riksrevisionens rapport om staten på spelmarknaden

Prot. 2012/13:87
9 april

Försvarsutskottets betänkanden
2012/13:FöU4 Explosivämnen
2012/13:FöU5 Bedömningar av besparingar i Försvarsmaktens materiel-
försörjning och av arbetet med den nordiska stridsgruppen 2011
2012/13:FöU6 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelse-
verksamhet

26 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 8 april

2012/13:366 Barn som far illa i HVB-hem
av *Hillevi Larsson* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

den 9 april

2012/13:367 Privata aktörer inom Arbetsförmedlingens område
av *Ali Esbati* (V)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)
2012/13:368 Högre utbildning i hela landet
av *Jabar Amin* (MP)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 april.

27 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 9 april

2012/13:433 Kontantbetalningar
av *Hans Olsson* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 april.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.57,
av tredje vice talmannen därefter till och med 17 § anf. 99 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Ledighet.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagsstyrelsen	1
4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott.....	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	3
7 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	3
8 § Förnyad bordläggning.....	4
9 § Svar på interpellation 2012/13:331 om åtgärder mot jämviktsarbetslösheten.....	4
Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (M).....	4
Anf. 2 BO BERNHARDSSON (S)	5
Anf. 3 MONICA GREEN (S)	6
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S).....	6
Anf. 5 Finansminister ANDERS BORG (M).....	7
Anf. 6 BO BERNHARDSSON (S)	8
Anf. 7 MONICA GREEN (S)	9
Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S).....	10
Anf. 9 PETER PERSSON (S).....	11
Anf. 10 JÖRGEN ANDERSSON (M)	11
Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (S)	12
Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP).....	13
Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M).....	14
Anf. 14 BO BERNHARDSSON (S)	15
Anf. 15 PETER PERSSON (S).....	16
Anf. 16 JÖRGEN ANDERSSON (M)	16
Anf. 17 PATRIK BJÖRCK (S)	17
Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP).....	17
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M).....	18
10 § Svar på interpellation 2012/13:342 om kunskapen om skogens betydelse	19
Anf. 20 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	19
Anf. 21 ISAK FROM (S).....	19
Anf. 22 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	20
Anf. 23 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	21
Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	22
Anf. 25 ISAK FROM (S).....	23
Anf. 26 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	24
Anf. 27 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	24
Anf. 28 ISAK FROM (S).....	25

Anf. 29 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	25
11 § Svar på interpellation 2012/13:332 om varsel inom järnvägssektorn.....	26
Anf. 30 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	26
Anf. 31 ANDERS YGEMAN (S).....	27
Anf. 32 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	28
Anf. 33 ANDERS YGEMAN (S).....	29
Anf. 34 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	29
Anf. 35 ANDERS YGEMAN (S).....	30
Anf. 36 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	31
12 § Svar på interpellation 2012/13:294 om sämre mobiltäckning.....	32
Anf. 37 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	32
Anf. 38 MONICA GREEN (S).....	33
Anf. 39 SVEN-ERIK BUCHT (S)	34
Anf. 40 ANDERS ÅKESSON (C)	35
Anf. 41 PATRIK BJÖRCK (S)	35
Anf. 42 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	36
Anf. 43 MONICA GREEN (S).....	37
Anf. 44 SVEN-ERIK BUCHT (S)	38
Anf. 45 ANDERS ÅKESSON (C)	38
Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S)	39
Anf. 47 ISAK FROM (S)	39
Anf. 48 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	40
Anf. 49 MONICA GREEN (S).....	41
Anf. 50 ISAK FROM (S)	42
Anf. 51 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	42
13 § Svar på interpellation 2012/13:249 om regeringens misslyckade ekonomiska politik	43
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	43
Anf. 53 MONICA GREEN (S).....	44
Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M).....	45
Anf. 55 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	46
(forts.).....	47
Ajournering.....	47
Återupptagna förhandlingar	47
13 § (forts.) Svar på interpellation 2012/13:249 om regeringens misslyckade ekonomiska politik.....	47
Anf. 56 PATRIK BJÖRCK (S)	47
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	48
Anf. 58 MONICA GREEN (S).....	50

Anf. 59 FINN BENGTTSSON (M).....	51
Anf. 60 PATRIK BJÖRCK (S).....	51
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	52
Anf. 62 MONICA GREEN (S).....	53
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	53
14 § Svar på interpellation 2012/13:276 om nedläggningen av Swedwoods fabrik i Tibro	53
Anf. 64 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	53
Anf. 65 MONICA GREEN (S).....	54
Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (S).....	55
Anf. 67 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	56
Anf. 68 MONICA GREEN (S).....	57
Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (S).....	58
Anf. 70 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	58
Anf. 71 MONICA GREEN (S).....	60
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	60
15 § Svar på interpellation 2012/13:296 om Medlingsinstitutets roll för mer jämställda löner	61
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	61
Anf. 74 ALI ESBATI (V).....	62
Anf. 75 FINN BENGTTSSON (M).....	63
Anf. 76 EVA-LENA JANSSON (S).....	64
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	64
Anf. 78 ALI ESBATI (V).....	65
Anf. 79 FINN BENGTTSSON (M).....	66
Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (S).....	67
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	67
Anf. 82 ALI ESBATI (V).....	68
Anf. 83 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	69
16 § Svar på interpellation 2012/13:299 om lex Laval och brott mot internationella konventioner	69
Anf. 84 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	69
Anf. 85 ALI ESBATI (V).....	70
Anf. 86 JOHAN ANDERSSON (S).....	71
Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (S).....	71
Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	72

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	72
Anf. 90 ALI ESBATI (V).....	73
Anf. 91 JOHAN ANDERSSON (S).....	74
Anf. 92 EVA-LENA JANSSON (S).....	75
Anf. 93 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	75
Anf. 94 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	76
Anf. 95 ALI ESBATI (V).....	77
Anf. 96 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	77
17 § Svar på interpellation 2012/13:321 om företagskontakter hos Arbetsförmedlingen	77
Anf. 97 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	77
Anf. 98 JASENKO OMANOVIC (S).....	78
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	79
Anf. 100 JASENKO OMANOVIC (S).....	80
Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	81
Anf. 102 JASENKO OMANOVIC (S).....	82
Anf. 103 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	82
18 § Svar på interpellation 2012/13:333 om aktiv arbetsmarknadspolitik kontra fas 3-verksamhet	83
Anf. 104 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	83
Anf. 105 ALI ESBATI (V).....	83
Anf. 106 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	84
Anf. 107 ALI ESBATI (V).....	85
Anf. 108 JASENKO OMANOVIC (S).....	86
Anf. 109 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	87
Anf. 110 ALI ESBATI (V).....	88
Anf. 111 JASENKO OMANOVIC (S).....	89
Anf. 112 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	89
19 § Svar på interpellation 2012/13:334 om permanent bemanning med inhyrd personal	90
Anf. 113 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	90
Anf. 114 ALI ESBATI (V).....	90
Anf. 115 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	91
Anf. 116 ALI ESBATI (V).....	92
Anf. 117 JOHAN JOHANSSON (M).....	93

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	93
Anf. 119 ALI ESBATI (V)	94
Anf. 120 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	95
20 § Svar på interpellation 2012/13:286 om nya jobb i Storuman och Tärnaby	95
Anf. 121 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	95
Anf. 122 ISAK FROM (S)	96
Anf. 123 JOHAN JOHANSSON (M).....	97
Anf. 124 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	97
Anf. 125 ISAK FROM (S)	98
Anf. 126 JOHAN JOHANSSON (M).....	99
Anf. 127 HELENA LINDAHL (C).....	100
Anf. 128 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	100
Anf. 129 ISAK FROM (S)	101
Anf. 130 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	102
21 § Svar på interpellation 2012/13:292 om åtgärder för den svenska mineralnäringen	102
Anf. 131 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	102
Anf. 132 KARIN ÅSTRÖM (S)	103
Anf. 133 JOHAN JOHANSSON (M).....	104
Anf. 134 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	105
Anf. 135 KARIN ÅSTRÖM (S)	105
Anf. 136 JOHAN JOHANSSON (M).....	106
Anf. 137 ISAK FROM (S)	107
Anf. 138 HELENA LINDAHL (C).....	108
Anf. 139 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	108
Anf. 140 KARIN ÅSTRÖM (S)	109
Anf. 141 ISAK FROM (S)	110
Anf. 142 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	110
22 § Svar på interpellation 2012/13:305 om företag i glesbygdskommuner	111
Anf. 143 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	111
Anf. 144 KARIN ÅSTRÖM (S)	112
Anf. 145 HELENA LINDAHL (C).....	113
Anf. 146 JOHAN JOHANSSON (M).....	113
Anf. 147 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	113
Anf. 148 KARIN ÅSTRÖM (S)	114
Anf. 149 HELENA LINDAHL (C).....	115
Anf. 150 JOHAN JOHANSSON (M).....	116
Anf. 151 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	116
Anf. 152 KARIN ÅSTRÖM (S)	117
Anf. 153 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	117
23 § Svar på interpellation 2012/13:325 om Saabaffären.....	118
Anf. 154 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	118
Anf. 155 PETER JOHNSSON (S)	118
Anf. 156 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	118

Anf. 157 PETER JOHNSSON (S)	119	Prot. 2012/13:87
Anf. 158 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	120	9 april
Anf. 159 PETER JOHNSSON (S)	120	<hr/>
Anf. 160 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	120	
24 § Svar på interpellation 2012/13:337 om åtgärder för att fler företag ska växa.....	121	
Anf. 161 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	121	
Anf. 162 BÖRJE VESTLUND (S).....	122	
Anf. 163 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	123	
Anf. 164 BÖRJE VESTLUND (S).....	124	
Anf. 165 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	124	
Anf. 166 BÖRJE VESTLUND (S).....	125	
Anf. 167 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	126	
25 § Bordläggning.....	126	
26 § Anmälan om interpellationer.....	127	
27 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	127	
28 § Kammaren åtskildes kl. 23.12.....	128	

Prot. 2012/13:87
9 april

Tryck: Elanders, Vällingby 2013